

Building Capacities to Prevent and Respond to Any Form of Violence against the LGBTQI+ Community in Europe

Agreement Number:
2019-1-ES01-KA203-064121

Cofinanciado por
la Unión Europea

sepie

M EDIS

Metodologia de Recerca Educativa amb Impacte Social

Hei4Diversity. Building Capacities to Prevent and Respond to any Form of Violence Against the LGBTQI+ Community in Europe

Agreement number – 2019-1-ES01-KA203-064121

Disclaimer

To πρόγραμμα “Hei4Diversity. Building Capacities to Prevent and Respond to Any Form of Violence against the LGBTQI+ community in Europe” συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus + της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο του παρόντος εκπαιδευτικού υλικού είναι αποκλειστική ευθύνη του πανεπιστημίου Rovira i Virgili και ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε ο οργανισμός Spanish Service for the Internationalization of Education (SEPIE) φέρουν ευθύνη για τη χρήση οποιονδήποτε πληροφοριών αναφέρονται στο παρόν έγγραφο.

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 1	4
Εισαγωγή	
ΕΝΟΤΗΤΑ 2	13
Κατασταση του ΛΟΑΤΚΙ+ πληθυσμού στα πανεπιστημια: προληψη διακρισεων και βιας	
ΕΝΟΤΗΤΑ 3	27
Το ευρωπαικο περιβαλλον στην προσπαθεια για ενδυναμωση της ισοτητας προς ΛΟΤΑΚΙ+ ατομα και εναντιων των διακρισεων και της βιας	
ΕΝΟΤΗΤΑ 4	34
Μορφες βιας και διακρισης στην ψηφιακη εποχη: ψηφιακος εκφοβισμος ,ψευδεις ειδησεις και προκαταληψεις	
ΕΝΟΤΗΤΑ 5	54
Προκλησεις προληψης και απαντησης στη βια εναντια των ΛΟΑΤΚΙ+ στα ΑΕΙ	

Cofinanciado por
la Unión Europea

ΕΝΟΤΗΤΑ 1.

Εισαγωγή

1.1. Εννοιολογική κατανόηση της βίας ενάντια στις ΛΟΑΤΙΚ+ ομάδες

Ο Michael Warner, στην εισαγωγή του βιβλίου του "Fear of a Queer Planet", παρουσιάζει την εικόνα που χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της διαστημικής απόστολης **NASA Pioneer 10** για να υπογραμμίσει την ύπαρξη της ετεροκανονικότητας (βλ. Εικόνα 1). Η εικόνα δείχνει τις αποστάσεις μεταξύ των πλανητών (σε μετρικό σύστημα) που απαρτίζουν το ηλιακό μας σύστημα και την αναπαράσταση ενός (ετεροφυλόφιλου) ζευγαριού. Η ανδρική φιγούρα, συνοδευόμενη από τη γυναικεία φιγούρα, χαιρετά συνετά. Σκοπός της αναπαράστασης του ζευγαριού είναι να ενημερώσει πιθανά εξωγήινα όντα για την περίπλοκη ύπαρξη της ανθρώπινης ζωής στην Γη. **Η εικόνα συνδυάζει μια σειρά ιδεολογικών υποθέσεων σχετικά με το ιδεατό της ετεροκανονικής μήτρας (-heteronormative matrix), χρησιμοποιώντας την προσέγγιση της Judith Butler** (διεθνώς αναγνωρισμένης συγγραφέως και ακαδημαϊκού στο πεδίο σπουδών φύλου): η **θεσμικότητα της καταναγκαστικής και φυσικοποιημένης ετεροσεξουαλικότητας απαιτεί και ρυθμίζει το φύλο σαν ένα δίπολο στο οποίο η αρρενωπότητα και η θηλυκότητα διαφοροποιούνται και αξιολογούνται μέσα από τις πρακτικές της ετεροκανονικής επιθυμίας.**

Figure 1 – NASA Pioneer 10 mission

Η κοινωνία και τα περισσότερα από τα συστήματα αξιών, τα πρότυπα και το φαντασιακό μας βασίζονται στην πεποίθηση ότι υπάρχει **μόνο μία μορφή σεξουαλικής επιθυμίας, η οποία**

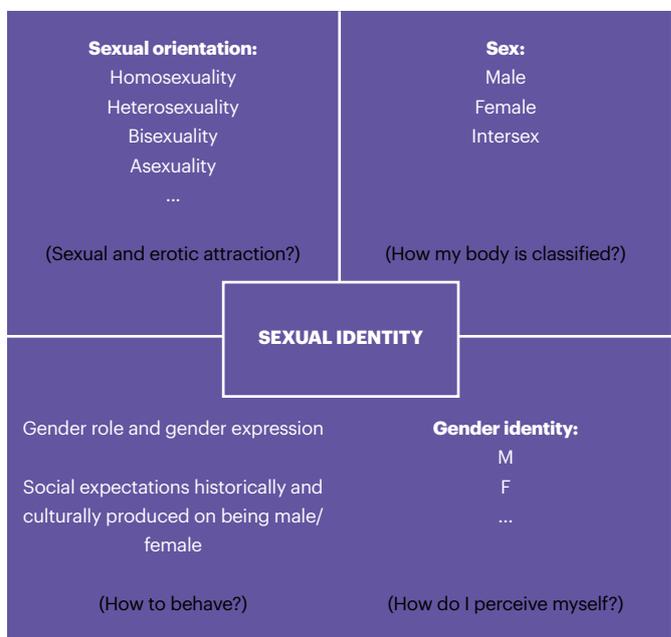
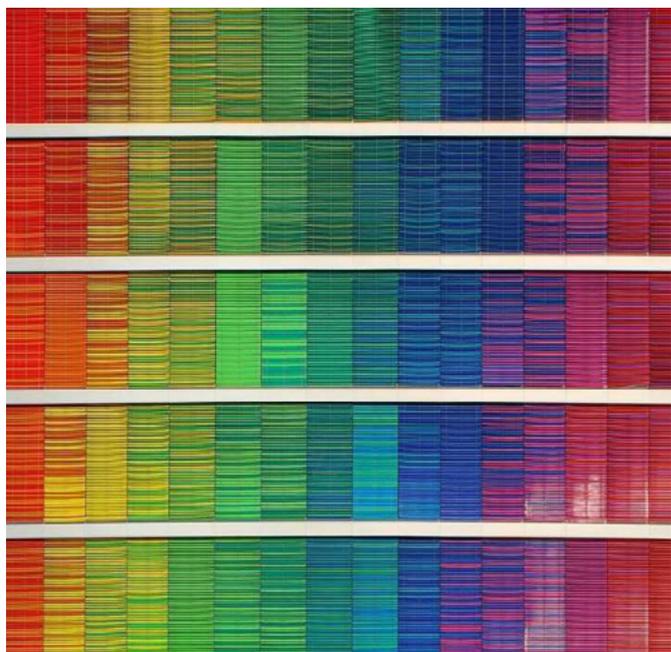
λειτουργεί ως μοναδικός και πρωταρχικός προσανατολισμός (ετεροφυλοφιλία), ενώ ταυτόχρονα θέτει το **απαραβίαστο συμπληρωματικό μεταξύ δύο «αντιθέτων» (αρσενικό και θηλυκό) που «από φυσικού τους» έλκουν το ένα το άλλο.** Μια τέτοια αντίληψη διασχίζει δομικά κάθε στοιχείο της κουλτούρας μας, καθώς και συστήματα αξιών και αντιλήψεις. Αυτό μετουσιώνεται σε πράξεις ίσως όταν, η πολιτική και άλλες εκδηλώσεις μας βασίζονται, αντιστοιχούν ή καταπολεμούν αυτήν την ομαλοποίηση μιας ενιαίας νόμιμης και «φυσικής» σεξουαλικότητας: της ετεροκανονικότητας. Με αυτή την έννοια, η γνώση και η συνείδηση της καταγραφής μιας μοναδικής μορφής αγάπης και σεξουαλικής/έμφυλης ταυτοποίησης είναι το κλειδί για την κατανόηση διακρίσεων που αφορούν το φύλο ή την σεξουαλικότητα.

While eschewing a reflection merely based on classificatory taxonomies, the reality of our sexual identity is much more complex. It is the result of intersecting dimensions that give way to an unthinkable series of shades and forms of subjectivation. **In addition to biological categories (sex), one should include the categories of sexual attraction and desire (sexual orientation), self-perception (gender identity), and social expectations (gender role and gender expression).** (See Figure 2).

Η σεξουαλικότητα επηρεάζει τόσο το βιολογικό φύλο, όσο και το κοινωνικό φύλο και τη σεξουαλική/συναισθηματική επιθυμία. Εν τούτοις είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πώς οι πιο πάνω έννοιες αλληλεπιδρούν όταν μελετούμε ΛΟΑΤΙΚ+ θέματα. Κατά αυτόν τον τρόπο, όταν κατηγοριοποιείται ένα άτομο ως «αρσενικό»,

πρέπει να παρουσιάζει μια ομάδα συγκεκριμένων βιολογικών χαρακτηριστικών: να έχει πέος και όρχις, αρρενωπά χαρακτηριστικά, καθώς και άλλα στοιχεία του φύλου αυτού. Επιπρόσθετα, το «αρσενικό» άτομο πρέπει να νιώθει σεξουαλική έλξη για γυναίκες και (και ως εκ τούτου να δηλώνει ότι είναι ετεροφυλόφιλος) αλλά και να αναγνωρίζει τον εαυτό του ως άντρα (αναφορικά με την ταυτότητα κοινωνικού φύλου). Αντίθετα, μέσα σε αυτό το σχήμα κατανόησης της ετεροκανονικότητας και του βιολογικού και κοινωνικού φύλου, οι γυναίκες είναι βιολογικά προικισμένες με μήτρα και φέρουν χαρακτηριστικά και στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζονται ως θηλυπρεπή. Επιθυμούν άντρες, αναγνωρίζουν τις εαυτές τους σαν γυναίκες, ενώ εκλαμβάνεται από την κοινωνία ως φυσικό/απαραίτητο να επιθυμούν την εμπλοκή τους σε «εκφύσεως» γυναικείες δραστηριότητες όπως είναι η φροντίδα και ανατροφή παιδιών. **Οι φυσικοποιημένες κατηγορίες του κοινωνικού και βιολογικού φύλου και της επιθυμίας δημιουργούν ιεραρχημένες σχέσεις εξουσίας, ορατότητας και διακρίσεις φύλου/έμφυλες διακρίσεις.**

Είναι σημαντικό να διαχωρίσουμε ότι η ταυτότητα φύλου και ο σεξουαλικός προσανατολισμός είναι δυο διακριτές κατηγορίες. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η ταυτότητα φύλου απαντά στην ερώτηση «πως βλέπω τον εαυτό μου σε σχέση με το κοινωνικό μου φύλο;» ενώ το ζήτημα του σεξουαλικού προσανατολισμού απαντά στην ερώτηση της σεξουαλικής έλξης και έρωτα, (με ποιο φύλο ή φύλα μπορεί να ερωτευθώ; Από ποιους νιώθω να έλκομαι σεξουαλικά;). Οι πιο πάνω ερωτήσεις αναγνωρίζουν ότι επιπρόσθετα με τα ετεροφυλόφιλα υποκείμενα (υποκείμενα που ελκύονται σεξουαλικά από άτομα του αντίθετου φύλου), υπάρχουν και τα ομοφυλόφιλα υποκείμενα (υποκείμενα που έλκονται σεξουαλικά από τα άτομα του ίδιου φύλου), τα αμφισεξουαλικά άτομα (υποκείμενα που έλκονται σεξουαλικά από άτομα δυο ή περισσότερων φύλων). Πρόσφατα η βιβλιογραφία έχει μελετήσει και την κατηγορία της ασεξουαλικότητας. **Ασεξουαλικά θεωρούνται τα άτομα που δεν αισθάνονται σεξουαλική έλξη, ή των οποίων η επιθυμία για σεξουαλική ή γεννητική επαφή δεν αποτελεί μέρος της προσωπικής τους ζωής, σε τέτοιο βαθμό που μπορεί επίσης να αγνοηθεί εντελώς, δεδομένου του τρόπου με**

Rys. 1 - Wymiary / kategorie tożsamości seksualnej
Źródło własne

τον οποίο αυτά τα άτομα βιώνουν οικειότητα σε πολλές περιπτώσεις με διαφορετικούς τρόπους (κοινωνικότητα, συναισθηματικό βάθος ή συναισθηματική εμπειρία, ή άλλες μη κανονιστικές πρακτικές της σεξουαλικότητας).

Ο όρος «**διαφυλοφιλία**» χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε μια σειρά καταστάσεων όπου τα γεννητικά όργανα κάποιου ατόμου δηλώνονται «**διφορούμενα**» (δηλαδή, τα όργανά τους δεν αντιστοιχούν σε «τυπικά» ορμονικά σύνολα). **Άλλες φορές, αυτό αναφέρεται σε άτομα των οποίων τα**

γεννητικά όργανα αντιστοιχούν στο χρωμοσωμικό τους σύνολο αλλά όχι στις γονάδες τους. Και στις δύο περιπτώσεις, οι γονάδες, τα χρωμοσώματα, οι ορμόνες και τα εξωτερικά γεννητικά όργανα δεν αντιστοιχούν σε κανονιστικούς ορισμούς για άνδρες και γυναίκες. Όλη αυτή η ποικιλομορφία υπήρξε ιστορικά μέρος του ΛΟΑΤΚΙ+ κινήματος και χαρακτήρισε την προέλευσή του, τη συνεχή ανάπτυξή του και τη μελλοντική συγκέντρωση σεξουαλικών προσανατολισμών, σεξουαλικών ταυτοτήτων, κοινωνικών έμφυλων ταυτοτήτων και εκφράσεων.

Κατηγοριοποίηση της βίας εναντίων των ΛΟΑΤΚΙ ομάδων

Οι κακοποιητικές συμπεριφορές εναντίων των ΛΟΑΤΚΙ+ ομάδων δύναται να συγκεντρωθούν κάτω από μια συγκεκριμένη κατηγορία που μπορεί να προσδιοριστεί ως «κανονικοποιητική βία».

Αναφερόμαστε στην κανονικοποιητική βία σαν μια βία που αναπαράγει τα υπάρχοντα ηγεμονικά μοντέλα κοινωνικού φύλου και κανονικοποιητικής σεξουαλικής διαμόρφωσης. Αυτό το είδος κανονικοποιητικής βίας είναι θεμελιωμένο σε κοινωνικές και πολιτισμικές προσδοκίες σε σχέση με το τι είναι «πραγματικός άντρας» ή «πραγματική γυναίκα».

Αυτό το είδος της βίας και κανονικοποιητικής δράσης χρησιμοποιείται απέναντι στα υποκείμενα που θεωρείται ότι παραβιάζουν τα κανονιστικά όρια του σεξουαλικού ή κοινωνικού φύλου.

Η κανονικοποιητική βία επηρεάζει την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα και έχει μια συμβολική λειτουργία καθώς στοχεύει την ίδια στιγμή τόσο εναντίον των «θυμάτων» όσο και εναντίον της κοινότητας στην οποία ανήκουν ή στην οποία οι επιτιθέμενοι θεωρούν ότι ανήκουν τα θύματα: για αυτό το λόγο η βία ενάντια στις ΛΟΑΤΚΙ+ ομάδες δεν είναι αποκλειστικά «δικό τους θέμα» καθώς κινδυνεύουν και ετεροφυλόφιλα άτομα που μπορεί να θεωρηθεί ότι εκπροσωπούν μη κανονιστικές σεξουαλικότητες ή εκφράσεις του φύλου. Σε αυτήν την λογική, **η βία ενάντια στα άτομα που προσλαμβάνονται σαν «να μην είναι αληθινά αρσενικά/θηλυκά» και μη «αυθεντικά ετεροφυλόφιλα» σχηματίζεται από μια σειρά βίαιων στιγμών στην οποία οι σεξουαλικές και**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Με βάση τις προηγούμενες γνώσεις σας σχετικά με τη βία κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και τις ιδέες που παρουσιάζονται σε αυτό το μάθημα, ρίξτε μια προσεκτική ματιά στο παρακάτω βίντεο. Το προτεινόμενο βίντεο είναι μια ηχογράφηση του Jonah Mowry, με τίτλο "What goin on" στην οποία ο πρωταγωνιστής μοιράζεται την ιστορία του ως θύμα εκφοβισμού για χρόνια. Παρακαλούμε δείτε το και σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

- Πώς πιστεύετε ότι η ταυτότητα και οι προσδοκίες των δραστήων σχετίζονται με αυτές του Jonah;
- Τι αντίκτυπο μπορεί να έχει το φύλο και οι σεξουαλικές προσδοκίες από άλλους σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα;
- Πώς το φύλο και η σεξουαλική πολυμορφία συλλαμβάνονται και αντιμετωπίζονται σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα στο πλαίσιο σας;

Το υλικό είναι προσβάσιμο στον ακολουθό ιστότοπο:

<https://www.youtube.com/watch?v=3TRASgip2lk>

κοινωνικές νόρμες επιβάλλονται πάνω στα θύματα μέσα από την οικογένεια, σε παρέες ομοτίμων, στην σφαίρα της δημόσιας ζωής όπως εκφράζεται μέσα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, την πολιτική, τον νόμο, τους θεσμούς και τους οργανισμούς. Οι υπόλοιπες κατηγορίες (βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο, επιθυμία, ρόλος, έκφραση) δεν έπρεπε να λάμβανουν τόση βαρύτητα γιατί απλώς αναπαράγουν στερεότυπα σύμφωνα με την ετεροκανονική μήτρα, η οποία συνεισφέρει στο να κάνει την ετεροσεξουαλικότητα να φαίνεται «φυσική» - μια απόκλιση από το πώς θα έπρεπε να ζουν και να εκφράζονται οι άνθρωποι.

Οι εκδηλώσεις της ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας μπορεί να περιλαμβάνουν διακρίσεις, ποινικοποίηση, περιθωριοποίηση, κοινωνικό αποκλεισμό και βία σε διαπροσωπικό, πολιτισμικό και θεσμικό επίπεδο. Εκεί που πρέπει να εστιάσουμε είναι στο ότι η ΛΟΑΤΚΙ+ φοβία έχει τις ρίζες της στις πολιτισμικές νόρμες και τις προσδοκίες σχετικά με το φύλο και τους ρόλους του φύλου, οπότε βασίζεται κυρίως στην αναμενόμενη ταυτότητα των δραστών και των θυμάτων.

Ο ρόλος των ηγεμονικών/παραδοσιακών αρρενωπότητων στη διάπραξη βίας εναντίον ΛΟΑΤΚΙ+

Ο ανδρισμός και οι ιεραρχίες του φαίνεται να είναι το κλειδί για την κατανόηση της ΛΟΑΤΚΙ+φοβικής συμπεριφοράς, διάπραξης και βίας. Έχει αποδειχθεί ότι, γενικά, τα ηγεμονικά αρσενικά τείνουν να έχουν σεξιστικές απόψεις (Herek, 2002; Burn, 2000; LaMar & Kite, 1998), όπου, για παράδειγμα, πατέρες, αδελφοί και γιοι που ακολουθούν αυτό το ηγεμονικό μοντέλο αντιδρούν πιο βίαια σε ένα ομοφυλόφιλο μέλος της

οικογένειας παρά σε μητέρες, αδελφές και κόρες (Herek, 1988; Kite, 1984; Bertone et al., 2003). Μέσα σε σχολικά περιβάλλοντα, η έρευνα δείχνει ότι ορισμένα αρσενικά είναι πιο πιθανό να επιδεικνύουν και επιθετικές συμπεριφορές απέναντι σε έναν συνομήλικό τους που ταυτίζεται και/ή εκλαμβάνεται ως ομοφυλόφιλος. Τα αρσενικά υπογραμμίζουν επίσης την ανάγκη διατήρησης των παραδοσιακών ρόλων του φύλου, έτσι υιοθετούν αρνητικές και καταπιεστικές συμπεριφορές εναντίον των «θηλυπρεπών» ομοφυλόφιλων (Parrott, Adams and Zeichner, 2002) και των «αρρενωπών» λεσβίων. (Laner & Laner, 1980). Όλα αυτά υποδεικνύουν ορισμένες κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες που επηρεάζουν τα αρσενικά λόγω του ηγεμονικού και παραδοσιακού μοντέλου αρρενωπότητας (Connell & Messerch, 2005), και ερμηνεύουν τους λόγους για τους οποίους επιδρούν πιο επιθετικά και καταπιεστικά απέναντι σε εκείνους που αμφισβητούν τα σεξουαλικά πρότυπα και τα πρότυπα φύλου.

Η έμφυλη και ΛΟΑΤΚΙ+φοβική βία γίνεται η μεγαλύτερη πρόκληση για τις παραδοσιακές και ηγεμονικές αρρενωπότητες όταν η διαφορετικότητα και το φύλο απειλούν την κοινωνική και πολιτιστική τους σταθερότητα και δύναμη.(Flecha, Puigvert & Ríos, 2013; Kimmel & Mahler, 2003).

Το φύλο του / των επιτιθέμενου / ων (και του θύματος) και οι πολιτισμικές κατασκευές της αρρενωπότητας φαίνεται να παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της βίαιης ασυμπεριφοράς έναντι των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Ωστόσο, ένα στοιχείο που εμφανίζεται με σαφήνεια είναι **ότι το φύλο του επιτιθέμενου και οι πολιτισμικές κατασκευές της αρρενωπότητας φαίνεται να παίζουν θεμελιώδη ρόλο στη δημιουργία της βίας εναντίον των ομοφυλοφίλων.** Πράγματι, η επιτελούμενη βία χρησιμοποιείται για να εδραιώσει τον δεσμό μεταξύ των μελών μιας ομάδας και τις αξίες της. συνεπάγεται επίσης μια κυρίως επικοινωνιακή λειτουργία, δεδομένου ότι απευθύνεται σε εκείνα τα άτομα που δεν ευθυγραμμίζονται με την ηγεμονική αρρενωπότητα και θεωρούνται πολιτισμικά είτε ως «ομοφυλόφιλοι», είτε «όχι άνδρες». Για τους επιτιθέμενους, η προσφυγή στη βία είναι ένας τρόπος να αποστασιοποιηθούν από τα θύματα, ενώ παράλληλα αποκαθιστούν τον κανόνα, όταν αισθάνονται ότι έχει

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Αφού επεξεργαστείτε το υλικό για τον ρόλο της αρρενωπότητας απέναντι στην ΛΟΑΤΚΙ+ φοβική και έμφυλη βία, παρακαλώ εργαστείτε ατομικά ή σε ομάδες, αν είναι δυνατόν, για να συλλέξετε πληροφορίες σχετικά με αυτό το ζήτημα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο στο ίδρυμά σας. **Παρακαλώ, αφιερώστε λίγο χρόνο για να εξερευνήσετε τις στρατηγικές για το φύλο (σε ακαδημαϊκό και πολιτικό επίπεδο) που ξεκίνησε το ίδρυμά σας, και ποιος είναι ο ρόλος που παίζει η αρρενωπότητα σε αυτά.**

Για να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα της αναζήτησής σας, υποβάλετε ένα γραπτό έγγραφο **400 λέξεων, στο οποίο να συνοψίζετε τα αποτελέσματα που έχετε συγκεντρώσει** σχετικά με τη σημασία της αρρενωπότητας και τη σύνδεσής της με τη διάπραξη, τον μετασχηματισμό και την υπέρβαση της ΛΟΑΤΚΙ+ και έμφυλης βίας.

γίνει παράβαση όσον αφορά τη «φυσική» σχέση μεταξύ των δύο φύλων. Αυτό επεκτείνεται και στις περιπτώσεις όπου ένα άτομο διαπερνά τα όρια των φύλων, όπως στην περίπτωση των τρανσφοβικών επιθέσεων. **Εδώ, η βία είναι μια τιμωρία για εκείνα τα άτομα που θεωρείται ότι «προδίδουν» την παραδοσιακή αρρενωπότητα και την κανονικοποίηση του φύλου** (Rinaldi, 2018). Ωστόσο, η έρευνα δείχνει επίσης την ύπαρξη μη παραδοσιακών μοντέλων αρρενωπότητας που ξεφεύγουν από τις τοξικές και ηγεμονικές αρρενωπότητες. Αυτού του είδους οι αρρενωπότητες, οι αποκαλούμενες νέες εναλλακτικές αρρενωπότητες (Flecha, Puigvert & Ríos, 2013), πλαισιώνονται από διαφορετικά χαρακτηριστικά: **αυτοεκτίμηση, υπερασπιστική συμπεριφορά και ισχυρό συνδυασμό ελκυστικότητας και καλοσύνης.**

1.2. Ιστορική επισκόπηση των διεθνών πολιτικών και συστάσεων για την προστασία των ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιωμάτων

Όταν ασχολούμαστε με νομικά πλαίσια ισότητας και ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιωμάτων στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, πρέπει να λάβουμε υπόψη **δύο βασικά νομικά πλαίσια: το πρώτο αφορά μια σειρά δεσμευτικών διεθνών συνθηκών ενώ το δεύτερο αναφέρεται συγκεκριμένα σε δεσμεύσεις εντός του νομικού πλαισίου του Συμβουλίου της Ευρώπης.** Στα διεθνή πλαίσια, τα κράτη-μέλη (κ-μ) του Συμβουλίου έχουν επικυρώσει δεσμευτικές διεθνείς συνθήκες και έχουν υπογράψει πολιτικές δεσμεύσεις για την προστασία των ατόμων από τις διακρίσεις και την αντιμετώπιση της βίας. Τα περισσότερα από αυτά δεν σχετίζονται συγκεκριμένα με τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα/έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου, ενώ **όλα είναι εμπνευσμένα από τις αρχές της καθολικότητας και της μη διάκρισης.** Μεταξύ αυτών, πρέπει να εστιάσουμε στα ακόλουθα (Εικόνα 1).

Τα κ-μ του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει να πραγματοποιήσουν περαιτέρω ενέργειες για να τηρήσουν τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σχετικό ρόλο διαδραματίζουν οι αρχές που αναφέρονται στην **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα**

Figure 1 - Timeline on LGBTQI+ United Nations Political Steps

Figure 2 - Charter of Fundamental Rights of the European Union 2012/C 326/02

Ανθρώπινα Δικαιώματα (1950), που εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και ερμηνεύονται από το **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**, το οποίο επαναβεβαιώνει το δικαίωμα στην εκπαίδευση (Πρωτόκολλο 1, Άρθρο 2) και απαγορεύει τις διακρίσεις (Πρωτόκολλο 12 και Άρθρο 14) και, συγκεκριμένα, στον **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (1961)**, ο οποίος καθορίζει ρητά τα δικαιώματα πρόσβασης στην εκπαίδευση, την προστασία από τη βία και τις διακρίσεις (άρθρο 21).

Ορισμένες άλλες δεσμεύσεις συνιστώνται από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η Σύσταση CM/Rec (2010) 5 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κ-μ σχετικά με μέτρα καταπολέμησης των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου (2010), η οποία καλεί τα κ-μ να αναλάβουν θετικές πρωτοβουλίες για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητών (συγκεκριμένα στο σχολικό πρόγραμμα και που σχετίζονται με τον εκφοβισμό) και δύο ψηφίσματα που εγκρίθηκαν από την Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης: Το Ψήφισμα 2048 για τις διακρίσεις κατά των τρανς ατόμων στην Ευρώπη (2015) και το ψήφισμα 2097 για την πρόσβαση στο σχολείο και την εκπαίδευση για όλα τα παιδιά (2016). **Ενώ το πρώτο καλεί τα κ-μ να παράσχουν ασφαλή περιβάλλοντα για τα τρανς παιδιά, το δεύτερο εισηγείται να ληφθούν υπόψη τα ΛΟΑΤΚΙ+ παιδιά ώστε να έχουν ασφαλή πρόσβαση στην εκπαίδευση, καλώντας σε θέσπιση μέτρων για την αντιμετώπιση του ομοφοβικού και τρανσφοβικού εκφοβισμού.**

Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης CM/Rec (2010) 5

VI. Εκπαίδευση

31. Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα θεμελιώδη συμφέροντα του παιδιού, τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα νομοθετικά και άλλα μέτρα, που απευθύνονται στο εκπαιδευτικό προσωπικό και τους μαθητές, για να διασφαλίσουν ότι το δικαίωμα στην εκπαίδευση μπορεί να απολαμβάνεται αποτελεσματικά χωρίς διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου. Αυτό περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη διασφάλιση του δικαιώματος των παιδιών και των νέων στην εκπαίδευση σε ασφαλές περιβάλλον, απαλλαγμένο από βία, εκφοβισμό, κοινωνικό αποκλεισμό ή άλλες μορφές διακρίσεων και εξευτελιστικής μεταχείρισης που σχετίζονται με το σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου.

32. Λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα θεμελιώδη συμφέροντα του παιδιού, θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για το σκοπό αυτό σε όλα τα επίπεδα για την προώθηση της αμοιβαίας ανοχής και του σεβασμού στα σχολεία, ανεξάρτητα από τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την παροχή αντικειμενικών πληροφοριών σε σχέση με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, για παράδειγμα στα σχολικά προγράμματα και το εκπαιδευτικό υλικό, και την παροχή σε μαθητές και φοιτητές των απαραίτητων πληροφοριών προστασίας και υποστήριξης που τους επιτρέπουν να ζουν σύμφωνα με τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Μετά την ανάγνωση των δηλώσεων της πολιτικής της ΕΕ και του ΟΗΕ για την προστασία και την αναγνώριση των ΛΟΑΤΙΚ+ δικαιωμάτων, αφιερώστε λίγο χρόνο για να μελετήσετε το ψηφισμα του 2015. Για να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις, εργαστείτε ατομικά ή σε ομάδες αν είναι δυνατό. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να μελετήσετε το περιεχόμενο του ψηφίσματος και να το εφαρμόσετε στην πολιτική της χώρας σας σχετικά με τα δικαιώματα των τρανς.

Ερωτήσεις

- Ποια είναι τα σημαντικότερα ζητήματα που εντοπίζονται σε αυτό το ψηφισμα και που καινοτομούν στον τρόπο με τον οποίο τα ιδρύματα και οι δημόσιοι οργανισμοί αντιμετωπίζουν και αντιλαμβάνονται παραδοσιακά τα τρανς δικαιώματα;
- Πώς αυτά τα μέτρα και οι διακηρύξεις που έγιναν στον ΟΗΕ για τρανς ζητήματα ισχύουν για την πολιτική της χώρας σας στο παρόν;
- Πώς πιστεύετε ότι οι δεσμεύσεις υποχρεωτικής εφαρμογής μπορεί να επηρεάσουν αυτές τις πολιτικές και την ένταξή τους στην εθνική και περιφερειακή πολιτική;

Πηγή:

<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=21736>

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το πλαίσιο πολιτικής για ΛΟΑΤΙΚ+ θέματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα διευρυνθούν στην ενότητα 5 αυτού του μαθήματος.

Ένας από τους κύριους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να διασφαλίσει ότι η νομοθεσία και η πολιτική της ΕΕ συμμορφώνονται με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, και ειδικότερα με τα άρθρα 21 που απαγορεύουν συγκεκριμένα τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου. Σύμφωνα με την αρχή της μη διάκρισης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προστατεύει τα δικαιώματα των ανθρώπων μέσω διαφόρων οδηγιών:

- Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000: καθιέρωση ενός γενικού πλαισίου για ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία.
- Πρόταση οδηγίας (COM (2008) 462): καθιέρωση ενός γενικού πλαισίου κατά των διακρίσεων λόγω ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού και θρησκείας ή πεποιθήσεων πέρα από τον εργασιακό χώρο.

Η Επιτροπή διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη των κρατών μελών, ως βασικών παραγόντων που έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά τα ΛΟΑΤΙΚ+ δικαιώματα, υποστηρίζοντας τα κράτη μέλη σε βασικούς τομείς πολιτικής, όπως:

- Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για τη Μη Διάκριση, την Ισότητα και τη Διαφορετικότητα. Αυτή η ομάδα υποστηρίζει τις δραστηριότητες στον τομέα της ισότητας, αναπτύσσει και προσδιορίζει ομαδικές ανταλλαγές πρακτικών που περιλαμβάνουν εμπειρογνώμονες, κοινωνία των πολιτών ή/και οργανώσεις σχετικά με τη νομοθεσία για τα τρανσέξουαλ/τη νομική αναγνώριση φύλου, την ανάπτυξη αποτελεσματικών εθνικών σχεδίων δράσης και τη χρήση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου με στόχο στην κοινωνική ένταξη της LGBTIQ+ κοινότητας στην αγορά εργασίας.
- Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για τον Ρατσισμό, την Ξενοφοβία και άλλες μορφές μισαλλοδοξίας. Αυτή η ομάδα συγκεντρώνει τα κράτη μέλη, την κοινωνία

των πολιτών και τους εκπροσώπους της κοινότητας για να βελτιώσει την παρέμβαση και την επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ και του εθνικού ποινικού δικαίου σχετικά με το έγκλημα μίσους και τη ρητορική μίσους.

■ Η Επιτροπή εισηγείται επίσης στα κ-μ της ΕΕ να εφαρμόσουν τη δήλωση του Παρισιού για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σχετικά με δράσεις κατά των διακρίσεων LGBTIQ+ στην εκπαίδευση και τον ομοφοβικό/τρανσοφοβικό σχολικό εκφοβισμό.

■ Η Επιτροπή εφαρμόζει επίσης την αποπαθολογικοποίηση των τρανσέξουαλ ταυτοτήτων μετά από πρωτοβουλίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ).

■ Το Πρόγραμμα Δικαιωμάτων, Ισότητας και Ιθαγένειας (2014-2020) παρέχει χρηματοδότηση για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αποτρέψουν και να καταπολεμήσουν τις διακρίσεις και την ομοφωνική/τρανσοφοβική ρητορική μίσους και το έγκλημα.

Μετά την εφαρμογή και την επίβλεψη της εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ, η **Επιτροπή στοχεύει επίσης στο να ευθυγραμμίσει τα κ-μ στο ζήτημα της αλλαγής φύλου** (οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για την εφαρμογή του η αρχή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και απασχόλησης και η οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004), **για την αμοιβαία αναγνώριση των μέτρων προστασίας όσον αφορά θύματα εγκλημάτων λόγω προκατάληψης και τα θέματα σχετικά με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου στον τομέα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου** (Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης Ασύλου - EASO).

Σε σχέση με τα ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα υπάρχει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ωστόσο, η σεξουαλική δικαιοσύνη και ένταξη παραμένουν υπό συζήτηση, καθώς τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα είναι ένα πραγματικά διχαστικό θέμα όσον αφορά τη συναίνεση και την εφαρμογή των θεσμικών πλαισίων. Η ευαισθητοποίηση και η διαφορετικότητα στην

τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν συμπεριληφθεί σε διάφορες διεθνείς Συμβάσεις, όπως η Διακήρυξη των Παρισίων των κρατών μελών της ΕΕ τον Μάρτιο του 2015 σχετικά με την ιθαγένεια και την προώθηση της μη διάκρισης, το ανακοινωθέν του Ερεβάν του 2015 και το ανακοινωθέν του Παρισιού της διαδικασίας της Μπολόνια το 2018 και, το 2017, όπου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέτασε την αναγκαιότητα ανανέωσης της ατζέντας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης και της ισότητας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Μετά την επεξεργασία των υλικών του πρώτου τμήματος του μαθήματος κατάρτισης, ελπίζουμε ότι μπορείτε να εφαρμόσετε μερικές από τις έννοιες του ΟΗΕ σε σχέση με τις ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτικές στην ακόλουθη δραστηριότητα. Παρακαλώ, αφιερώστε λίγο χρόνο για να διαβάσετε προσεκτικά τη «Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Δήλωση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, 18 Δεκεμβρίου 2008». Αφιερώστε λίγο χρόνο για να σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις και απαντήστε τις ατομικά ή ομαδικά, αν είναι δυνατόν. Θα περιμένουμε ένα σύντομο έγγραφο 400 λέξεων το πολύ.

Ερωτήσεις

■ Μπορείτε να βρείτε ομοιότητες μεταξύ αυτής της δήλωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου από τον ΟΗΕ και τις πρόσφατες πολιτικές μεταρρυθμίσεις σε αυτό το θέμα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Παρακαλώ, επεξεργαστείτε το επιχειρημά σας.

■ Τι αντίκτυπο πιστεύετε ότι έχει αυτή η Δήλωση κοινωνικά και πολιτικά σε όλο τον κόσμο;

■ Πώς αυτή η Δήλωση του ΟΗΕ θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σεβασμού και αναγνώρισης του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου;

Πηγή:

<https://www.refworld.org/docid/49997ae312.html>

Σχετικές Πηγές:

- <http://www.refworld.org/docid/51ef9e134.html>
- <http://www.refworld.org/pdfid/50a0cd982.pdf>
- http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
- <http://www.coe.int/en/web/turin-european-social-charter/home>
- <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>
- <http://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>
- <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=21736&lang=en>
- <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=22510&lang=en>
- <https://eige.europa.eu/keywords/lgbt>
- <https://www.coe.int/it/web/commissioner/thematic-work/lgbti>
- <https://www.oecd.org/els/soc/lgbti.htm>
- <https://www.unfe.org/about-2/>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TX/?uri=CELEX%3A52008PC0426>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX/?uri=celex%3A32006L0054>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX/?uri=celex%3A32004L0113>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TX/?uri=CELEX%3A32012L0029>
- https://ec.europa.eu/assets/eac/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf
- http://ehea.info/media.ehea.info/file/2015_Yerevan/70/7/YerevanCommuniqueFinal_613707.pdf
- <http://www.ehea.info/page-ministerial-conference-paris-2018>

Βιβλιογραφία:

- Bertone, C., Bonuccelli, L., Cappotto, C., & Rinaldi, C. (2003). Relazioni familiari dei giovani omosessuali: Le voci delle famiglie. In C. Cappotto, & C. Rinaldi (Ed.), *Fuori dalla città invisibile. Omosessualità identità e mutamento sociale*, Palermo-São Paulo, IT-BR: Ila Palma.
- Burn, S. M. (2000). Heterosexuals' use of "fag" and "queer" to deride one another: A contributor

to heterosexism and stigma. *Journal of Homosexuality*, 40, 1-11.

- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender & Society*, 19(6), 829-859. <https://doi.org/10.1177/0891243205278639>
- Flecha, R., Puigvert, L., & Rios, O. (2013). The New Alternative Masculinities and the Overcoming of Gender Violence. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 2(1), 88-113. <https://doi.org/10.4471/rimcis.2013.14>
- Herek, G. M. (2002). Gender gaps in public opinion about lesbians and gay men. *Public Opinion Quarterly*, 66, 40-66.
- Kimmel, M. S., & Mahler, M. (2003). Adolescent Masculinity, Homophobia, and Violence: Random School Shootings, 1982-2001. *American Behavioral Scientist*, 46(10), 1439-1458. <https://doi.org/10.1177/0002764203046010010>
- Kite, M. E. (1984). Sex differences in attitudes towards homosexuals. A meta-analytic review. *Journal of Homosexuality*, 10, 69-89.
- LaMar, L., & Kite, M. (1998). Sex differences in attitudes toward gay men and lesbians. A multidimensional perspective. *Journal of Sex Research*, 35, 189-196.
- Laner, M. R., & Laner, R. H. (1980). Sexual preference or personal style? Why lesbians are disliked. *Journal of Homosexuality*, 5, 339-356.
- Parrott, D. J., Adams, H. E., & Zeichner, A. (2002). Homophobia. Personality and attitudinal correlates. *Personality and Individual Differences*, 32, 1269-1278.
- Rinaldi, C. (2018). *Maschilità, devianze, crimine*. MOTUS, Milano:Meltemi, ISBN: 978-88-8353-861-2.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2.

Κατασταση του ΛΟΑΤΚΙ+ πληθυσμου στα πανεπιστημια:

Προληψη διακρισεων και βιας

2.1. Ρύθμιση των περιπτώσεων ΛΟΑΤΚΙ+ βίας σε Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαιδευσης: προβλήματα εμπιστοσύνης, αυτοπεποίθησης και ανταπόκρισης κατά την αναφορά.

Όταν προσεγγίζουμε τα προβλήματα της βίας και των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου και έκφρασης από μια μετασηματιστική προοπτική, είναι απαραίτητο να αξιολογηθεί το πώς αυτά τα προβλήματα δύναται να εντοπιστούν, να αποτραπούν καθώς και τους σωστούς τρόπους παρέμβασης. Στην καταπολέμηση αυτού του κοινωνικοπολιτισμικού προβλήματος, ο ΛΟΑΤΚΙ+ και φεμινιστικός ακτιβισμός υπήρξε καθοριστικός για το πώς οι εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί θεσμοί έχουν εμπλακεί στην εξάλειψή του σε όλο τον κόσμο. Η περίπτωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε συνεχή αλλαγή σχετικά με αυτό το ζήτημα, καθώς πολύ πρόσφατα εφαρμόζονται ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτικές και πολιτικές φύλου σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Όπως μελετήθηκε από τον οργανισμό **ILGA-Europe** στην «**LGBTQI+ Συμπεριληπτική Εκπαιδευτική Έκθεση**» (2018), υπάρχουν ακόμη εκκρεμή θέματα στον αγώνα εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για την εξάλειψη της βίας κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. Η δημιουργία περιστατικών εκφοβισμού και παρενόχλησης μέσω πρωτοκόλλων παρέμβασης

είναι μόνο η εικόνα αυτού του βαθέος προβλήματος της έλλειψης συνειδητοποίησης, γνώσης και ανοχής. Για την αντιμετώπιση αυτής της βίας εγκάρσια και με κοινωνικό αντίκτυπο, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο το φύλο, η σεξουαλικότητα, η ελευθερία και οι ταυτότητες αντιμετωπίζονται και εκλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις μορφές ευπάθειας και καταστάσεων που μπορεί να οδηγήσουν σε οποιαδήποτε μορφή διάκρισης. Εν κατακλείδι, για έναν βαθύ και γόνιμο μετασηματισμό των ΑΕΙ σε ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα είναι απαραίτητο **η πανεπιστημιακή κοινότητα στο**

σύνολό της καθώς και οι φορείς χάραξης πολιτικής, οι ΜΚΟ, οι κυβερνήσεις και η κοινωνία των πολιτών να κατανοήσουν το επείγον αυτού του διαρθρωτικού προβλήματος και να εφαρμόσουν εγκάρσιες στρατηγικές για την εξάλειψή του. Εντός ευρωπαϊκού πλαισίου υπάρχει μια ομοιότητα στον τρόπο αντιμετώπισης της ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας στα ΑΕΙ: η **δημιουργία πανεπιστημιακών μονάδων που συγκεντρώνουν όλες τις πολιτικές και τα μέτρα που σχετίζονται με το φύλο και ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα.** Τέτοια κέντρα ενσωματώνονται σταδιακά στα πανεπιστημιακά ιδρύματα, τα οποία προέρχονται από πιο εξειδικευμένα κέντρα για τη δημιουργία και εδραίωση θεσμικών επιτευγμάτων στους τομείς των δικαιωμάτων, της αναγνώρισης, της προστασίας και της προβολής των ευάλωτων κοινοτήτων. Οι Μονάδες Ισότητας των Φύλων, όπως γενικά ονομάζονται στο πλαίσιο μας, έχουν διαμορφωθεί βάσει των Εθνικών Νόμων για τη ρύθμιση των θεμάτων φύλου και των διακρίσεων λόγω φύλου από τις αρχές του 2000. Στην περίπτωση της Ισπανίας, ο οργανικός νόμος 1/2004, από τις 28 Δεκεμβρίου, για τα ολοκληρωμένα μέτρα προστασίας από την έμφυλη βία αποτέλεσε προηγούμενο στην πραγματοποίηση ρητών εθνικών δράσεων κατά της βίας λόγω βιολογικού και κοινωνικού φύλου. Άλλωστε, προέβλεπε και το καθήκον δημιουργίας πανεπιστημιακών Μονάδων Ισότητας και της ένταξης και ενθάρρυνσης σε κάθε ακαδημαϊκό τομέα κατάρτισης, διδασκαλίας και έρευνας για την ισότητα των φύλων και την εγκάρσια καταπολέμηση των διακρίσεων. Μια τέτοια νομοθετική πρόοδος το 2004 μεταφράστηκε σε υψηλό κοινωνικό αντίκτυπο που αυξήθηκε και πολλαπλασιάστηκε χάρη στην επιρροή του σε μέτρα, πολιτικές και πρωτόκολλα κατά αυτού του είδους βίας σε περιφερειακό και τοπικό

επίπεδο. Η περίπτωση της Καταλονίας παρουσιάζει μια σημαντική και επικαιροποιημένη προσπάθεια για την καταπολέμηση της βίας και των διακρίσεων κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. **Μία από τις πιο αξιοσημείωτες εξελίξεις της ισότητας των φύλων και της ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτικής είναι ο περιφερειακός νόμος 11/2014, που προωθείται στην Καταλονία, για την εγγύηση των δικαιωμάτων των λεσβιών, ομοφυλοφίλων, τρανσ και αμφισεξουαλικών ατόμων και για την εξάλειψη της ομοφοβίας, της αμφιφοβίας και της τρανσφοβίας.** Με την εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής επιτεύχθηκαν αρκετές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών πρωτοκόλλων για την πρόληψη και την παρέμβαση σε περιστατικά ΛΟΑΤΚΙ+ φοβικής βίας και διακρίσεων. Συνολικά, το ισπανικό παράδειγμα πολιτικών και νομοθετικών μετασχηματισμών είναι ένα από εκ των πολλών που πραγματοποιούνται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο προς την αναγνώριση, προστασία και ισότητα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας στα ΑΕΙ.

Παρόλο που οι θεσμικές αλλαγές και τα πρωτόκολλα είναι ξεκάθαρα, ενώ παράλληλα έχουν προωθηθεί και αλλά μέτρα και στρατηγικές, η κατάσταση σε ζητήματα ΛΟΑΤΚΙ+ χρίζει βελτίωσης στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε ευρωπαϊκό πλαίσιο. Το πρόβλημα του μίσους, της βίας και των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου και έκφρασης φύλου εξακολουθεί να εκδηλώνεται μέσα στις τάξεις των πανεπιστημίων, όπως επισημαίνουν επιστημονικά στοιχεία και εκθέσεις. Οι μαθητές ΛΟΑΤΚΙ+ εξακολουθούν να αισθάνονται άβολα στο ακαδημαϊκό τους περιβάλλον, όπως παρουσιάζεται στην έκθεση του Ινστιτούτου Φυσικής, της Royal Astronomical Society και της Royal Society of Chemistry (2019) (Εικόνα 1).

Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν την κρίσιμη τρέχουσα κατάσταση των ΛΟΑΤΚΙ+ φοιτητών στα ΑΕΙ σε όλη την Ευρώπη όσον αφορά την ασφάλεια, την άνεση και την ελευθερία να εκφράζονται ελεύθερα. Επίσης, άλλες έρευνες αποδεικνύουν τον υψηλό κίνδυνο στον οποίο η ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα εκτίθεται, με αυτά τα άτομα να υφίστανται διακρίσεις ή σεξουαλική παρενόχληση στην πανεπιστημιακή τους πορεία. (Costa, Peroni, de Camargo, Pasley & Nardi, 2005; McGinley, Wolff, Rospenda, Liu & Richman, 2016; Κατάταξη, 2005). Αυτό συμβαίνει

επειδή το πανεπιστημιακό περιβάλλον παρουσιάζει εχθρότητα απέναντι στις διαφορετικές σεξουαλικές ταυτότητες, προσανατολισμούς και εκφράσεις φύλου, προκαλώντας φόβο στους ΛΟΑΤΚΙ+ φοιτητές για ενδεχόμενες αρνητικές συμπεριφορές από άλλους (Ellis, 2009; Evans & Broido, 2002; Lapinski & Sexton; 2014; Rankin, Hesp & Weber, 2013; Rothmann, 2016). Αυτή η εχθρότητα και τα βάσανα έχουν αποδειχθεί ότι έχουν αρνητικές συνέπειες στην υγεία (Woodford et al., 2013 & 2014; Martin-Storey & August, 2016; Alessi et al., 2017; Ellis, 2009), ακαδημαϊκή επιτυχία (Woodford & Kulick, 2015; Lapinski & Sexton, 2014; Kheswa, 2016) και τις κοινωνικές σχέσεις (Rothmann, 2016; Hong et al., 2016; Woodford & Kulick, 2015; Alessi et al., 2017), καθορίζοντας αρνητικά το παρόν και το μέλλον τους.

Figure 1 - Key findings from the Royal Society of Chemistry, the American Physical Society and the Wellcome Trust on workplace culture and attitudes towards members of the LGBTQ+ community. (Image credit: The Biochemist)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οδηγίες

Διαβάστε και σκεφτείτε τα υλικά που παρέχονται σε αυτήν την ενότητα και δώστε ιδιαίτερη προσοχή στο προαναφερθέν παράδειγμα νομοθεσίας στο ισπανικό πλαίσιο από τη δεκαετία του 2000 για ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα και θέματα ισότητας των φύλων.

Παρακαλώ οργανωθείτε ατομικά ή ομαδικά, αν είναι δυνατόν, για να αναπτύξετε ένα έργο ανασκόπησης της γκριζας βιβλιογραφίας (επίσημα έγγραφα, νομοθεσία) για θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ προστασίας, αναγνωρίσεων και καταπολέμησης των διακρίσεων τα τελευταία 10 χρόνια. Παρακαλώ, επιλέξτε μια συγκεκριμένη χώρα, περιοχή ή ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και γράψτε μια σύντομη έκθεση (500 λέξεις το πολύ) παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα και τον συγκεκριμένο αντίκτυπο που είχαν αυτές οι πολιτικές στα πανεπιστήμια. Οι υποβληθείσες σύντομες αναφορές θα κοινοποιηθούν στους υπόλοιπους συμμετέχοντες διαδικτυακά ή πρόσωπο με πρόσωπο.

α) Η περίπτωση των Μονάδων Ισότητας & ΛΟΑΤΚΙ+ ζητημάτων σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Τα αποτελέσματα που αναφέρονται παραπάνω μπορούν να οδηγήσουν σε εξέταση προβλημάτων εμπιστοσύνης, αυτοπεποίθησης και υποστήριξης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα σχετικά με τη λήψη, επεξεργασία και διαχείριση περιπτώσεων βίας καθώς οι Μονάδες Ισότητας δεν αναφέρουν μεγάλο αριθμό περιπτώσεων. **Πρόσφατες ενέργειες έχουν αναπτύξει λεπτομερή πρωτόκολλα για την παρέμβαση σε περιπτώσεις παρενόχλησης ή βίας στα πανεπιστήμια**, στα οποία η προστασία των θυμάτων και το απόρρητο αποτελούν βασικούς άξονες για κάθε είδους δράση. Σε αυτό το υποκεφάλαιο θα θέλαμε να εμβαθύνουμε σε ένα πολύ πρόσφατο πρωτόκολλο που καθιερώθηκε στην Ισπανία για την καταπολέμηση της ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας και άλλων μορφών διακρίσεων και βίας.

Πρωτόκολλο κατά της παρενόχλησης στο URV

Η περίπτωση του Πανεπιστημίου Rovira i Virgili (URV, εφεξής) είναι πολύ πρόσφατη στη δημιουργία

πρωτοκόλλου δράσης σε περίπτωση που οποιαδήποτε μορφή παρενόχλησης αναφερθεί στη Μονάδα Ισότητας (URV.L18.03.00). Στην περίπτωση του URV, υπάρχει μια σαφής ροή εργασίας όταν εντοπίζεται μια περίπτωση από τη Μονάδα, έτσι ώστε όλα τα βήματα να είναι τυποποιημένα και καθολικά για όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα, θέτοντας όλους τους δυνατούς πόρους για την καταπολέμηση της βίας. Για τη διασφάλιση της προστασίας και της ασφάλειας στις αναφορές, η Μονάδα Ισότητας παρουσίασε τις ακόλουθες αρχές και εγγύηση αποτελεσματικής απόδοσης: η βάση αυτού του πρωτοκόλλου πλαισιώνεται από τους ακόλουθους στόχους:

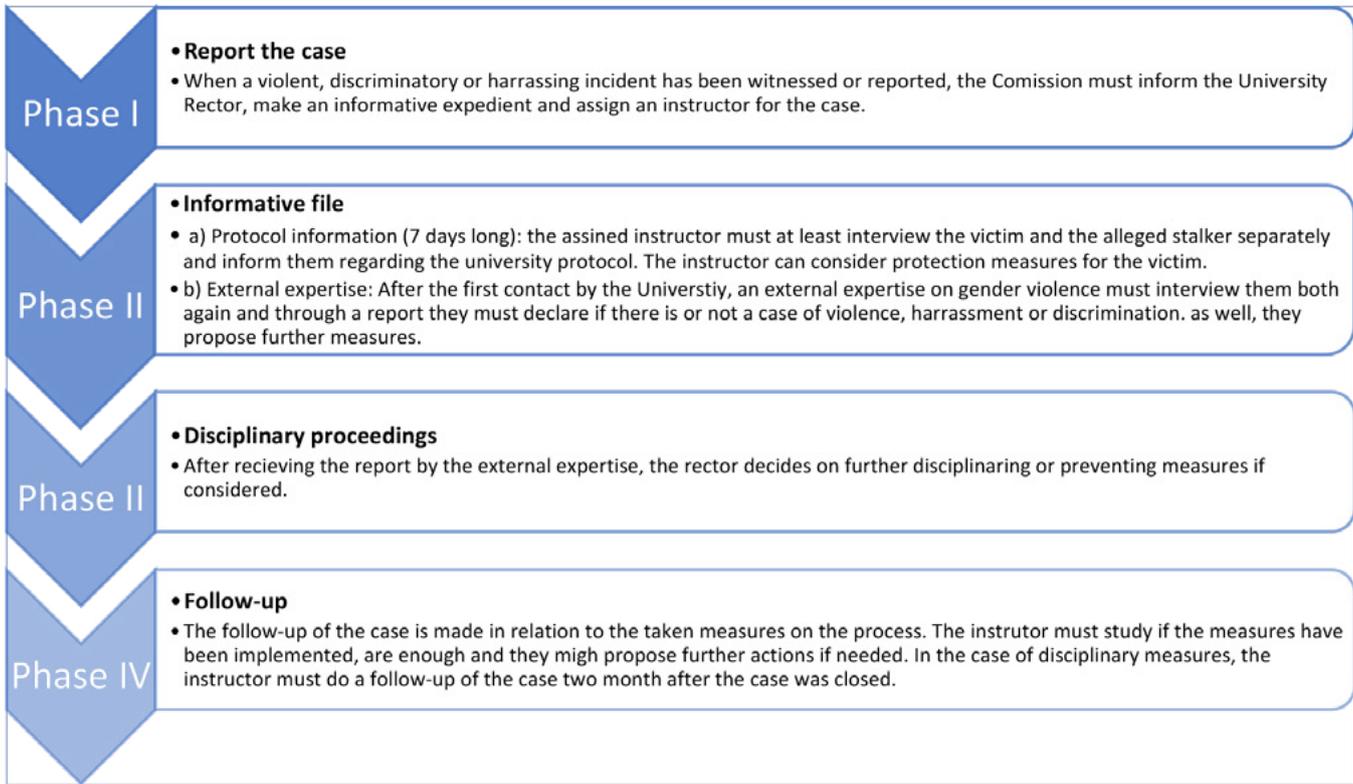
- Διασφάλιση του σεβασμού και της προστασίας του ατόμου που αναφέρει την υπόθεση, διασφαλίζοντας ότι η αξιοπρέπεια και η προσωπική του ζωή δεν θίγονται σε κανένα στάδιο της διαδικασίας.
- Εφαρμογή πλήρους εμπιστευτικής παρέμβασης για την προστασία των προσωπικών πληροφοριών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Μόνο οι εργαζόμενοι που συμμετέχουν στη διαδικασία θα μπορούν να έχουν πρόσβαση στις προσωπικές πληροφορίες των θυμάτων και άλλων εμπλεκόμενων ατόμων.

- Προσπάθειες για επιμέλεια και ταχύτητα της διαδικασίας, προκειμένου να επιλυθούν όλες οι υποθέσεις επαγγελματικά και χωρίς καθυστερήσεις.

- Καθορισμός ελάχιστων αμεροληψιών στην επαγγελματική πρακτική για την εξασφάλιση της υπεράσπισης όλων των εμπλεκόμενων στην υπόθεση.

Για να κατανοήσετε ολόκληρη τη διαδικασία κατά τη λήψη υποτιθέμενης υπόθεσης βίας στη Μονάδα, δείτε το ακόλουθο σχήμα (Σχήμα 2) στο οποίο έχουμε συνοψίσει τη διαδικασία τεσσάρων βημάτων για τη διάγνωση, επίλυση και παρακολούθηση μιας υπόθεσης βίας, παρενόχλησης ή διάκρισης στο πανεπιστήμιο.

Τα προγράμματα εργασίας είναι πρωτοπόρα ως προς τη μορφή, το βάθος και τη συνέχεια τους και πρέπει να διαδοθούν και να μοιραστούν με όλη την πανεπιστημιακή κοινότητα στο πλαίσιο δράσεων πρόληψης της βίας. Ούτως ή άλλως, τα πρωτόκολλα παρέμβασης δεν πρέπει να έχουν έναρξη από μόνα τους, καθώς είναι απαραίτητο να διατυπωθούν παράλληλα μέτρα και μακροπρόθεσμες στρατηγικές τόσο για πρόληψη όσο και για παρέμβαση, λαμβάνοντας υπόψη ολόκληρη την πανεπιστημιακή κοινότητα.

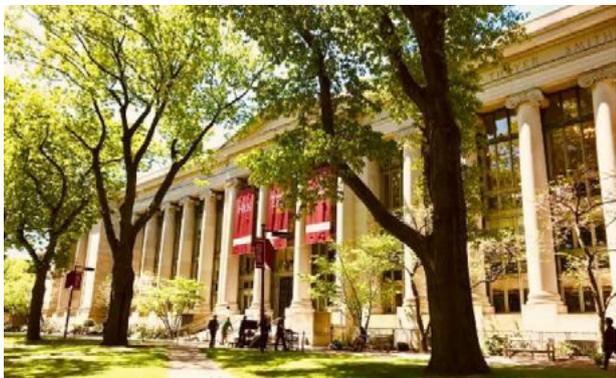

Εικόνα 2 - Μειωμένη έκδοση των φάσεων του πρωτοκόλλου κατά του εκφοβισμού πανεπιστημίου του Πανεπιστημίου Rovira i Virgili (URV.L18.03.00)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οδηγίες

Αφού εργαστείτε στο παρεχόμενο υλικό, σκεφτείτε για λίγα λεπτά τις ακόλουθες ερωτήσεις και απαντήστε τις ατομικά ή εάν είναι δυνατόν ομαδικά

Όσον αφορά τη σύνθετη κατάσταση των θυμάτων που υποφέρουν από ΛΟΑΤΚΙ+φοβία στα πανεπιστήμια της Ευρώπης και το κλειδί της αναφοράς και της αναζήτησης υποστήριξης, παρακαλώ απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις (το πολύ 300 λέξεις):

- Πώς θα μπορούσαμε να βελτιώσουμε την εμπιστοσύνη και την εμπιστοσύνη των θυμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ βίας να αναφέρουν και να αναζητούν βοήθεια στο θεσμικό σύστημα;
- Ποια πλεονεκτήματα μπορεί να έχουν οι αναφορές για ΛΑΟΤΚΙ+φοβικές περιπτώσεις βίας στο Πανεπιστημιακό σύστημα; Ποιος θα ωφεληθεί από την αναφορά αυτής της βίας εντός του ιδρύματος και της πανεπιστημιακής κοινότητας;
- Ποιες στρατηγικές θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την προώθηση της διάδοσης του αριθμού των περιπτώσεων βίας λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου και κοινωνικού φύλου εντός της πανεπιστημιακής κοινότητας;
- Ποιο βήμα παραλείπεται στη διαδικασία που περιγράφεται στο σχήμα 2; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Μελέτη περίπτωσης Χτίζοντας εμπιστοσύνη με ΛΟΑΤΚΙ+ θύμα βίας/παρενόχλησης σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο Carlo είναι τρανς μαθητής αλλά δεν έχει βγει από την ντουλαπα. Ένας συμμαθητής του μαθήματος ανακάλυψε ότι είναι τρανς και απειλεί να αποκαλύψει τη σεξουαλική ταυτότητα που είχε ανατεθεί κατά τη γέννηση στους άλλους μαθητές. Ο Carlo θέλει να πει στη διοίκηση του πανεπιστημίου για την απειλή, αλλά φοβάται ότι μπορεί να μην κατανοούν την κατάστασή του.

Συζητήστε τα ακόλουθα σημεία:

- Γιατί τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα είναι πιο πιθανό να πέσουν θύματα απειλών;
- Ποια θα ήταν η συνέπεια για τον Carlo εάν αποχωρήσει;
- Τι θα έπρεπε/θα μπορούσαν να κάνουν τα ανώτερα ιδρύματα για να ενθαρρύνουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα να έρθουν σε επαφή μαζί τους εάν απειλούνται ή παρενοχλούνται;

Άλλο βασικό σημείο είναι το ζήτημα της εμπιστοσύνης σχετικά με την αναφορά στην αστυνομία ή σε άλλους επίσημους φορείς κοινωνικού ελέγχου για τυχόν περιστατικά παρενόχλησης ή/και βίας. Πολλοί ΛΟΑΤΚΙ+ εξακολουθούν να φοβούνται ότι όταν αναφέρουν ΛΟΑΤΚΙ+ αδίκημα κινδυνεύουν να βγούν από την ντουλαπα και να αναγνωρισθούν ως ΛΟΑΤΚΙ+ από συνομηλικούς/οικογενείς/συναδέλφους. **Τα πανεπιστημιακά όργανα έχουν το καθήκον να διαχειρίζονται την υπόθεση με σεβασμό στο απόρρητο των θυμάτων για να εξασφαλίζουν εμπιστοσύνη και πίστη στις δικές τους υπηρεσίες.**

2.2. Επίδραση της εκπαίδευσης της ΛΟΑΤΚΙ+ οπτικής σε συνομηλίκους, εκπαιδευτικούς και προσωπικό

Όταν προσεγγίζετε το πρόβλημα της βίας με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου και την έκφραση φύλου στα ΑΕΙ, είναι σημαντικό να εξετάσετε ολόκληρη την εικόνα και πώς άλλα άτομα εμπλέκονται στην κατάσταση, εκτός από το θύμα και τον δράστη. Όλα τα μέλη του πανεπιστημίου μπορεί να έχουν κάποιο ρόλο και οπωσδήποτε να έχουν κάποια αντιπροσωπεία ανάλογα με την υπευθυνότητα, την εγγύτητα και τον ρόλο τους στο πανεπιστήμιο σε περιπτώσεις βίας, καθώς όλοι μοιράζονται και συνυπάρχουν στο πανεπιστημιακό περιβάλλον.

Για το λόγο αυτό, η εργασία για την κοινωνική υποστήριξη είναι απαραίτητη για την επιτυχή πρόληψη της βίας, όπως αποδεικνύουν τα επιστημονικά στοιχεία.

Μερικές από τις απαραίτητες γραμμές για την πρόληψη της βίας κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ φοιτητών στα ΑΕΙ είναι η δημιουργία και η ανάπτυξη στρατηγικών που επιτρέπουν στους ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητές να συναντούν άλλους μαθητές στην ίδια κατάσταση, επιτρέποντάς τους να δημιουργήσουν ένα ισχυρό υποστηρικτικό δίκτυο (Coleman, 2016; Duhigg et al., 2010, Rankin et al., 2013). Η ύπαρξη αυτών **των δικτύων μπορεί να επηρεάσει την πραγματικότητα προωθώντας και αυξάνοντας αλληλέγγυες δράσεις, μοιράζοντας εμπειρίες και ανοίγοντας πανεπιστημιακούς χώρους στην πραγματικότητα του φύλου και της σεξουαλικής διαφορετικότητας.** Άλλωστε, οι ίδιες οι φίλιες και οι εμπειρίες που βιώνονται σε ένα δίκτυο υποστήριξης μπορούν να ενισχύσουν τα συναισθήματα του ανήκειν και της αποδοχής στο Πανεπιστήμιο (Schmidt et al., 2011), τα οποία επηρεάζουν πολύ **θετικά την ψυχική υγεία και την ποιότητα ζωής των ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητών** (Kheswa, 2016; Woodford et al., 2014).

Για να εμβαθύνετε στην περίπτωση της βίας και των διακρίσεων λόγω ταυτότητας φύλου και έκφρασης φύλου, βρείτε στις ακόλουθες δραστηριότητες παραδείγματα για να σκεφτείτε την ευθύνη της κοινότητας μέσα από τις απάντησεις και τις ερωτήσεις.

Experiences of university belonging, acceptance and support of LGBTQI+ students becomes such a transformative action that promotes the creation of student associations and other participative initiatives, letting the LGBTQI+ movement work on making visible their own role and referents to the community, improving the social integration of new students and bettering academic performance (Alessi et al., 2017; Duhigg et al., 2010; Woodford & Kulick, 2015), improving the Institution's quality and openness.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4

Οδηγίες

Για την παρακάτω δραστηριότητα, αποφασίστε αν χωρίζετε σε ομάδες ή κάνετε τη δραστηριότητα ξεχωριστά για να αξιοποιήσετε το υλικό με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πρώτα μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο σε μια μεγάλη ομάδα και στη συνέχεια να ανταλλάξετε απαντήσεις και σκέψεις για τις προτεινόμενες ερωτήσεις συζήτησης. Για μια πιο σύνθετη εκμετάλλευση της δραστηριότητας, εργαστείτε για τη δημιουργία μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για την καταπολέμηση των μορφών ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας στα ΑΕΙ.

Δείτε το ακόλουθο βίντεο που δημιουργήθηκε από το Chronicle of Higher Education στο οποίο ερωτήθηκαν τρανς και non-binary φοιτητές του Πανεπιστημίου διερευνώντας τι τους κάνει να υποφέρουν και να ευδοκimonούν στα ΑΕΙ:

Πηγή:

<https://www.youtube.com/watch?v=rnbnF8QAnsY>

Αφού δείτε αυτό το βίντεο, δοκιμάστε να δημιουργήσετε κατηγορίες συνοψίζοντας τα είδη των εμπειριών που έχουν βιώσει αυτοί οι συμμετέχοντες σε σχέση με το προσωπικό του Πανεπιστημίου τους.

Ερωτήσεις

- Έχετε βιώσει ή δει οποιοσδήποτε πραγματικότητες που φαίνονται στα βίντεο;
- Πώς μπορούμε να προσεγγίσουμε θέματα ταυτότητας και έκφρασης φύλου στα HEI's από μια συμπεριληπτική προοπτική; Παρακαλώ παρουσιάστε τουλάχιστον 3 παραδείγματα με μια οριζόντια και συμπεριληπτική προοπτική.
- Έχετε ακούσει ποτέ πριν σχετικά με το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή τη διαφορετικότητα της έκφρασης του φύλου στην εκπαιδευτική ή επαγγελματική σας κατάρτιση;
- Γιατί πιστεύετε ότι αυτός ο τύπος κατάρτισης πρέπει συμπεριλαμβάνεται στη γενική και οριζόντια εκπαίδευση
- Ποιος πιστεύετε ότι έχει την ευθύνη να εξασφαλίσει έναν ανοιχτό και συμπεριληπτικό χώρο στην τάξη και σε άλλους χώρους του πανεπιστημίου για όλους;
- Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να προωθηθεί και να αναπτυχθεί αυτή η κοινοτική ευθύνη;
- Πώς μπορούν να προληφθούν αυτές οι εμπειρίες; Πώς θα μπορούσαν οι υποστηρικτικές πρωτοβουλίες δικτύου να επηρεάσουν τις εμπειρίες που εμφανίζουν οι συμμετέχοντες στο βίντεο;

Προκειμένου να προωθηθούν ισχυρά δίκτυα και να δημιουργηθούν νέα που θα μπορούσαν να αποτρέψουν τη ΛΟΑΤΚΙ+ φοβία και άλλους τύπους βίας και διακρίσεων, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη τη σημασία των **κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μαθητών και τη σημασία τους για την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα**. Οι εμπειρίες **φιλίας μεταξύ ΛΟΑΤΚΙ+ και άλλων μαθητών** φαίνεται να αποτελούν προστατευτικό παράγοντα για την πρόληψη της βίας με αφορμή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου και

Relationships between LGBTQI+ students and non-LGBTQI+ students can improve climate at university, having an impact in minimizing many forms of LGBTQI-phobia (Deniz, 2017).

την έκφραση φύλου. Οι εμπειρίες για την προώθηση της ευαισθητοποίησης για το φύλο και τη σεξουαλική ποικιλομορφία με την εισαγωγή με συμμετοχική μεθοδολογία θεμάτων φύλου και σεξουαλικότητας ήταν μια ισχυρή στρατηγική για την αντιμετώπιση αυτής της μορφής βίας και διακρίσεων, όπως εφαρμόστηκε στα αμερικανικά AEI (Dessel et al., 2017; Duhigg et al., 2010). Και οι δύο αυτές ενέργειες προς μια πιο υποστηρικτική και ανοιχτή πανεπιστημιούπολη σκοπεύουν να έχουν αντίκτυπο στη μείωση της βίας και των διακρίσεων κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. Συγκεκριμένα, τέτοια δίκτυα και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μπορούν όχι μόνο να μειώσουν τη βία, αλλά να αυξήσουν τον αριθμό παρεμβάσεων και τοποθετήσεων ενάντια στη βία.

Συμμαχία μεταξύ γκέι και στρέιτ

Αρκετές πανεπιστημιούπολεις, κολλεγίων και πανεπιστημίων ξεκίνησαν γκέι-στρέιτ συμμαχίες, με άλλα λόγια συμμαχίες ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων, τρανς ατόμων, προβληματισμένων και στρέιτ φοιτητών με στόχο την προώθηση της ανοχής, της αποδοχής και της διαφορετικότητας σε ακαδημαϊκά πλαίσια. Οι συμμαχίες γκέι – στρέιτ (Straight Alliances, GSA) στοχεύουν στην

εκπαίδευση της ακαδημαϊκής κοινότητας σχετικά με την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ (Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Διαφυλικών και Questioning). Οι γκέι και στρεπτ συμμαχίες διοργανώνουν εκδηλώσεις για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα θέματα που αντιμετωπίζει η ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα (όπως η Παγκοσμια Ημέρα Coming Out και η Ημέρα της Σιωπής ή η Ημέρα ΛΟΑΤΚΙ+ Ιστορίας), συνεργαζόμενοι επίσης με υπουργικά γραφεία για την προώθηση πολυπολιτισμικών δραστηριοτήτων στις πανεπιστημιούπολεις και με τις υπάρχουσες ομοσπονδίες καθηγητών. Αυτές οι δραστηριότητες θεωρούνται δυναμικά θετικές για τη ζωή των ΛΟΑΤΚΙ+ φοιτητών/προσωπικού που παίζουν προστατευτικό ρόλο στις γκέι στρεπτ συμμαχίες και που παράγουν άμεσα και μακροπρόθεσμα οφέλη για τους ΛΟΑΤΚΙ+ μαθητές προσφέροντας χώρο για συναισθηματική σύνδεση και αίσθηση συμμετοχής, χώρο εμπιστοσύνης για την εκπλήρωση των αναγκών των ατόμων και ομάδων που λειτουργεί προωθητικά ως σημείο επαφής για υποστηρικτικούς ενήλικες (Porta et al., 2017). Chong et al., 2019)

Μετά την ανάγνωση του οδηγού ILGA για την υποστήριξη των νέων να ξεκινήσουν μια γκέι – στρέπτ συμμαχία στο σχολείο (<https://www.ilga-europe.org/what-we-do/our-advocacy-work/education/events/how-support-youth-start-gsas-schools>), προσπαθήστε να φανταστείτε μια προσέγγιση από την βάση που την προσαρμόζετε στο δικό σας πλαίσιο.

Αυτό ονομάζεται παρέμβαση παρευρισκομένων: όταν άλλα υποκείμενα -όχι θύματα ή δράστες της βίας- γίνονται **ενεργοί παράγοντες μετασχηματισμού παρεμβαίνοντας σε περιπτώσεις βίας.**

Η προοπτική παρέμβαση των παρευρισκομένων έχει αποδειχθεί θεμελιώδης για τη δημιουργία ασφαλέστερων και συμπεριληπτικών χώρων στα πανεπιστήμια, συνδυάζοντας τόσο την άρνηση βίας όσο και την προσφορά υποστήριξης στα θύματα μέσω της αλλαγής (Dessel et al., 2017; Russel, 2011; Woodford & Kulick, 2015). Αυτός ο μετασχηματισμός των

προηγούμενων ουδέτερων υποκειμένων στη βία προς έναν ενεργό ρόλο αλλαγής και παρέμβασης είναι πολύ ισχυρός καθώς καθιστά δυνατή την αλλαγή όχι μόνο σ' ένα άξονα αλλαγής αλλά και σε όσα άτομα υπάρχουν στην σύγκρουση. Επίσης, αυτό που είναι το πιο καινοτόμο είναι η πιθανότητα να επιδειχθεί ότι μπορεί να έχει ο παρευρισκόμενος επίδραση στην υπόλοιπη πανεπιστημιακή κοινότητα και η ευθύνη του να συμμετέχει στη βία. Η δημιουργία **ενεργών ρόλων και στάσεων απέναντι στην ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα στα ΑΕΙ μπορεί να λειτουργήσει ως αναφορά για να ενθαρρύνει και να ενδυναμώσει άλλα άτομα να τοποθετηθούν στη σύγκρουση,** αντί να επιτρέψουν ουδέτερους και παθητικούς ρόλους την ώρα που η βία λαμβάνει χώρα (Rankin et al., 2013).

This question of removing guilt can influence one of the most invisible consequences of LGBTQI-phobic violence: the self-internalized stigma and guilt of being responsible for the violence. To focus on the student's well-being is very challenging as a goal institutionally but can be achieved by studying how research has pictured the affectations on the well-being of LGBTQI-phobic violence and basing interventions in evidences (Alessi & Chatterji, 2016 & 2017; Guz et al., 2020; Watson et al., 2017).

Οι εμπειρίες εφαρμογής αυτής της προοπτικής στα ΑΕΙ είναι κοινές και έχουν αποδείξει αυτούς τους μηχανισμούς ως επιτυχημένες στρατηγικές για την πρόληψη της βίας καθώς και την ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που να είναι πιο συμπεριληπτικά και να μην αποδίδουν ευθύνες προς τα θύματα βίας (Potter et al., 2012).

Για μια πιο εμπεριστατωμένη μελέτη των προγραμμάτων παρέμβασης των παρευρισκομένων, παρουσιάζουμε συνοπτικά στον Πίνακα 1 μερικά από τα πιο αναγνωρισμένα και επιδραστικά παραδείγματα υλοποίησης αυτού του τρόπου προσέγγισης της βίας.

Σίγουρα, η προοπτική παρέμβασης από τους παρευρισκόμενους είναι μια πολύ επιδραστική και πρακτική στρατηγική για την καταπολέμηση της βίας,

Μέντορες στην Πρόληψη της Βίας

Αυτό το πρόγραμμα ιδρύθηκε το 1993 και είναι ένα από τα πιο αναγνωρισμένα προγράμματα για την πρόληψη και την εκπαίδευση σε θέματα φύλου και σεξουαλικής οπτικής εκπαιδευτικής φιλοσοφίας. Αυτό το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην εισαγωγή βασικών εννοιών και άλλων στρατηγικών για την υλοποίηση της προοπτικής των παρευρισκομένων στα σχολεία, τους χώρους εργασίας και τους εκτεταμένους πολιτισμούς συνομηλίκων, για να έχει τον υψηλότερο αντίκτυπο στην κοινωνία. Το πρόγραμμα συγκεντρώνει συνομιλίες και δράσεις διάδοσης, προγράμματα και ειδική εκπαίδευση για την καταπολέμηση της ισότητας των φύλων και την πρόληψη της βίας με βάση το φύλο.
Πηγή: <https://www.mvpstrat.com/>

Πρόγραμμα πρόληψης σεξουαλικής επίθεσης InterACT

Αυτό το πρόγραμμα πρόληψης της σεξουαλικής επίθεσης είναι μια διαδραστική, ανάπτυξη δεξιοτήτων, βασισμένη στην κριτική παιδαγωγική, η οποία προωθήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας (Ahrens et al., 2011). Επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση και την προσέγγιση της βίας λόγω φύλου κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας. Αυτή η δράση έχει αναφέρει υψηλά επίπεδα αντίκτυπου στους μαθητές που εμπλέκονται σε συμπεριφορές για να παρέμβουν σε καταστάσεις βίας στο ΑΕΙ τους.
Πηγή: <https://cla.csulb.edu/departments/communicationstudies/interact/>

Εμπλεκοντάς τον παρευρισκόμενο.

Αυτή η πρωτοβουλία είναι μια τεκμηριωμένη δράση για τη διάδοση της προοπτικής παρέμβασης των παρευρισκομένων με οπτική ευθύνης της κοινότητας. Αυτό το πρόγραμμα ιδρύθηκε από το Πανεπιστήμιο του Νιού Χάμσαϊρ και προσφέρει εκπαίδευση για την πρόληψη και την παρέμβαση των μελών της κοινότητας με ασφάλεια όταν είναι μάρτυρες σεξουαλικής βίας και σχέσης ή υπάρχει κίνδυνος να συμβεί. Αν και ο στόχος του είναι να αντιμετωπίσει τη σεξουαλική βία και τη βία στις σχέσεις, αυτό το πρόγραμμα λαμβάνει επίσης υπόψη το φύλο και τη σεξουαλική πολυμορφία.
Πηγή: <https://www.unh.edu/research/preven->

[tion-innovations-research-center/evidence-based-initiatives/bringing-bystander](https://www.unh.edu/research/prevention-innovations-research-center/evidence-based-initiatives/bringing-bystander)

Πρόγραμμα Step UP

Αυτό το πρόγραμμα ιδρύθηκε από το Πανεπιστήμιο της Αριζόνα σε συνεργασία με το NCAA και παρουσιάζει ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα κατάρτισης για τους μαθητές να αναπτύξουν προληπτικές συμπεριφορές σε περιπτώσεις βίας. Μέσα από μια σύνθετη λίστα υλικών για την καθοδήγηση, αποτελεσματική και ασφαλή βοήθεια των θυμάτων σε περιπτώσεις βίας και βιβλιοθήκης πόρων, αυτή η πρωτοβουλία συγκεντρώνει ένα πολύ ολοκληρωμένο σχέδιο για να επηρεάσει τους φοιτητές των πανεπιστημίων. Στοχεύει στην καταπολέμηση της ξеноφοβίας, του ρατσισμού, του σεξισμού και της ομοφοβίας και περιλαμβάνει την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα στο επίκεντρο της παρέμβασής τους.
Πηγή: <https://stepupprogram.org/>

Καμπάνια Know Your Power

Πρόκειται για μια ανοιχτή, βασισμένη σε εικόνες κοινωνική καμπάνια μάρκετινγκ που απεικονίζει ρεαλιστικές και προκλητικές εικόνες για τη διάδοση ιδεών σχετικά με την υπευθυνότητα της κοινότητας και την παρέμβαση των παρευρισκομένων. Διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο του New Hampshire και στοχεύει στην ανάπτυξη κοινοτικών στρατηγικών για την καταπολέμηση της σεξουαλικής και διαπροσωπικής βίας και βιασμού, συμπεριλαμβανομένης της ποικιλομορφίας του σεξουαλικού προσανατολισμού.
Πηγή: <https://www.unh.edu/research/prevention-innovations-research-center/evidence-based-initiatives/know-your-power-by-stander-social-marketing-campaign>

έχοντας μεγάλες δυνατότητες μετασχηματισμού προς τη συνοδεία των θυμάτων. Όπως και να έχει, προκύπτουν αρκετές δυσκολίες στην εφαρμογή αυτής της στρατηγικής ως ενιαίας στρατηγικής για την πρόληψη περιπτώσεων βίας στα ΑΕΙ. Για το λόγο αυτό, σας παρουσιάζουμε την ακόλουθη δραστηριότητα για να προβληματιστείτε και να προσδιορίσετε τις πιο

εμφανείς και σημαντικές προκλήσεις της συνεργασίας με το προσωπικό του πανεπιστημίου και τους φοιτητές για την καταπολέμηση αυτής της μορφής βίας:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 5

Οδηγίες

Παρακαλούμε διαβάστε ξεχωριστά τα ακόλουθα αποσπάσματα του εγγράφου του David S. Byers σχετικά με την προοπτική των παρευρισκομένων και την εφαρμογή του σε περιπτώσεις ομοφοβίας. Αργότερα, αποφασίστε αν προτιμάτε να συζητήσετε με έναν συνάδελφο ή να προβληματιστείτε ξεχωριστά για τις περαιτέρω ερωτήσεις.

Θέλουμε να διαβάσετε προσεκτικά τις ακόλουθες παραγράφους του άρθρου «Δεν βλέπουν τίποτα κακό με αυτό»: *Bullying, Bystander Complicity, and the Role of Homophobic Bias in the Tyler Clementi Case* του David S. Byers (2018):

Η ισχυρή αντίσταση στην αναγνώριση των αναπόσπαστων ρόλων των παρευρισκομένων στον εκφοβισμό μπορεί να διαιωνίσει και ακόμη να επιδεινώσει τη δυναμική του εκφοβισμού. Οι κλινικοί γιατροί και οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμμετέχουν προληπτικά σε συνεχή ανάλυση άμυνας με τους παρευρισκόμενους. (251)

Τελικά, η συνενοχή των παρευρισκομένων σε αυτή την περίπτωση φαίνεται να ήταν κοινωνικά αποδεκτή λόγω της κουλτούρας της πιο λεπτής ομοφοβίας που είναι κοινή στο περιβάλλον του πανεπιστημίου. Η φιλόσοφος Martha Nussbaum (2001) έχει υποστηρίξει ότι τα όρια της ανθρώπινης ενσυναίσθησης σε σχέση με τη διαφορά κοινωνικής ταυτότητας συχνά αναφέρονται σε ασυνείδητες άμυνες ενάντια στο άγχος για τη δική του ευπάθεια. Κάτω από όλες τις προκαταλήψεις προς τους άλλους, υποστήριξε η Nussbaum, «βρίσκεται η μισαλλοδοξία της ανθρωπότητας στον εαυτό του» (σελ. 350). Το ομοφοβικό άγχος είναι μια έκφραση τέτοιας ευπάθειας σε αυτό το πλαίσιο και ως εκ τούτου, υπάρχει μια ισχυρή επένδυση για να το κρατήσουμε κρυφό από τη γνώση με αμυντικές διαδικασίες. Η παρουσία ενός γκέι

άντρα, υποστήριξε, θυμίζει σε έναν ομοφοβικό άντρα ότι μπορεί να διεισδύσει, τουλάχιστον με μεταφορική έννοια. Αυτό προκαλεί την αίσθηση του ελέγχου και της τάξης και προκαλεί ένα αίσθημα αηδίας, το οποίο μπορεί στη συνέχεια να υπερνικήσει κάθε κατανόηση ενσυναίσθησης της κοινής ανθρωπότητας. Το να θέλουμε επειγόντως να “ταιριάξουμε” παρά την ισχυρή αίσθηση ευπάθειας και μικρότητας θα μπορούσε κάλλιστα να προβλεφθεί για τους πρωτοετείς φοιτητές στο πανεπιστήμιο. (255)

Θέλοντας να επικεντρώσουμε το φταίξιμο στον εντοπισμένο “εκφοβιστή”, μπορεί να υπάρχει ιδιαίτερη απροθυμία να αναγνωρίσουμε και να εξετάσουμε προσεκτικά τον ρόλο του παρευρισκόμενου σε σχέση με πραγματικές περιπτώσεις εκφοβισμού. Ωστόσο, ως εκπαιδευτικοί και κοινωνικοί λειτουργοί, είναι ζωτικής σημασίας να ληφθούν υπόψη αυτές οι διαδικασίες κακής προσαρμογής και αντίστασης στη σημαντική μάθηση. Η άρνηση και ο αποδιοπομπαίος τράγος είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά, αλλά αντικοινωνικά, στυλ άμυνας εντός ομάδων για τη μείωση του άγχους. Όταν είναι άγνωστες και μη αναγνωρισμένες, αυτές οι άμυνες εμποδίζουν τις αλλιώς στοχαστικές προσπάθειες παρέμβασης και αφήνουν την ομάδα ευάλωτη σε επαναλαμβανόμενες διαδικασίες εκφοβισμού τώρα και στο μέλλον. (257)

Αφού διαβάσετε προσεκτικά αυτές τις παραγράφους, απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις σχετικά με τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην εφαρμογή της Παρεμβολικής Παρέμβασης σε εφαρμογή σε περιπτώσεις ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας:

Ερωτήσεις

- Ποια θέματα εντοπίσατε σε αυτές τις παραγράφους που φαίνεται να είναι οι μεγαλύτερες δυσκολίες όταν προσπαθείτε να εφαρμόσετε αυτήν την προοπτική στα ΑΕΙ;
- Γιατί πιστεύετε ότι η συνενοχή, η ενσυναίσθηση και η αυτοκριτική όλων των ατόμων στην τάξη/τον εκπαιδευτικό χώρο είναι οι κεντρικές δεξιότητες για την επιτυχή εφαρμογή της παρέμβασης των παρευρισκομένων;

■ Πώς μπορεί το έργο για την ανάπτυξη ικανοτήτων πρόληψης και παρέμβασης σε περιπτώσεις ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας να διασταυρωθεί με αυτήν την προοπτική συνεργασίας με συνομήλικους και άλλο προσωπικό του Πανεπιστημίου;

■ Ποια είναι τα πιο σημαντικά ζητήματα που πρέπει να έχετε κατά νου όταν βλέπετε ή υποφέρετε από μια μορφή ΛΟΑΤΚΙ+ φοβικής βίας στα ΑΕΙ λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις εγκαταστάσεις;

■ Πώς θα μπορούσατε να προωθήσετε μια περιεκτική και ανοιχτή ατμόσφαιρα στην τάξη σας ως φοιτητής ή καθηγητής; Παρακαλώ επεξεργαστείτε τουλάχιστον 3 λεπτομερείς ενέργειες που θα μπορούσατε να εφαρμόσετε.

■ Έχετε σκεφτεί να αλλάξετε συμπεριφορά ή διδακτική πρακτική για να διασφαλίσετε την ελευθερία έκφρασης για όλους στο πανεπιστήμιο της πατρίδας σας; Πώς θα το κάνατε στη θέση σας;

■ Alessi, E. J., Kahn, S., & Chatterji, S. (2016). 'The darkest times of my life': Recollections of child abuse among forced migrants persecuted because of their sexual orientation and gender identity. *Child Abuse & Neglect*, 51, 93–105. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.10.030>

■ Alessi, E. J., Sapiro, B., Kahn, S., & Craig, S. L. (2017). The first-year university experience for sexual minority students: A grounded theory exploration. *Journal of LGBT Youth*, 14(1), 71–92. <https://doi.org/10.1080/19361653.2016.1256013>

■ 'Ask Me': What LGBTQ Students Want Their Professors to Know. (2015). <https://www.youtube.com/watch?v=rnbnF8QAn5Y>

■ Ávila, R. (2018). LGBTQI Inclusive Education Report. IGLYO (International Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer & Intersex Youth & Student Organisation). <https://web.unican.es/unidades/igualdad/SiteAssets/guia-de-recursos/acoso/IE-Full-Report-May-18.pdf>

■ Bringing in the Bystander®. (2014, July 23). Culture of Respect. <https://cultureofrespect.org/program/bringing-in-the-bystander/>

■ Byers, D. (2013). "Do They See Nothing Wrong With This?": Bullying, Bystander Complicity, and the Role of Homophobic Bias in the Tyler Clementi Case. *Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services*, 94(4), 251–258. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.4325>

■ Chong, E. S. K., Poteat, V. P., Yoshikawa, H., & Calzo, J. P. (2019). Fostering youth self-efficacy to address transgender and racial diversity issues: The role of gay-straight alliances. *School Psychology Quarterly: The Official Journal of the Division of School Psychology, American Psychological Association*, 34(1), 54–63. <https://doi.org/10.1037/a0054444>

Σχετική βιβλιογραφία:

■ <https://www.ugr.es/universidad/noticias/protocolo-cambio-nombre-persona-transexual-transgenero-intersexual>

■ <https://www.uv.es/ruigeu/en/network-gender-equality-units-university-excellence-ruigeu.html>

■ https://www.rsc.org/globalassets/04-campaigning-outreach/campaigning/lgbt-report/lgbt-report_web.pdf

References:

■ Ahrens, C. E., Rich, M. D., & Ullman, J. B. (2011). Rehearsing for real life: The impact of the InterACT Sexual Assault Prevention Program on self-reported likelihood of engaging in bystander interventions. *Violence Against Women*, 17(6), 760–776. <https://doi.org/10.1177/1077801211410212>

[tps://doi.org/10.1037/spq0000258](https://doi.org/10.1037/spq0000258)

■ Coleman, K. (2016). The Difference Safe Spaces Make: The Obstacles and Rewards of Fostering Support for the LGBT Community at HBCUs. *SAGE Open*, 6(2). <https://doi.org/10.1177/2158244016647423>

■ Costa, A. B., Peroni, R. O., de Camargo, E. S., Pasley, A., & Nardi, H. C. (2015). Prejudice Toward Gender and Sexual Diversity in a Brazilian Public University: Prevalence, Awareness, and the Effects of Education. *Sexuality Research and Social Policy*, 12(4), 261–272. <https://doi.org/10.1007/s13178-015-0191-z>

■ Deniz, C. (2017). Reconceptualization Sexuality and Rethinking Homophobia in Metropolitan Campus Spaces. *Journal for Critical Education Policy Studies*, 15(1), 228–251.

■ Dessel, A. B., Goodman, K. D., & Woodford, M. R. (2017). LGBT discrimination on campus and heterosexual bystanders: Understanding intentions to intervene. *Journal of Diversity in Higher Education*, 10(2), 101–116. <https://doi.org/10.1037/dhe0000015>

■ Ellis, S. J. (2009). Diversity and inclusivity at university: A survey of the experiences of lesbian, gay, bisexual and trans (LGBT) students in the UK. *Higher Education*, 57(6), 723–739. <https://doi.org/10.1007/s10734-008-9172-y>

■ Evans, N. J., & Broido, E. M. (2002). The Experiences of Lesbian and Bisexual Women in College Residence Halls. *Journal of Lesbian Studies*, 6(3–4), 29–42. https://doi.org/10.1300/J155v06n03_04

■ Duhigg, J. M., Rostosky, S. S., Gray, B. E., & Wimsatt, M. K. (2010). Development of Heterosexuals into Sexual-Minority Allies: A Qualitative Exploration. *Sexuality Research and Social*

Policy, 7(1), 2–14. <https://doi.org/10.1007/s13178-010-0005-2>

■ Guz, S., Kattari, S. K., Atteberry-Ash, B., Klemmer, C. L., Call, J., & Kattari, L. (2020). Depression and Suicide Risk at the Cross-Section of Sexual Orientation and Gender Identity for Youth. *Journal of Adolescent Health*, XX, 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.06.008>

■ Hong, J. S., Woodford, M. R., Long, L. D., & Renn, K. A. (2016). Ecological Covariates of Subtle and Blatant Heterosexist Discrimination Among LGBQ College Students. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(1), 117–131. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0362-5>

■ Institute of Physics, Royal Astronomical Society and Royal Society of Chemistry. (2019). Exploring the Workplace for LGBT+ Physical Scientists. *Royal Society of Chemistry*. https://www.rsc.org/globalassets/04-campaigning-ou-treach/campaigning/lgbt-report/lgbt-report_web.pdf

■ Kheswa, J. G. (2016). Exploring the Impact of Discrimination on the Psychological Well-being of Lesbian Students at South African University Campus. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, VIII(2), 148–155. <https://doi.org/10.21659/rupkatha.v8n2.17>

■ Lapinski, J., & Sexton, P. (2014). Still in the closet: The invisible minority in medical education. *BMC Medical Education*, 14(1), 171–171. <https://doi.org/10.1186/1472-6920-14-171>

■ Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, no. «BOE» núm. 313, de 29/12/2004. (2004). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2004-21760&t-n=2&p=20180804>

- Llei 11/2014, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia., Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya 18 (2014). <http://www.gencat.cat/dogc>
- Martin-Storey, A., & August, E. G. (2016). Harassment Due to Gender Nonconformity Mediates the Association Between Sexual Minority Identity and Depressive Symptoms. *Journal of Sex Research*, 53(1), 85–97. <https://doi.org/10.1080/00224499.2014.980497>
- McGinley, M., Wolff, J. M., Rospenda, K. M., Liu, L., & Richman, J. A. (2016). Risk factors and outcomes of chronic sexual harassment during the transition to college: Examination of a two-part growth mixture model. *Social Science Research*, 60, 297–310. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2016.04.002>
- MVP Strategies. (n.d.). Retrieved 18 November 2020, from <https://www.mvpstrat.com/>
- Porta, C. M., Singer, E., Mehus, C. J., Gower, A. L., Saewyc, E., Fredkove, W., & Eisenberg, M. E. (2017). LGBTQ Youth's Views on Gay-Straight Alliances: Building Community, Providing Gateways, and Representing Safety and Support. *Journal of School Health*, 87(7), 489–497. <https://doi.org/10.1111/josh.12517>
- Potter, S. J., Fountain, K., & Stapleton, J. G. (2012). Addressing Sexual and Relationship Violence in the LGBT Community Using a Bystander Framework. *Harvard Review of Psychiatry*, 20(4), 201–208. <https://doi.org/10.3109/10673229.2012.712838>
- Rankin, S. R. (2005). Campus climates for sexual minorities. *New Directions for Student Services*, 2005(111), 17–23. <https://doi.org/10.1002/ss.170>
- Rankin, S. R., Hesp, G. A., & Weber, G. N. (2013). Experiences and Perceptions of Gay and Bisexual Fraternity Members From 1960 to 2007: A Cohort Analysis. *Journal of College Student Development*, 54(6), 570–590. <https://doi.org/10.1353/csd.2013.0091>
- Rothmann, J. (2016). The (de)professionalisation of the gay male academic identity: Locking the closet door on South African university campuses. *South African Review of Sociology*, 47(4), 40–59. <https://doi.org/10.1080/21528586.2016.1182444>
- Russell, G. M. (2011). Motives of Heterosexual Allies in Collective Action for Equality. *Journal of Social Issues*, 67(2), 376–393. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2011.01703.x>
- Schmidt, C. K., Miles, J. R., & Welsh, A. C. (2011). Perceived Discrimination and Social Support. *Journal of Career Development*, 38(4), 293–309. <https://doi.org/10.1177/0894845310372615>
- Soteria Solutions. (n.d.). Retrieved 18 November 2020, from <https://soteriasolutions.podia.com/know-your-power-products>
- Step UP! Bystander Intervention Program. (n.d.). Step UP! Program. Retrieved 18 November 2020, from <https://stepupprogram.org/>
- Watson, R. J., Veale, J. F., & Saewyc, E. M. (2017). Disordered eating behaviors among transgender youth: Probability profiles from risk and protective factors: DISORDERED EATING BEHAVIORS AMONG TRANSGENDER YOUTH. *International Journal of Eating Disorders*, 50(5), 515–522. <https://doi.org/10.1002/eat.22627>
- Woodford, M. R., Han, Y., Craig, S., Lim, C., & Matney, M. M. (2014). Discrimination and Mental Health Among Sexual Minority College Students: The Type and Form of Discrimination Does Matter. *Journal of Gay and Lesbian Mental Health*, 18(2), 142–163. <https://doi.org/10.1080/19359705.2013.833882>

■ Woodford, M. R., Howell, M. L., Kulick, A., & Silverschanz, P. (2013). "That's so Gay": Heterosexual Male Undergraduates and the Perpetuation of Sexual Orientation Microaggressions on Campus. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(2), 416–435. <https://doi.org/10.1177/0886260512454719>

■ Woodford, M. R., & Kulick, A. (2015). Academic and Social Integration on Campus Among Sexual Minority Students: The Impacts of Psychological and Experiential Campus Climate. *American Journal of Community Psychology*, 55(1-2), 13–24. <https://doi.org/10.1007/s10464-014-9683-x>

ΕΝΟΤΗΤΑ 3.

Το ευρωπαϊκό περιβάλλον στην προσπάθεια για ενδυναμωση της ισοτητας προς λοτακι+ Ατομα και εναντιων των διακρισεων και της βιας

3.1. Μέτρα σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα για την καταπολέμηση και πρόληψη της βίας εναντίων της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας: Πρακτικές των εμπλεκόμενων πανεπιστημίων του προγράμματος.

Η ιδέα της ισότητας και της **ισότητας φύλου** αποτελεί ένα εκ των πυλώνων των πολιτικών πρακτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προσπάθειά της να **βελτιώσει τις κοινωνικές πρακτικές και να εμπνεύσει κοινωνίες που χαρακτηρίζονται από νοοτροπίες ισότητας και δικαιοσύνης**. Επιπρόσθετα, οι ιδέες σεξουαλικός προσανατολισμός, ταυτότητα φύλου και εκφραση φύλου αποτελούν κάποιες από τις βασικές μεταβλητές που λαμβάνονται υπόψη όταν ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα προάγουν ίσες ευκαιρίες προς όλους. Το σημαντικό, πέραν της εξασφάλισης ίσων ευκαιριών στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, είναι η αντιμετώπιση των διακρίσεων και της βίας στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου και της έκφρασης φύλου. Συμφωνα με το συμβούλιο

της Ευρώπης (2011), η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, είναι η ανάπτυξη και η εφαρμογή πρακτικών για την παρέμβαση ή/και αποφυγή βίας και διακρίσεων σε πανεπιστημιακά περιβάλλοντα. Το Hei4Diversity έχει ως στόχο να συνεισφέρει στην χαρτογράφηση **επιτυχημένων πρακτικών που εφαρμόζονται από διάφορα πανεπιστημιακά ανά το παγκόσμιο** και να σχεδιάσει ένα διαδραστικό ψηφιακό σεμινάριο που με τη σειρά του θα προωθηθεί σε χρήστες που σχετίζονται με την κοινότητα ή τον πανεπιστημιακό χώρο.

Successful practices are inextricably linked with the context where the practice is implemented. We intentionally avoid the term “best practices”, since such terminology despite its potential positive outcomes, is usually bound to a particular context (Flecha, 2015). As the INCLUD-ED project has shown, successful practices, if tested properly - can be transferable to different contexts.

Τα τέσσερα πανεπιστημιά που συμμετέχουν στο παρόν πρόγραμμα, ασχολούνται με θέματα που αφορούν στην βία και τις διακρίσεις στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας φύλου και της έκφρασης φύλου. Κάθε πανεπιστήμιο ακολουθεί διαφορετικές πρακτικές έτσι ώστε να καταπολεμήσει την βία και τις διακρίσεις. Και στα τέσσερα πανεπιστήμια, είτε λειτουργούν είτε είναι υπο δημιουργία επίσημα τμήματα υπεύθυνα για τις πρακτικές η/και την εκπαίδευση σχετικά με θέματα ισότητας, βίας και διακρίσεων. Κάποιοι από τους τρόπους εμπλοκής των πανεπιστημίων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι οι εξής: Συμμετοχή σε προγράμματα όμοια με το παρόν (HEI4Diversity), ενεργή ακαδημαϊκή εμπλοκή με σχετικά θέματα, **δημιουργία προπτυχιακών και μετα-πτυχιακών προγραμμάτων που εστιάζουν και ειδικεύονται σε θέματα φύλου και σεξουαλικότητας όπως επίσης σεμινάρια και εκπαιδευτικά εργαστήρια που στόχο έχουν την προώθηση της ορατότητας ΛΟΑΤΚΙ+ θεμάτων και φωνών.**

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται ενδεικτικά κάποιες ενέργειες ή πρωτοβουλίες του κάθε πανεπιστημιακού ιδρύματος:

Universitat Rovira i Virgili (URV)

UNIVERSITAT ROVIRA i VIRGILI

Το URV διοργανώνει και συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα σχετικά με ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα. Εκτός του παρόντος προγράμματος, το URV συμμετείχε σε ακόμα ένα πρόγραμμα με το όνομα Uni4Freedom. Σκοπός του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη μεικτών μεθόδων για την χαρτογράφηση της φοβίας έναντι ΛΟΑΤΚΙ+ ζητημάτων σε πανεπιστήμια της Καταλονίας. Επιπρόσθετα, το URV έχει δημιουργήσει και εφαρμόζει πρωτόκολλο για την καταπολέμηση και πρόληψη σεξισμού και ΛΟΑΤΚΙ+ βίας που επηρεάζει φοιτητές του πανεπιστημίου (<https://www.urv.cat/es/>), το οποίο εστιάζει στις διαδικασίες που ακολουθούνται στις περιπτώσεις βίας, επιστημονικών συμβιβασμών και στηριξης θυμάτων στη βάση της ΛΟΑΤΚΙ+ τους ταυτότητας.

Uniwersytet Cypryjski (UCY)

University of Cyprus

Το 2012, το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), δημιούργησε το πρόγραμμα Σπουδές Φύλου (<https://www.ucy.ac.cy/en/>). Στόχος του προγράμματος είναι η κριτική προσέγγιση και μελέτη σε θέματα φύλου όπως επίσης και η επιστημονική προώθηση των θεμάτων αυτών. **Το πρόγραμμα προσφέρει σπουδές σε μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο.** Στην παρούσα φάση το πρόγραμμα φαίνεται να έχει ελκύσει ένα σημαντικό αριθμό ατόμων (από διαφορετικούς κλάδους), και έχει επιτύχει να δώσει το παρόν του σε ακτιβιστικές διοργανώσεις, ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις όπως επίσης και πολιτιστικές εκδηλώσεις με κύριο θέμα το φύλο. Επιπρόσθετα το 2021, με την ίδρυση του Γραφείου Πολυμορφίας, Ισότητας και Ενσωμάτωσης, έχει δημιουργηθεί πρωτόκολλο για την Ισότητα και Εναντίων των Διακρίσεων. Το πρωτόκολλο προνοεί την ανάπτυξη εκπαίδευσεων όπως επίσης την δημιουργία διαδικασιών με σκοπό τη διασφάλιση των ίσως ευκαιριών, του σεβασμού και της κατανόησης της διαφορετικότητας (ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός προσανατολισμός, θρησκεία, δόγμα, εθνότητα, ηλικία, γλώσσα, φυσική ικανότητα

Universita Degli Study di Palermo (UNIPA)

UNIVERSITÀ
DEGLI STUDI
DI PALERMO

Το UNIPA, έχει δημιουργήσει **την φοιτητική κάρτα "ALIAS" η οποία δίνεται σε φοιτητές/φοιτήτριες οι οποίοι βρίσκονται στην διαδικασία μετάβασης κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.** Η κάρτα αναγνωρίζει το φύλο και το όνομα που επιλέγει ο φοιτητής/φοιτήτρια και αντιπροσωπεύει ένα μηχανισμό στήριξης κατά τη διάρκεια της μετάβασης ενός/μιας τρανς φοιτητή/φοιτήτριας. Επιπρόσθετα, το συμβούλιο διασφάλισης ίσων ευκαιριών, εργασιακής ευημερίας και της μη-διάκρισης (<https://www.unipa.it/>) στο UNIPA, είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη και διατήρηση της ισότητας και ευημερίας στο περιβάλλον του πανεπιστημίου. **Το συμβούλιο διοργανώνει σεμινάρια για το διοικητικό και ακαδημαϊκό προσωπικό σχετικά** με θέματα ΛΟΤΑΚΙ+ και θέματα φύλου (Βλέπε εδώ). Επίσης, το τμήμα Κοινωνίας και Κουλτούρας διοργανώνει και προσφέρει πρωτοπόρα σεμινάρια σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+, φύλου και αρρενωπότητας, που προγραμματίζονται να αρχίσουν

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (MGU)

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
rok założenia 1922

Το 2019, το MGU μαζί με την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα (κυρίως φοιτητές/φοιτήτριες), διοργάνωσαν μια **διάσκεψη σχετική με τις διαφορετικές όψεις την ΛΟΑΤΚΙ+ πραγματικότητας (για παράδειγμα από πολιτισμική άποψη, κοινωνική και ψυχολογική).** Η διάσκεψη είχε ως σκοπό να ενημερώσει την πανεπιστημιακή κοινότητα για ΛΟΑΤΚΙ+ ζητήματα μέσω διαφορετικών σεμιναρίων. Μια επαναληπτική διάσκεψη, διοργανώθηκε τον Μάιο του 2020, με σκοπό να ενημερώσει και αν δώσει φωνή στη σεξουαλική

διαφορετικότητα και στη διαφορετικότητα του φύλου σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Διοικητικό, ακαδημαϊκό προσωπικό αλλά και φοιτητές του MGU συμφωνούν πως αναγκαστεί η εισαγωγή θεσμικών αλλαγών για τη βελτίωση της κατάστασης των ΛΟΤΑΚΙ+ ατόμων στο πανεπιστήμιο. Τόνισαν επίσης ότι πρέπει να δημιουργηθεί μια κουλτούρα στήριξης της διαφορετικότητας, που να στοχεύει στην εξάλειψη των διακρίσεων, την ανεκτικότητα, την ισότητα.

Άλλες πρακτικές σε πανεπιστήμια:

■ Το πανεπιστήμιο Jagiellonian:

https://safe-student.uj.edu.pl/en_GB/support-for-transgender

■ Το πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας:

<http://en.rownowazni.uw.edu.pl/lgbt-people-in-the-university/>

<https://notesfrompoland.com/2020/10/04/polands-oldest-university-becomes-first-to-allow-transgender-students-to-use-preferred-name/>

■ Το Imperial College στο Λονδίνο:

<https://blogs.imperial.ac.uk/imperial-medicine/2020/06/10/navigating-lgbtq-discrimination-in-academia-where-do-we-go-from-here/>

■ Το Πανεπιστημιακό κολλέγιο του Λονδίνου:

<https://www.ucl.ac.uk/equality-diversity-inclusion/equality-areas/lgbtq-equality>

■ Το πανεπιστήμιο του Cardiff:

<https://www.cardiff.ac.uk/study/student-life/student-support/equality-diversity-and-inclusion/lesbian-gay-bisexual-transgender>

<https://www.cardiffstudents.com/advice/complaints/complainaboutastudent/>

Table 1 - Hei4Diversity's Universities' actions against LGBTQI-phobia

Gender Mainstreaming is the (re)organization, improvement, development and evaluation of policy processes, so that a gender equality perspective is incorporated in all policies at all levels and at all stages, by actors normally involved in policy-making (Council of Europe, 1998)

Εκτός από τις πρακτικές για την ενίσχυση της ορατότητας και την ενημέρωση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+, νομικές αναγνωρίσεις και δημιουργία πρωτοκόλλων, μια άλλη πτυχή του θέματος αποτελεί η **θέσπιση επίσημων διαδικασιών, σχεδιασμένων και εφαρμοσμένων διαμέσου ενός θεσμικού σώματος**. Συνήθως τα σώματα (τμήματα) αυτά, έχουν ως στόχο να διευκολύνουν και να επιβλέπουν τις διαδικασίες που προσπαθούν να καταπολεμήσουν την βία και τις διακρίσεις, ενώ παράλληλα παρέχουν σε άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, ένα ασφαλές περιβάλλον στο οποίο μπορούν να απευθυνθούν.

Ερώτηση: Ποια είναι η άποψη σας για τα πειθαρχικά μέτρα; Θα μπορούσατε να σκεφτείτε εναλλακτικούς τρόπους διευθετήσεων των περιστατικών;

■ Όλο το διοικητικό και ακαδημαϊκό προσωπικό του πανεπιστημίου υποχρεούται να παρακολουθήσει εκπαίδευση σχετική με την ταυτότητα φύλου και την έκφραση του σεξουαλικού προσανατολισμού.

Ερώτηση: Ποια είναι η άποψή σας για την υποχρεωτική φύση μιας τέτοιας εκπαίδευσης;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οδηγίες:

Στον παρακάτω πίνακα, φαίνονται φανταστικά αποσπάσματα εμπνευσμένα από τα πρωτόκολλα των πανεπιστημίων που συμμετέχουν στο HEI4Diversity (τα αποσπάσματα έχουν τροποποιηθεί για να χρησιμοποιηθούν στην δραστηριότητα). Διαβάστε κάθε απόσπασμα και σκεφτείτε το για μερικά λεπτά. Έπειτα γράψτε ή συζητήστε σε ζευγάρια (ή ομάδα). Η ερώτηση που βρίσκεται κάτω από κάθε πρόταση, μπορεί να αποτελέσει αφορμή για συζήτηση.

■ Συμπερίληψη της διάστασης του φύλου σε όλες ανεξαιρέτως τις διαδικασίες του πανεπιστημίου.

Ερώτηση: Ποια είναι η άποψή σας για την συμπερίληψη του φύλου σε όλες τις διαστάσεις; Πρέπει το πανεπιστήμιο να προβεί σε αλλαγή όλων των διαδικασιών έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνουν την διάσταση του φύλου; Υπάρχουν αρνητικά αποτελέσματα εάν το πανεπιστήμιο αποφασίσει να το κάνει;

■ Σε περιπτώσεις βίας ή απειλής προς οποιοδήποτε άτομο, με απώτερο σκοπό τη συμμόρφωσή του στη βάση του σεξουαλικού του προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου, θα λαμβάνονται πειθαρχικά μέτρα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οδηγίες:

Διαβάστε το υλικό (διαθέσιμο διαδικτυακά), το οποίο δημιουργήθηκε με αφορμή το πρόγραμμα «Γνωρίστε την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα» το 2021, από το Imperial College London. Το υλικό αποτελείται από διαφορετικές φωνές ΛΟΑΤΚΙ+ φοιτητών/φοιτητριών οι οποίοι σχολιάζουν και τοποθετούνται σχετικά με την κατάσταση τους στο πανεπιστήμιο: πως νιώθουν, τι έχει γίνει ήδη για την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα και τι ακόμα εκκρεμεί.

<https://www.imperialcollegeunion.org/campaigns/lgbt-history-month-2020/meet-lgbt-community>

■ Σχολιάστε τα όσα έχουν πει οι συμμετέχοντες στο βίντεο. Με ποιος συμμετέχοντες συμφωνείτε, με ποιους διαφωνείτε και γιατί;

■ Υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των όσων λέγονται για το Imperial College London και το δικό σας πανεπιστήμιο; Ποιες είναι αυτές και γιατί πιστεύεται υπάρχουν;

■ Είναι τα ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα ανεξάρτητα με το επιστημονικό τμήμα του πανεπιστημίου ή υπάρχουν διαφορές ανάλογα με το τμήμα (παράδειγμα θετικών επιστημών και κοινωνικές επιστημών).

3.2. Άλλες διεθνής πρακτικές για την ανίχνευση και αντιμετώπιση της βίας εναντίως ΛΟΤΑΚΙ+ ομάδων.

Σε αυτή την ενότητα, παρουσιάζουμε κάποιες πρακτικές σχετικά με ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα που ακολουθούνται από πανεπιστήμια σε παγκόσμιο επίπεδο. **Στην Σουηδία, έχει γίνει μια προσθήκη ενός νέου προθέματος στο Σουηδικό λεξικό.** Πριν την προσθήκη αυτή, το πρόθεμα «han» χρησιμοποιείτο προς άτομα αρσενικού φύλου, ενώ το «hon», για άτομα θηλυκού φύλου. Η πρόθεση «hen» έχει εισαχθεί στην σουηδική γλώσσα, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί χωρίς να αποκαλύπτει το φύλο του ατόμου στο οποίο αναφέρεται. Η Zimman (2017), ασχολείται με το ερώτημα το πως τα τρανς άτομα στις ΗΠΑ χρησιμοποιούν την γλώσσα για να προσδιορίσουν τους εαυτούς τους (ή να αναφερθούν σε αυτούς), όπως επίσης και σε ποιο φύλο θα προτιμούσαν να τους αναφέρονται. Επιπρόσθετα, εστιάζει και αναλύει διάφορες προκλήσεις που ελλοχεύουν μια τέτοια διαμόρφωση στην γλώσσα. Δεδομένου πως η γλώσσα δίνει μόνο δύο επιλογές αυτοπροσδιορισμού: ως αρσενικό ή ως θηλυκό, αυτός ή αυτή, άνδρας ή γυναίκα, σερβιτόρος ή σερβιτόρα, αδερφός ή αδερφή, δεν υπάρχει γλωσσικά χώρος (τόπος) για άτομα που δεν τα χαρακτηρίζει ο δίπολος αυτός διαχωρισμός. Αναγκασμένα λοιπόν τα άτομα να επιλέξουν ένα από τα δύο – αφού η γλώσσα δεν επιτρέπει την ταύτιση και με τα δύο ή με κανένα από τα δύο άκρα – το δικαίωμα της επιλογής τους καταργείται και αφαιρείται επίσης το agency. Ο Zimman, προτείνει λοιπόν την αποφυγή υπόθεσης, για το φύλο οποιουδήποτε ατόμου. Αντ' αυτού, και όσον αφορά το περιβάλλον του πανεπιστημίου, προτείνεται η ανακοίνωση των προθεμάτων που οποιοδήποτε άτομο προτιμά, κατά τη διάρκεια των συστάσεων. Όταν όμως

αυτό δεν είναι εφικτό, θα ήταν θεμιτή η χρήση ουδέτερης γλώσσας. Αποτελεί πραγματικά ενδιαφέρουσα παρατήρηση, το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις, παρόλο που η αποκάλυψη του φύλου δεν προσθέτει τίποτε στις προτάσεις μας, η γλώσσα προδίδει το φύλο του ατόμου στο οποίο αναφερόμαστε, ενώ παράλληλα, όταν η γλώσσα δεν το αποκαλύπτει, τείνουμε οι ίδιοι να ρωτάμε επι αυτού (ακόμα κι αν πραγματικά το φύλο παραμένει άσχετο με το θέμα).

Η συζήτηση βεβαίως μπορεί να πάρει τεράστιες διαστάσεις, αν συζητήσουμε τις κοινωνικές νόρμες οι οποίες θέτουν την βάση για στερεοτυπικές προσλήψεις του φύλου. Πολλά περιστατικά βίας είναι βασισμένα σε υποθέσεις για το φύλο ενός ατόμου, αφού η αποκάλυψη του φύλου θα μπορούσε να αποτελεί επιλογή του καθενός.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

Οδηγίες:

Σε πρώτη φάση, δείτε το βίντεο που ακολουθεί και στη συνέχεια ανταλλάξτε απόψεις και σκέψεις, με έναυσμα τις ερωτήσεις που ακολουθούν. Το βίντεο έχει δημιουργηθεί από την ομάδα Route Eleve-nand SOY H.E.A.T και παρουσιάζει την ιδέα του αυτοπροσδιορισμού του φύλου σε παιδιά.

Αφού δείτε το βίντεο, σκεφτείτε, συζητήστε ή γράψτε ένα μικρό κείμενο για την αποτελεσματικότητα της χρήσης κατάλληλων προθέσεων στο περιβάλλον του πανεπιστημίου.

Link:

https://www.youtube.com/watch?v=64-WXswR_fA

Ερωτήσεις

- Πιστεύετε ότι η χρήση κατάλληλων προθέσεων είναι κάτι που πρέπει να απασχολεί ένα πανεπιστήμιο;
- Μπορείτε να σκεφτείτε τι θα μπορούσε να γίνει σε επίπεδο πολιτικών πρωτοκόλλων, έτσι ώστε να θεσπιστεί το εν λόγω θέμα;
- Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι η χρήση κατάλληλων προθέσεων, συνεισφέρει στην αντιμετώπιση του ευρύτερου προβλήματος της βίας και των διακρίσεων στην βάση του φύλου;
- Θα υπήρχαν προκλήσεις στην περίπτωση εφαρμογής ενός πρωτοκόλλου; Ποιες και πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν;

Πέρα από πρωτόκολλα και διαδικασίες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αντιμετωπίζουν βία και διακρίσεις, λόγω της μη ορατότητας που υπόκεινται σε θέματα της καθημερινότητας. Η έρευνα έχει δείξει ότι **«όταν κουήρ μαθητές/μαθήτριες δεν είναι ορατοί στα αναλυτικά προγράμματα ή στα κοινωνικά δίκτυα ενός σχολείου, όταν το σχολείο παραμένει άφωνο για τις εμπειρίες τους, τότε δημιουργείται ένα αίσθημα αδικίας και απόρριψης»** (Page, 2016, σελ. 5, ελεύθερη απόδοση). Ο εμπλουτισμός του ακαδημαϊκού αναλυτικού προγράμματος με αναπαραστάσεις της σεξουαλικής διαφορετικότητας και διαφορετικότητας φύλου, είναι μια διπλή διαδικασία. Η πρώτη πτυχή αφορά την **εισαγωγή υλικού το οποίο είναι συμπεριληπτικό** (με τις εμπειρίες κουήρ ατόμων). Η δεύτερη πτυχή, αφορά την **επαναπροσέγγιση του υφιστάμενου υλικού, έτσι ώστε να αποδομηθεί και να προσδοθούν σε αυτό νέα νοήματα από την αρχή**. Ένα σπουδαίο παράδειγμα επαναπροσέγγισης υλικού, έχει γίνει από τον ακαδημαϊκό του Columbia University, Jack Halberstam. Η δουλειά τους, «The Queer Art of Failure», αποτελεί ένα παράδειγμα επαναπροσέγγισης κινουμένων σχεδίων στην κατηγορία της ποπ κουλτούρας και η νοηματοδότηση κουήρ ιδεών εκ νέου.

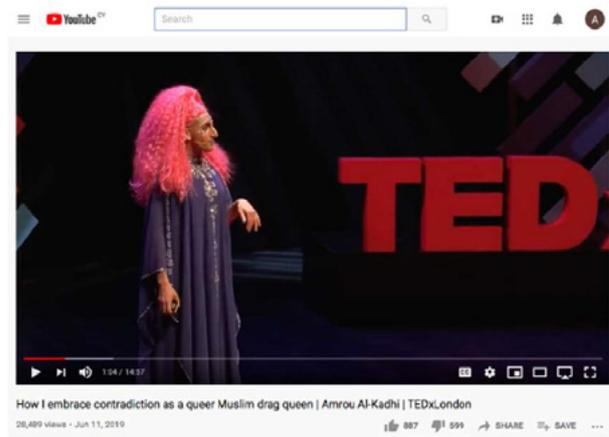

ĆWICZENIE NR 4

Οδηγίες:

Σε πρώτη φάση, δείτε το βίντεο που ακολουθεί και στη συνέχεια ανταλλάξτε απόψεις και σκέψεις, με έναυσμα τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Το πιο πάνω βίντεο έχει δημιουργηθεί από το TEDxLondon Talk και στο οποίο οι Amrou Al-Kadhi, σχολιάζουν την δική τους διαπραγμάτευση μεταξύ κουήρ ταυτότητας και ισλαμικής κληρονομιάς. Οι Amrou Al-Kadhi, έχει επιτύχει να αγκαλιάσει την αντιθετικότητα των δύο, μέσω του κόσμου της κβαντικής φυσικής, ένας κόσμος που τους επέτρεψε την επαναπροσέγγιση του μουσουλμανικού Κορανιού. Όπως οι ίδιοι αναφέρουν στην ομιλία τους, «τελικά αντιλήφθηκα, ότι το Κοράνι σφύζει από κουήρ ενδεχόμενα».

Αφού δείτε το βίντεο, σκεφτείτε, συζητήστε ή γράψτε ένα μικρό κείμενο σχετικά με την επαναπροσέγγιση υφιστάμενων κειμένων ως μέρος των αναλυτικών προγραμμάτων.

Link:

https://www.youtube.com/watch?v=rw_-ICDOUW-c&t=601s

Ερωτήσεις

- Πιστεύετε ότι η διαθεματικότητα, η σύνδεση δηλαδή διαφορετικών προσεγγίσεων (θρησκεία, φύλο, σεξουαλικότητα, κοινωνική τάξη κ.λ.π.) είναι κάτι που πρέπει να απασχολήσει το πανεπιστήμιο; Πώς;
- Ποιες θα μπορούσαν να είναι κάποιες προκλήσεις, σε περίπτωση ενός πιο συμπεριληπτικού αναλυτικού προγράμματος;
- Στο δικό σας κλάδο/τομέα, μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα στα οποία ήταν εφικτή η χρήση πιο συμπεριληπτικού υλικού;

& Adult Literacy,60(6), 677-685. doi:10.1002/jaal.616

- Soyheat. (2016, September 23). Retrieved December 03, 2020, from https://www.youtube.com/watch?v=64-WXswR_fA
- Sweden adds gender-neutral pronoun to dic-

References:

- Council of Europe. (1998). Recommendation no. r (98) 14 of the committee of ministers to member states on gender mainstreaming. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016804ec94a>
- Council of Europe. (2011). Discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in Europe (pp. 134–134). https://www.coe.int/t/Commissioner/Source/LGBT/LGBTStudy2011_en.pdf
- Flecha, R. (2015). Successful educational actions for inclusion and social cohesion in Europe. New York: Springer.
- Halberstam, J. (2011). Queer Art of Failure. Durham: Duke University Press.
- Page, M. L. (2016). Teaching in the Cracks: Using Familiar Pedagogy to Advance LGB-TQ-Inclusive Curriculum. Journal of Adolescent

ΕΝΟΤΗΤΑ 4.

Μορφές βίας και διακρίσης στην ψηφιακή εποχή:

Ψηφιακός εκφοβισμός, ψευδείς ειδήσεις και προκαταλήψεις

4.1. Ο αντίκτυπος των τεχνολογιών και των μέσων ενημέρωσης στη δομική ΛΟΑΤΚΙ+ φοβία.

Οι τεχνολογίες επηρεάζουν τον κόσμο στον οποίο ζούμε. Ανεξάρτητα από το αν οι επιρροές της είναι θετικές ή αρνητικές, **η τεχνολογία αλλάζει τον τρόπο επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης των ανθρώπων.**

Το μόνο σταθερό μεταξύ όλων των τεχνολογιών, από τα σχέδια σπηλαίων μέχρι το Διαδίκτυο έως όποιες τεχνολογίες προκύψουν στη συνέχεια, είναι ότι είναι εγγενώς σχετικές στην κατανόηση και τη χρήση τους. Όλες οι τεχνολογίες έχουν προσαρμοστεί για να καλύπτουν και να ικανοποιούν τις σχετικές ανάγκες, έχουν επηρεάσει τον τρόπο που αλληλεπιδρούμε και σχετιζόμαστε με τους άλλους.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν τεράστια εμβέλεια στην κοινωνία και αποτελούν βασικό φίλτρο μέσω του οποίου οι άνθρωποι μαθαίνουν ο ένας για τον άλλον, ωστόσο αμέτρητες μελέτες καταδεικνύουν ότι αυτά τα μέσα συνεχίζουν να αναπαράγουν στερεότυπα, με συχνά επιβλαβείς επιπτώσεις. Συγκεκριμένα, τα παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης αναφέρονται σε όλες τις μορφές μαζικής επικοινωνίας που υπήρχαν πριν από την εμφάνιση των ψηφιακών

μέσων, συμπεριλαμβανομένης της τηλεόρασης, των εφημερίδων, των περιοδικών κ.λ.π.

Η προκύπτουσα διάχυση των στερεότυπων αναπαραστάσεων σε διάφορες μορφές και μέσα είναι εν μέρει το αποτέλεσμα σύνθετων διαδικασιών, κανόνων και αξιών παραγωγής μέσων, εμπορικών οδηγιών και έλλειψης παραγωγών μέσων από μέλη μειονοτήτων

Ωστόσο, ο αντίκτυπός τους, αν και δύσκολος να μετρηθεί, είναι δυνητικά σημαντικός. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης διαδραματίζουν ρόλο στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων και συμπεριφορών μεταξύ ομάδων και, αποτυπώνοντας συγκεκριμένες ομάδες, αλλοιώνουν την εικόνα που βλέπει το κοινό για διαφορετικές ομάδες (Bird, 2003)

Υπάρχουν στοιχεία που υποδηλώνουν ότι **αυτές οι στρεβλές αναπαραστάσεις των μέσων ενημέρωσης μπορούν όχι μόνο να προωθήσουν την εχθρότητα του κοινού απέναντι σε άλλες ομάδες, αλλά και να μειώσουν την αυτοεκτίμηση των μειονοτήτων**. Σε διάφορα μέσα - ειδήσεις, δράματα και παιχνίδια - οι μειονοτικές ομάδες τυπικά περιθωριοποιούνται και παραβλέπονται. Πολύ συχνά, όταν εκπροσωπούνται, εμφανίζονται μόνο σε στενά στερεότυπα ή απεικονίζονται αρνητικά ως ο προβληματικός «άλλος».

Ιστορικά, οι απεικονίσεις των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν αρνητικές, αντανακλώντας την πολιτιστική μισαλλοδοξία εναντίων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Ωστόσο, **από τη δεκαετία του 1990 έως σήμερα**, έχει αυξηθεί η απεικόνιση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, ζητημάτων και ανησυχιών στα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης. Οι ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες έχουν λάβει μια όλο και πιο προληπτική στάση στον καθορισμό της δικής τους κουλτούρας με πρωταρχικό στόχο την επίτευξη μιας **θετικής προβολής** στα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης. Η θετική απεικόνιση ή η αυξημένη παρουσία των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων στα μέσα ενημέρωσης συνέβαλε στην αύξηση της αποδοχής και της υποστήριξης για τις ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες, στην καθιέρωση των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων ως κανόνα και στην παροχή πληροφοριών σχετικά με το θέμα (Steiner, Fejes & Petrich, 1993).

Οι απεικονίσεις έχουν ωφελήσει και μειονεκτίσει τις ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες. Ορόσημα με την εμφάνισή τους για τις λεσβιακές και ομοφυλοφιλικές κοινότητες, όπως το περιοδικό Vice Versa και η Έλεν Ντε Τζένερισ, ενθάρρυναν άλλα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα να βγουν από την ντουλάπα επηρεάζοντας θετικά την αντίληψη του κοινού. Αλλά συχνά τα ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα παρουσιάζονται παραπλανητικά κατηγοριοποιώντας συνήθως όλα τα

ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε απλά λεσβίες και ομοφυλόφιλους. Εκεί, τα στερεότυπα για λεσβίες και ομοφυλόφιλους χαρακτήρες έχουν αναπαραχθεί κατά τη διάρκεια δεκαετιών. Αυτή η ενέργεια έρχεται σε αντίθεση με το σύνολο του σκοπού των φανταστικών χαρακτήρων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Μπορεί να επιτρέψει σε μερικούς ανθρώπους να καταλάβουν ότι τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα είναι πιο συνηθισμένα από ό, τι πιστεύουν. Ωστόσο, εξακολουθεί να ενισχύει τα στερεότυπα και τα αρνητικά στίγματα (Gross, 2001).

Νέα Κοινωνικά Μέσα

Τις τελευταίες δεκαετίες, το διαδίκτυο επέτρεψε στους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο να **συνδεθούν άμεσα και έχει φέρει επανάσταση στον τρόπο επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ τους**. Περισσότεροι από 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι ήταν χρήστες του Διαδικτύου το 2018, περισσότερο από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού. Με πολλούς τρόπους, το Διαδίκτυο είχε θετική επιρροή στην κοινωνία. Για παράδειγμα, μας βοηθάει να επικοινωνούμε εύκολα και να ανταλλάσσουμε αποτελεσματικά γνώσεις για κάθε είδους σημαντικά θέματα. Αλλά το Διαδίκτυο έχει επίσης διευρύνει τις δυνατότητες βλάβης. Η δυνατότητα επικοινωνίας με ένα μαζικό κοινό σημαίνει ότι ο τρόπος που ασχολούμαστε με την πολιτική, τις δημόσιες υποθέσεις και ο ένας με τον άλλον έχει επίσης αλλάξει. Μέσω των πλατφόρμων κοινωνικής δικτύωσης (όπως **Facebook, Twitter, YouTube, Instagram και Snapchat**), 3,19 δισεκατομμύρια χρήστες συνομιλούν και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους δημιουργώντας και μοιράζοντας περιεχόμενο (O'Regan, 2018).

Το μοντέλο των περισσότερων εταιρειών κοινωνικής δικτύωσης βασίζεται στο να τραβάει την προσοχή και δεδομένου ότι η προσβλητική ομιλία συχνά προσελκύει την προσοχή, μπορεί να γίνει πιο επιδραστική στα κοινωνικά μέσα από ό, τι στα παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η εποχή των ψηφιακών μέσων επέτρεψε στον διαδικτυακό λόγο και περιεχόμενο να μοιράζονται ανώνυμα και συχνά χωρίς δεύτερη σκέψη για τις συνέπειες. Ενώ η πράξη της δημοσίευσης στο διαδίκτυο είναι στιγμιαία, οι μηχανισμοί που έχουν σχεδιαστεί για τη ρύθμιση της ρητορικής μίσους είναι συχνά δυσκίνητοι και αργοί.

Τα μηνύματα και τα κίνητρα για βία διανέμονται και ενισχύονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τρόπους που δεν ήταν δυνατό να γίνουν στο παρελθόν. Δεδομένου του αυξανόμενου προβλήματος της προσβλητικής και επιβλαβούς ομιλίας στο διαδίκτυο, πολλές χώρες θέτουν στον εαυτό τους το προκλητικό

ερώτημα εάν πρέπει να ρυθμίσουν τον λόγο στο διαδίκτυο και αν ναι, πώς πρέπει να νομοθετήσουν για να περιορίσουν αυτές τις υπερβολές. Επιπλέον, στις παραδοσιακές μορφές μέσων μαζικής ενημέρωσης, υπάρχει εκδοτική εποπτεία από άλλο άτομο εκτός του συγγραφέα πριν από τη δημοσίευση. Ιστορικά, αυτό συχνά παρείχε αποτελεσματικό περιορισμό στη ρητορική μίσους, ένας μηχανισμός που σαφώς δεν λειτουργεί σε αυτο-δημοσιευμένες πλατφόρμες κοινωνικών μέσων. Η ταχύτητα και ο τεράστιος όγκος του περιεχομένου, καθώς και η έλλειψη συντακτικής εποπτείας καθιστούν τις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων μια ιδιαίτερη πρόκληση για τις ρυθμιστικές αρχές.

Ρητορική Μίσους

Η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο βρίσκεται στη διασταύρωση πολλαπλών εντάσεων: **είναι η έκφραση**

συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών ομάδων εντός και μεταξύ κοινωνιών, είναι ένα ζωντανό παράδειγμα του πώς οι τεχνολογίες με μετασχηματιστικό δυναμικό όπως το Διαδίκτυο **φέρνουν μαζί τους ευκαιρίες και προκλήσεις**, και συνεπάγεται **περίπλοκη εξισορρόπηση μεταξύ θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών**, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και της υπεράσπισης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Ενώ η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο δεν διαφέρει ουσιαστικά από παρόμοιες εκφράσεις που βρίσκονται εκτός σύνδεσης, υπάρχουν ιδιαίτερες προκλήσεις μοναδικές για το περιεχόμενο στο διαδίκτυο και τη ρύθμισή του. Αυτές οι προκλήσεις που σχετίζονται με τη μονιμότητά της, την περιήγησή της, την ανωνυμία και τον χαρακτήρα πολλών δικαιοδοσιών είναι από τις πιο πολύπλοκες προς αντιμετώπιση.

Η ρητορική μίσους στο διαδίκτυο μπορεί να είναι περιπλανώμενη. Ακόμη και όταν αφαιρεθεί το περιεχόμενο, μπορεί να βρει έκφραση αλλού, πιθανώς στην ίδια πλατφόρμα με διαφορετικό όνομα ή σε διαφορετικούς διαδικτυακούς χώρους. Εάν ένας ιστότοπος κλείσει, μπορεί να ανοίξει ξανά γρήγορα χρησιμοποιώντας μια υπηρεσία φιλοξενίας ιστοσελίδων με λιγότερο αυστηρούς κανονισμούς ή μέσω της ανακατανομής σε μια χώρα με νόμους που επιβάλλουν υψηλότερο όριο για ρητορική μίσους. **Ο πλανόδιος χαρακτήρας της ρητορικής μίσους σημαίνει επίσης ότι οι κακώς διατυπωμένες σκέψεις που δεν θα είχαν βρει δημόσια έκφραση και υποστήριξη στο παρελθόν μπορεί τώρα να προσγειωθούν σε χώρους όπου μπορούν να είναι ορατοί σε μεγάλο κοινό (UNESCO, 2015).**

Ψηφιακός εκφοβισμός

Παρά το καλό που έφερε το Διαδίκτυο σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς, υπάρχουν άνθρωποι που το χρησιμοποιούν με κακόβουλη πρόθεση. Και όπως υπήρξε ο εκφοβισμός, **ο εικονικός εκφοβισμός υπήρχε από την αρχή του Διαδικτύου.**

Ο διαδικτυακός εκφοβισμός είναι εκφοβισμός που λαμβάνει χώρα σε ψηφιακές συσκευές όπως κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές και tablet. Μπορεί να συμβεί μέσω SMS, κειμένου και εφαρμογών ή διαδικτυακά σε κοινωνικά

μέσα, φόρουμ ή παιχνίδια, όπου οι άνθρωποι μπορούν να δουν, να συμμετάσχουν ή να μοιραστούν περιεχόμενο. **Ο διαδικτυακός εκφοβισμός περιλαμβάνει την αποστολή, δημοσίευση ή κοινή χρήση αρνητικού, επιβλαβούς, ψευδούς ή κακού περιεχομένου για κάποιον άλλο.** Μπορεί να περιλαμβάνει κοινή χρήση προσωπικών ή ιδιωτικών πληροφοριών σχετικά με κάποιον άλλο που προκαλεί αμηχανία ή ταπείνωση (για παράδειγμα, σεξτιγκ (sexting), δημοσίευση προσωπικών πληροφοριών, πορνό εκδίκησης). Υπάρχει διακύμανση στο πώς τα διαφορετικά νομικά συστήματα ορίζουν την παράνομη ή εγκληματική πτυχή του διαδικτυακού εκφοβισμού.

Παραπληροφόρηση

Η παραπληροφόρηση **παραπέμπει σε αναφορές, εικόνες και βίντεο που μοιράζονται για να διαδώσουν σκόπιμα παραπληροφόρηση**, δηλαδή πληροφορίες που είναι πραγματικά εσφαλμένες. Αυτά τα νέα μπορεί να φαίνονται αυθεντικά στην αρχή και να προσπαθούν να προσελκύσουν την προσοχή, να σοκάρουν ή να διαμορφώσουν απόψεις. Η παραπληροφόρηση μπορεί να δημιουργηθεί από άτομα ή ομάδες που ενεργούν για τα δικά τους συμφέροντα ή για συμφέροντα τρίτων. **Η δημιουργία παραπληροφόρησης συνήθως υποκινείται από προσωπικές, πολιτικές ή οικονομικές σκοπιμότητες (IONOS Digital Guide, 2020).**

Ιστορίες που σχετίζονται με τα φαινόμενα της παραπληροφόρησης έχουν γίνει μόνιμο χαρακτηριστικό στους τίτλους των εφημερίδων από το 2016 και αντανακλώνται όλο και περισσότερο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η ικανότητα αξιολόγησης πληροφοριών που προέρχονται ακόμη, όπως φαίνεται και από έμπιστες πηγές γίνεται απαραίτητο στοιχείο του 21ου αιώνα (Haragi, 2018). Επιπλέον, η παραπληροφόρηση και ο εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο γίνονται κοινές στρατηγικές που ακολουθούνται από παρενοχλητές για να επιτεθούν σε άτομα **που προστατεύουν τα θύματα (υποστηρικτές), εκτελώντας παρενόχληση δεύτερης τάξης (Madrid, Joanpere, de Botton & Campdepadros, 2020).**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Εισαγωγή

Ένας τρόπος για να εξηγηθούν τα αίτια και οι παράγοντες που συμβάλλουν στη βία με βάση το φύλο είναι χρησιμοποιώντας την απεικόνιση ενός δέντρου, όπου κάθε μέρος του δέντρου αντιπροσωπεύει μια διαφορετική πτυχή της βίας με βάση το φύλο:

■ Αίτιες του φαινομένου

Όπως σε κάθε περίπτωση, ένα δεδομένο πρόβλημα έχει **αιτίες και επιπτώσεις**. Τα βασικά αίτια μιας πράξης βίας με βάση το φύλο είναι πολύ συχνά βαθιά και αποτελούνται από έναν αριθμό αλληλένδετων παραγόντων που καθιστούν την ανάλυση της κατάστασης πολύ περίπλοκη. Εξετάστε, για παράδειγμα, τις αιτίες που αναφέρονται στην πολιτιστική μας σφαίρα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν:

- ανισορροπία ισχύος
- αδιαφορία για τα ανθρώπινα δικαιώματα
- ανισότητες φύλου
- διάκριση

Οι βασικές αιτίες της βίας με βάση το φύλο μπορούν να αναπαρασταθούν από τις ρίζες του δέντρου.

■ Μορφές βίας

Ο συνδυασμός διαφορετικών αιτιών δημιουργεί βία που, όπως φαίνεται στην παράγραφο 4.2, μπορεί να απορριφθεί με διαφορετικές μορφές. Στον κορμό και τα κλαδιά του δέντρου είναι ορατές οι διαφορετικές μορφές που μπορεί να λάβει η βία λόγω φύλου. Ιδού μερικά παραδείγματα:

- **Φυσική βία:** σωματικός εκφοβισμός, ξυλοδαρμός, κάψιμο, κλωτσιές, γροθιές, δάγκωμα, ακρωτηριασμός ή δολοφονία με τη χρήση αντικειμένων ή όπλων
- **Λεκτική βία:** ρητορική μίσους (που μπορεί να περιλαμβάνει αστεία, διάδοση φημών, απειλές, συκοφαντίες, υποκίνηση βίας ή μίσους)

- **Ψυχολογική βία:** αποκλεισμός από κοινωνικές ομάδες, διάδοση φημών, ύβρεις, εκφοβισμός
- **Σεξουαλική βία:** σεξουαλική συμπεριφορά, ακατάλληλο άγγιγμα, σεξουαλική ή εξαναγκασμένη επαφή χωρίς βία, βιασμός
- **Κοινωνικοοικονομική βία:** αφαίρεση των εσόδων του θύματος

Ορισμένες από αυτές τις μορφές βίας με βάση το φύλο μπορούν να διαπραχθούν τόσο **online** όσο και **εκτός σύνδεσης**.

■ Συνέπειες

Τα φύλλα του δέντρου αντιπροσωπεύουν τις συνέπειες πράξεων και συμπεριφορών, άμεσων ή έμμεσων, που επηρεάζουν το θύμα της πράξης και δημιουργούν επίσης συστημική αστάθεια. Τα παρακάτω είναι μερικά παραδείγματα συνεπειών σε τρεις κύριες πτυχές της ζωής:

- Σωματική υγεία: σωματικός τραυματισμός, θάνατος
- Ψυχολογική υγεία: κατάθλιψη, φόβος, άγχος
- Κοινωνικά και οικονομικά: απομόνωση, στιγματισμός, μειωμένη ικανότητα κέρδους

■ Παράγοντες που συνεισφέρουν

Υπάρχουν άλλοι παράγοντες που παρεμβαίνουν στη δημιουργία βίας με βάση το φύλο, που ορίζονται ως συντελεστές, οι οποίοι μπορούν να επιδεινώσουν τη βία και τις επιπτώσεις της. Αυτά μπορούν να αναπαρασταθούν από τον καιρό που χτυπά το δέντρο και ποικίλουν σημαντικά ανάλογα με το περιβάλλον:

- Σύστημα: ατιμωρησία, έλλειψη προστασίας από την αστυνομία
- Συμπεριφορικά: ναρκωτικά, αλκοόλ, πλήξη
- Διαρθρωτικά: φτώχεια, έλλειψη εκπαίδευσης,

πρόσβαση σε υπηρεσίες

Οδηγίες

Λαμβάνοντας υπόψη τη μελέτη περίπτωσης που παρουσιάζεται παρακάτω, σας ζητάμε να τη διαβάσετε και στο τέλος της ανάγνωσης να προσπαθήσετε να εντοπίσετε τις βασικές αιτίες, τα είδη βίας, τους παράγοντες που συμβάλλουν στη βία με βάση το φύλο που μπορείτε να βρείτε σε αυτό το παράδειγμα και τις συνέπειες που αυτές οι πράξεις δημιουργούν στο θύμα. Χρησιμοποιήστε την εικόνα του δέντρου στο τέλος της μελέτης περίπτωσης και προσπαθήστε να γράψετε όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία. Εάν είστε σε ομάδα, ρίξτε μια ματιά στις προτεινόμενες ερωτήσεις και συζητήστε με άλλους τις απαντήσεις σας.

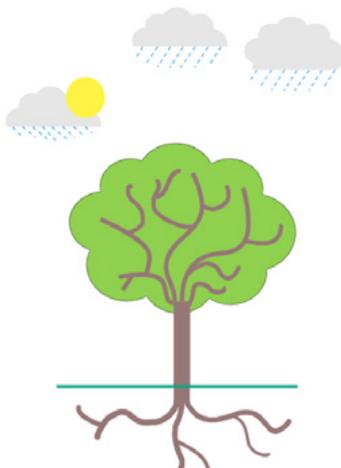
Μελέτη περίπτωσης*

***Προειδοποίηση ενεργοποίησης: τρανσφοβική βία, απειλές, παρενόχληση.**

«Ο Carlo γεννήθηκε σε ένα σώμα στο οποίο δεν αναγνωρίζει τον εαυτό του, γεννήθηκε ως θηλυκό αλλά ταυτίζεται ως το αντίθετο φύλο. Από μικρός, προσπαθούσε πάντα να δράσει σκληρά και να είναι αγόρι. Βλέποντας αυτή τη στάση, η οικογένειά του πάντα πίστευε ότι ήταν αγοροκόριτσο και απλώς περνούσε μια φάση. Ποτέ δεν συμφώνησαν για το πώς ντυνόταν, έκοβε τα μαλλιά του ή περπάτουσε. Μετά το λύκειο, χάρη στην υποστήριξη της γιαγιάς του, αποφασίζει να πάει στο πανεπιστήμιο και να ζήσει σε άλλη πόλη. Αποφασίζει τελικά να εκφραστεί ελεύθερα, να φορέσει ό,τι θέλει και να συστηθεί ως Κάρλο. Αρχίζει ακόμη και να λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει για να αλλάξει φύλο σε ένα τοπικό κέντρο υποστήριξης αλλαγής φύλου.

Ζει τη ζωή του όπως κάθε νέος μαθητής και αρχίζει να κάνει παρέα με αρκετούς ανθρώπους, λέει σε μερικούς από αυτούς για την ιστορία και το παρελθόν του. Με τον καιρό αρχίζει επίσης μια μόνιμη σχέση με ένα κορίτσι. Μετά από λίγο καιρό, ο αδελφός της κοπέλας μαθαίνει για αυτή τη σχέση και αναστατώνεται πραγματικά. Δεν καταλαβαίνει την επιλογή της αδερφής του και

αντιτίθεται σε αυτή τη σχέση με όλη του τη δύναμη, εμπλέκοντας επίσης την οικογένεια και τους φίλους του. Δημιουργεί μια σελίδα στο Facebook στην οποία βάζει τον Κάρολο σε άσχημη θέση, προσβάλλοντας τον και υποκινώντας και άλλους να το κάνουν. Αυτό προκαλεί στον Κάρολο να αρχίσει να λαμβάνει προσβλητικά μηνύματα στα κοινωνικά δίκτυα, ανώνυμες κλήσεις, μερικές φορές ακόμη και απειλές. Αυτές οι πράξεις γίνονται όλο και πιο συχνές και ο Carlo αρχίζει να βγαίνει με λιγότερη συχνότητα, αποφεύγοντας επίσης το πανεπιστήμιο και τη φίλη του. Φοβάται να συναντήσει τους συντάκτες αυτών των απειλών.

Θα ήθελε να πάει στην αστυνομία αλλά φοβάται πως δεν θα τον καταλάβουν, δεν έχει αλλάξει τα στοιχεία της ταυτότητάς του και έχει ακούσει από άλλα τρανς* άτομα πως αυτό δεν είναι καλή εμπειρία.

■ **Το δέντρο της έμφυλης βίας:**

Παράγοντες που συνεισφέρουν

-
-
-

Συνέπειες

-
-
-

Τύποι

-
-

Ρίζες

-
-

Ερωτήσεις

- Θα μπορούσατε παρακαλώ να χαρτογραφήσετε τα συναισθήματα/την αντίδραση του Carlo για κάθε μία από τις μορφές εκφοβισμού: σωματική, κυβερνοχώρο κλπ;
- Θα μπορούσατε να σκεφτείτε ποιες από αυτές τις μορφές είναι χειρότερες και γιατί; Για παράδειγμα, το να σπρώχνονται ή να απειλούνται στην αυλή του σχολείου είναι χειρότερο από το να λέγονται ονόματα σε μια σελίδα στο FB; Γιατί/ γιατί όχι?

4.2. Αποκατάσταση των δομικών και συμβολικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων για τις ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητες

Τα στερεότυπα είναι μια γνωστική διαδικασία με την οποία οι άνθρωποι απλοποιούν τις πολύπλοκες πληροφορίες και βγάζουν νόημα στον κόσμο.

Οι άνθρωποι τείνουν να γενικεύουν πολύπλοκες πληροφορίες παρακολουθώντας επιλεγμένα χαρακτηριστικά για οποιοδήποτε αντικείμενο ή άτομο αντιλαμβάνονται. Αυτή η διαδικασία απλοποίησης οδηγεί τους ανθρώπους να αναπτύξουν κατηγορίες, έννοιες και γενικεύσεις για την αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των τεράστιων όγκων των διαθέσιμων δεδομένων (Taylor et al., 1981). Τα στερεότυπα είναι, κατά συνέπεια, απλοποιημένες νοητικές εικόνες. Οι άνθρωποι ανακαλούν τις πληροφορίες πιο εύκολα και αποτελεσματικά όταν είναι συνεπείς με τις προκατασκευασμένες κατηγορίες στερεοτύπων (Bodenhausen, 1988). Από κοινωνικοπολιτισμική σκοπιά, τα στερεότυπα είναι η διαδικασία απόκτησης και μετάδοσης κοινωνικής ή πολιτιστικής γνώσης. Σύμφωνα με τον Dovidio (1999), ο Walter Lippmann, δημοσιογράφος και πολιτικός σχολιαστής, εισήγαγε για πρώτη φορά τη λέξη «στερεότυπο» το 1922 στους ψυχολόγους για να απεικονίσει την τυπική εικόνα που διατυπώνει κάποιος όταν σκέφτεται μια συγκεκριμένη κοινωνική ή πολιτιστική ομάδα. Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν κοινωνικές κατηγορίες για να αποκτήσουν, να οργανώσουν και να επεξεργαστούν έναν αυξανόμενο όγκο πληροφοριών για τον κόσμο τους και πρόσωπα άλλου πολιτισμού.

Δυστυχώς αυτές οι κοινωνικές κατηγορίες συχνά κατασκευάζονται και διαιωνίζονται με βάση γενικευμένα χαρακτηριστικά. Τα στερεότυπα αντανακλούν τις πεποιθήσεις και τις αξίες ενός πολιτισμού για άλλους ανθρώπους ή αντικείμενα. Οι Nachbar και Lause (1992) υποστηρίζουν ότι τα στερεότυπα δεν είναι απλές περιγραφές του τρόπου με τον οποίο τα μέλη μιας πολιτιστικής ομάδας βλέπουν τους ξένους, αλλά, το πιο σημαντικό, είναι συχνά συνταγές για το πώς τα μέλη μιας ομάδας αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους χρησιμοποιώντας προκαθορισμένα στερεότυπα για να εσωτερικεύσουν τις πολιτιστικές τους εικόνες που γίνονται μέρος της πολιτιστικής τους ταυτότητας. Μέλη μιας πολιτιστικής ομάδας που ξεκινούν την ταξινόμηση των άλλων ανθρώπων συνήθως θεωρούν τον εαυτό τους ανώτερο από τους άλλους (Tajfel, 1981). **Ως εκ τούτου, τα στερεότυπα τυπικά περιέχουν αρνητικές χροϊές ή στάσεις**, επειδή οι αποδέκτες συχνά υποτάσσουν άλλες πολιτιστικές ομάδες με τις οποίες μοιράζονται ελάχιστα κοινά είτε σωματικά είτε από άποψη αξιών. Η κυρίαρχη ομάδα ή πολιτιστική ελίτ χρησιμοποιεί στερεότυπα για να εξανθρωπίζει άλλες πολιτιστικές ομάδες που διαφέρουν σε αξίες, πεποιθήσεις ή φυσικά χαρακτηριστικά για να διατηρήσει τη δική της πολιτική δύναμη και κοινωνικό έλεγχο. Εξαιτίας αυτής της τάσης, τα στερεότυπα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξομάλυνση των άδικων πρακτικών, συμπεριφορών και μεταχειρίσεων μειονοτικών ομάδων, όπως οι λεσβίες και οι ομοφυλόφιλοι. Δεδομένου ότι **τα στερεότυπα είναι ένας συχνά χρησιμοποιούμενος ανθρώπινος τρόπος ομαδοποίησης, επισήμανσης ή κατηγοριοποίησης πληροφοριών, είναι γνωστικά αδύνατο για τους ανθρώπους να αποφύγουν εντελώς τα στερεότυπα**. Αλλά τα αρνητικά στερεότυπα μπορούν να αμφισβητηθούν και να αντικατασταθούν με άλλα, πιο θετικά στερεότυπα (Sheng Kuan Chung, 2007).

Η έκθεση στα δημοφιλή μέσα ενημέρωσης μπορεί να είναι το κυρίαρχο μέσο με το οποίο τα παιδιά, καθώς και οι περισσότεροι ενήλικες, μαθαίνουν για τους άλλους και αποκτούν και εσωτερικεύουν τις κοινωνικές νόρμες, αξίες και πεποιθήσεις όπως εκδηλώνονται στις εκφράσεις και τις παρουσιάσεις των μέσων μαζικής

ενημέρωσης (Croteau & Hoynes, 1997) Το Σύμφωνα με τις κοινωνικές επιστήμες, **μαθαίνουμε στερεότυπα από το περιβάλλον μας** (π.χ. συνομηλικούς, οικογένειες και μέσα ενημέρωσης). Πιθανότατα, η γενιά των ΜΜΕ μαθαίνει για κοινωνικά θέματα όπως η ομοφυλοφιλία όχι από την άμεση επαφή με ομοφυλόφιλους ή από τους γονείς τους, δασκάλους και συνομηλικούς τους, αλλά από χαρακτήρες και σκηνές που απεικονίζονται σε ταινίες, τηλεοπτικά προγράμματα, περιοδικά μόδας και εμπορικές διαφημίσεις (Croteau & Hoynes, 1997). Όταν οι θεατές βυθίζονται συνεχώς σε εικόνες πολυμέσων γεμάτες αξίες και εκτίθενται σταθερά στη στερεότυπη απεικόνιση των ΛΟΑΤΚΙ+, είναι πιθανό να αναπτύξουν ψευδείς παραδοχές και προκατειλημμένες συμπεριφορές, ενδεχομένως ακόμη και μεροληπτικές συμπεριφορές.

Οι τρόποι που τα στερεοτύπα και οι προκαταλήψεις δομούνται είναι διάφοροι και σύνθετοι, και περιλαμβάνουν σημαντικούς βασικούς μηχανισμούς των κοινωνιών μας. Έτσι, **ο μετασχηματισμός των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων στα ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα δεν μπορεί να επιτευχθεί με μια ενιαία και γενική προσέγγιση**, αλλά με πολλαπλές και στοχευμένες ενέργειες που απευθύνονται στους γνωστικούς μηχανισμούς που παράγουν στερεότυπα και προκαταλήψεις και στους παράγοντες που τα αναπαράγουν. Θα χρειαστεί ένας συνδυασμός εργαλείων για να αλλάξουν αυτές οι ισχυροποιημένες και κοινωνικά δομημένες πεποιθήσεις:

Ευαισθητοποίηση

Η ευαισθητοποίηση είναι μια διαδικασία που βοηθά στη διευκόλυνση της ανταλλαγής ιδεών, στη βελτίωση της

αμοιβαίας κατανόησης και στην ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την κοινωνική αλλαγή (Sayers, 2006). Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ΛΟΑΤΚΙ+ μπορεί να εισαχθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και σε διάφορα περιβάλλοντα υπό διαφορετικές συνθήκες.

- Πρόσκληση τοπικών **ακτιβιστών ή εκπροσώπων** από ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις να μιλήσουν

- **Προγραμματισμό Βραδιών Κινηματογράφου** με ταινίες για ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα ή με ΛΟΑΤΚΙ+ χαρακτήρες

- Δημοσίευση υλικού ευαισθητοποίησης στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

- Δημοσίευση άρθρων για ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα

- Δημιουργία ιστολογίου, ιστοτόπου ή zine και δημοσίευση γραφής και έργων τέχνης για ΛΟΑΤΚΙ+ θέματα

- **Μνήμη σημαντικών ανθρώπων και γεγονότων** στην ΛΟΑΤΚΙ+ ιστορία. Ημερολόγια ή οθόνες μπορούν να βοηθήσουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ταραχές στο Stonewall, την εκλογή ή τη δολοφονία του Harvey Milk ή τη νίκη του Lambda Legal στο Lawrence v Texas, απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου που σηματοδότησε μια νέα εποχή νομικού σεβασμού της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας.

- Οργάνωση και φιλοξενία εκδηλώσεων Ανθρώπινης Βιβλιοθήκης. Η Ανθρώπινη Βιβλιοθήκη είναι μια δημόσια εκδήλωση με στόχο τη μείωση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, **με τη μορφή**

μιας διαδραστικής παρέμβασης. Χρησιμοποιεί τη λογική μιας κανονικής βιβλιοθήκης αλλά οι αναγνώστες «δανείζονται» ζωντανά βιβλία, τα οποία είναι πραγματικά άτομα που εκπροσωπούν διάφορες μειονοτικές ομάδες.

Αύξηση ορατότητας

Οι άνθρωποι μπορούν να δουν κάτι που αντιπροσωπεύεται, είναι σε θέση να κατανοήσουν και να κατανοήσουν ποιοι είναι αυτοί οι άνθρωποι, και αυτό δημιουργεί μια σημαντική αλλαγή στην κοινωνική συνείδηση για να συμπεριλάβει άτομα από μια σειρά διαφορετικών υποβάθρων. Ένα άλλο κρίσιμο κομμάτι που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι όταν οι άνθρωποι βλέπουν αναπαραστάσεις του εαυτού τους στα μέσα ενημέρωσης, **αυτό μπορεί να προωθήσει μια μεγάλη αίσθηση επιβεβαίωσης της ταυτότητάς τους.** Το να αισθάνεται κανείς επιβεβαιωμένος με την αίσθηση του εαυτού του μπορεί να ενισχύσει τα θετικά συναισθήματα της αυτοεκτίμησης, κάτι που είναι πολύ διαφορετικό από το να αισθάνεται σαν να κάνει κάτι λάθος ή κακό με το να είναι αυτό που είναι. Το μήνυμα που μπορεί να προέλθει από μια κοινωνία στην οποία οι άνθρωποι ΛΟΑΤΚΙ+ είναι αόρατοι, ειδικά μέσα από το φακό των μέσων ενημέρωσης, είναι ότι «δεν υπάρχει και δεν έχεις σημασία» (O'Brien, 2017). **Η αύξηση της ορατότητας ενισχύει την κοινωνική θέση των ΛΟΑΤΚΙ+ και μπορεί να μειώσει τον αντίκτυπο της παραπληροφόρησης και τον αριθμό των περιστατικών ρητορικής μίσους και διαδικτυακού εκφοβισμού εναντίον ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.**

Πολιτικές χωρίς ΛΟΑΤΚΙ+ αποκλεισμούς

Οι πολιτικές σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς μπορούν να εγγραφθούν ένα ασφαλές περιβάλλον για εργοδότες,

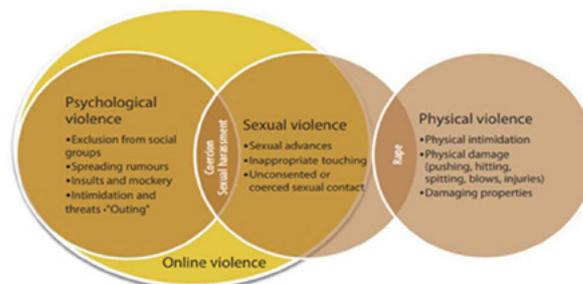
συνομηλικούς και φοιτητές. **Οι πολιτικές μηδενικής ανοχής κατά της παρενόχλησης, του εκφοβισμού, του διαδικτυακού εκφοβισμού, των πράξεων μίσους και των διακρίσεων**, καθώς και η χρήση μιας γλώσσας χωρίς φύλο μπορούν να συμβάλουν σε ένα φιλικό διαπροσωπικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα, η υιοθέτηση των ΛΟΑΤΚΙ+ πολιτικών από ένα ίδρυμα/οργανισμό μπορεί να συμβάλει στην **κοινωνική αλλαγή, θέτοντας υψηλότερα πρότυπα ηθικής** που θα υιοθετηθούν από άλλους οργανισμούς/ιδρύματα. Ωστόσο, οι υποστηρικτικές πολιτικές ΛΟΑΤΚΙ+ θα πρέπει να θεωρούνται απαραίτητες εάν οι οργανισμοί δεν συνδέουν ρητά τις πολιτικές με τη δράση.

4.3. Πώς να προσεγγίσετε, να εντοπίσετε και να αποτρέψετε την ψυχολογική παρενόχληση μέσω των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης; **Ψυχολογική Παρενόχληση**

Ένας από τους τρόπους προσέγγισης ενός προβλήματος, οποιουδήποτε προβλήματος, είναι η πληροφόρηση. Πολύ συχνά, οι απόψεις που σχηματίζουμε για αυτό που μας περιβάλλει είναι αποτέλεσμα κακών ή επιφανειακών πληροφοριών, επίσης αποτέλεσμα λανθασμένων πολιτικών κοινωνικής δικτύωσης και μέσων μαζικής ενημέρωσης. **Το πρόβλημα της παρενόχλησης**, οποιουδήποτε είδους, έχει έναν κοινό παρονομαστή: **την έλλειψη ανοχής απέναντι σε αυτό που η κοινωνία χαρακτηρίζει διαφορετικό**. Οι άνθρωποι μπορούν να ταξινομήσουν τις συμπεριφορές σε "φυσιολογικές" ή "ανώμαλες", χωρίς να σκέφτονται πώς οι σημερινές κοινωνίες αλλάζουν γρήγορα και τα παλιά στερεότυπα και προκαταλήψεις σταδιακά καταρρέουν. **Οι διακρίσεις ασκούνται κανονικά εναντίον ατόμων που ανήκουν σε κοινωνικά στιγματισμένες ομάδες, ομάδες ανθρώπων που μπορούν να προσδιοριστούν**

ως μειοψηφία. Μία από τις κοινότητες που στοχεύουν στη λογική των διακρίσεων είναι αναμφίβολα η ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα. Παρόλο που η προσοχή μας επικεντρώνεται στην ψυχολογική βία που υφίσταται διαδικτυακά η κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε το πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί, πλαισιώνοντάς το στον μακροοικονομικό τομέα της βίας που ασκείται σε αυτήν την κοινότητα (Εικόνα 1).

εικ. 1 - Η ομοφοβική και τρανσφοβική βία λαμβάνει πολλές μορφές. Μπορεί να είναι ψυχολογική, σωματική ή σεξουαλική. Όταν είναι ψυχολογική ή σεξουαλική, αυτή η βία μπορεί να συμβεί και στο διαδίκτυο, όπως μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στο διαδίκτυο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, άμεσων μηνυμάτων κλπ. Αυτό συνιστά διαδικτυακό εκφοβισμό. Πηγή: <https://rm.coe.int/prems-125718-gbr-2575-safe-at-school-a4-web/16809024f5>

Βία κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων μέσω των Κοινωνικών Μέσων

Τα περισσότερα διαθέσιμα δεδομένα για την ομοφοβική και τρανσφοβική βία επικεντρώνονται στον εκφοβισμό. Ο ομοφοβικός και τρανσφοβικός εκφοβισμός περιλαμβάνει σωματικό εκφοβισμό (συμπεριλαμβανομένου εκφοβισμού, επαναλαμβανόμενου χτυπήματος, τραυματισμών), και ψυχολογικός εκφοβισμός συμπεριλαμβανομένου του λεκτικού εκφοβισμού (επανελημμένος χλευασμός, ονομασία και ανεπιθύμητο πείραγμα) και κοινωνικός ή σχετικός εκφοβισμός (επανελημμένος αποκλεισμός, κουτσομπολιά, διάδοση φημών και απόκρυψη φιλίας). Σε αυτό το πλαίσιο, **είναι σημαντικό να συμπεριληφθούν επίσης σεξουαλική βία** (πρόοδοι, ακατάλληλο άγγιγμα) και «σιωπηρή» βία, που αναφέρεται επίσης ως «συμβολική» ή «θεσμική» βία. Όταν μιλάμε για το τελευταίο, αναφερόμαστε σε **διάχυτες αναπαραστάσεις ή στάσεις που μερικές φορές αισθάνονται ακίνδυνες ή φυσικές για την κοινότητα**, αλλά επιτρέπουν ή ενθαρρύνουν την ομοφοβία και την τρανσφοβία, συμπεριλαμβανομένης της διαιώνισης επιβλαβών στερεοτύπων. Ένα παράδειγμα έμμεσης βίας θα μπορούσε να είναι ο ισχυρισμός ότι ορισμένα θέματα, στο κολέγιο, ταιριάζουν καλύτερα σε

μαθητές με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα/έκφραση φύλου (για παράδειγμα, επιστήμη για ετεροφυλόφιλους άνδρες μαθητές και δράμα για ομοφυλόφιλους άνδρες μαθητές).

Σ' αυτό το κεφάλαιο μιλάμε για ψυχολογική παρενόχληση που υφίσταται η ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, **μία βία που ασκείται εναντίον ενός ατόμου με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη σεξουαλική έκφραση ή την ταυτότητα φύλου. Μπορεί να συμβεί από ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα ή από άτομα μη ΛΟΑΤΚΙ+ σε άτομα ΛΟΑΤΚΙ+.** Ως ψυχολογική παρενόχληση ορίζεται η αρνητική ή εχθρική συμπεριφορά από ένα ή περισσότερα άτομα, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τρίτο πρόσωπο. Αυτή η συμπεριφορά τυπικά επαναλαμβάνεται και συστηματικά, για μεγάλο χρονικό διάστημα, και έχει σχεδιαστεί για να επιτίθεται σε άτομα ή ομάδες, να τα απομονώνει ή να τα αποκλείει και ενδεχομένως να τα αναγκάζει να φύγουν από τον εργασιακό τους χώρο ή το εκπαιδευτικό τους πλαίσιο ή την κοινωνική ζωή. Αναφέρεται σε ένα συνδυασμό γεγονότων τα οποία, όταν εξετάζονται μεμονωμένα, μπορεί να φαίνονται ακίνδυνα, αλλά μέσω της επανάληψής τους έχουν καταστροφική επίδραση στο στοχευμένο άτομο. Είναι σημαντικό να καταλάβουμε πότε μια συμπεριφορά χαρακτηρίζεται ως βίαιη και παρενοχλητική, τόσο για τα θύματα όσο και για τους μάρτυρες, επειδή η αντίδραση των ανθρώπων εξαρτάται από αυτό.

Τι είναι η ψυχολογική παρενόχληση στο πανεπιστημιακό περιβάλλον;

- Επανελημμένες και αδικαιολόγητες κριτικές και απαξίωση
- Γελοιοποίηση και ταπείνωση
- Άρνηση εμπλοκής, με αποτέλεσμα την απομόνωση
- Ανεπιθύμητη επαφή και επικοινωνία, όπου σπουδάσετε ή αλλού
- Παραβιάσεις της ιδιωτικής ζωής
- Ανάθεση εργασιών που είναι πολύ κάτω από τις ικανότητες κάποιου, ή προφανώς πολύ περίπλοκες

Τι δεν είναι ψυχολογική παρενόχληση στο πανεπιστημιακό περιβάλλον;

- Μια περιστασιακή σύγκρουση
- Κανονικές απαιτήσεις που σχετίζονται με τη μελέτη
- Άγχος, το οποίο μπορεί να είναι δείκτης παρενόχλησης αλλά δεν αποτελεί απόδειξη

Αυτές οι συμπεριφορές παρενόχλησης είναι ένα είδος βίας που γίνεται ακόμη πιο ολέθριο επειδή επαναλαμβάνεται συστηματικά με την πάροδο του χρόνου. **Όταν όλες αυτές οι καταστάσεις μεταφέρονται στον εικονικό κόσμο, ορίζονται ως διαδικτυακός εκφοβισμός.** Από την μία, η ψηφιακή εποχή άλλαξε τη ζωή και τις συνήθειές μας, βελτιώνοντάς τες πολύ συχνά. Από την άλλη, έφερε online τη βία, δημιουργώντας νέες και επικίνδυνες μορφές παρενόχλησης. **Ο διαδικτυακός εκφοβισμός είναι συνεπώς μια βίαιη συμπεριφορά που λαμβάνει χώρα στο διαδίκτυο, επαναλαμβάνεται με την πάροδο του χρόνου με συστηματικό τρόπο, κατά την οποία η προσβολή του επιτιθέμενου ή των**

επιτιθέμενων απειλεί και εκούσια προσπαθεί να προκαλέσει ζημιά σε άλλο άτομο ή ομάδα, το οποίο είναι συχνά ανίκανο να υπερασπιστεί τον εαυτό του ή θεωρείται ασθενέστερο. Όπως υποδηλώνει η ίδια η λέξη, ο διαδικτυακός εκφοβισμός προέρχεται από τον «παραδοσιακό» εκφοβισμό, αλλά οι διαφορές μεταξύ των δύο πρακτικών είναι σημαντικές για την κατανόηση των ψυχολογικών επιπτώσεων που προκύπτουν από αυτόν.

Η πρώτη διαφορά μεταξύ εκφοβισμού και διαδικτυακού εκφοβισμού έγκειται στο γεγονός ότι στη δεύτερη περίπτωση η βία επεκτείνεται ή λαμβάνει χώρα διαδικτυακά, μέσω της χρήσης πλατφορμών ανταλλαγής μηνυμάτων, κοινωνικών δικτύων ή συνομιλιών με βιντεοπαιχνίδια, ενώ ο εκφοβισμός μπορεί επίσης να περιλαμβάνει σωματική βία. Αυτό θα μπορούσε να μας κάνει πιο συνειδητοποιημένους για την επικίνδυνη έκταση αυτής της μορφής κυβερνοβίας. **Ο διαδικτυακός εκφοβισμός, στην πραγματικότητα, έχει μια πιο έντονη ενοχλητική φόρτιση, λόγω του ότι πολύ συχνά είναι πιο δύσκολο για το θύμα να αποφύγει ή να διαφύγει.** Η πρόσβαση στην τεχνολογία επιτρέπει στον εκφοβιστή να εισβάλει στη ζωή του θύματος σε οποιοδήποτε μέρος και ανά πάσα στιγμή μέσω προσβλητικών μηνυμάτων, κλήσεων, εικόνων ή βίντεο, αυξάνοντας έτσι το όριο εισβολής της ίδιας της βίας καθώς η φυσική παρουσία δεν είναι πλέον απαραίτητη για τον εκφοβισμό ή την απειλή ενός ατόμου. **Επιπλέον, ο διαδικτυακός εκφοβισμός έχει πολύ μεγαλύτερο δυνητικό κοινό από τον εκφοβισμό, ο οποίος κανονικά είναι απρόβλεπτος και περιλαμβάνει μια μικρή ομάδα ανθρώπων, και περισσότεροι άνθρωποι από όλο τον κόσμο συμμετέχουν δυνητικά.** Αυτή η τελευταία πτυχή παίζει καθοριστικό ρόλο στην ψυχή των θυμάτων που μπορεί να υπερεκτιμήσουν την έκθεσή τους και να πείσουν τον εαυτό τους ότι περισσότεροι άνθρωποι γίνονται μάρτυρες εκφοβισμού από όσους είναι πραγματικά. **Μια άλλη πτυχή που πρέπει να αναφερθεί είναι η ανωνυμία στην οποία λειτουργεί ο κυβερνο-εκφοβιστής, που λέει πολλά για το ψυχολογικό στοιχείο των εκφοβιστών.** Ο διαδικτυακός κόσμος προσφέρει ένα υψηλό επίπεδο ανωνυμίας που μειώνει τις αναστολές των διαδικτυακών εκφοβισμών. Ενώ στον εκφοβισμό εκτός σύνδεσης αυτοί που έχουν ισχυρό και επιβλητικό χαρακτήρα παίζουν γενικά τον ρόλο του

εκφοβιστή, ο εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο μπορεί να ασκηθεί επίσης από άτομα που δεν θα μπορούσαν ποτέ να το κάνουν σωματικά, επομένως ακόμη και ένα θύμα στην πραγματική ζωή μπορεί να γίνει κυβερνο-νταής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οδηγίες

Μετά την επεξεργασία των υλικών των υπομημάτων 4.1. και 4.2., αφιερώστε λίγο χρόνο για να δείτε το βίντεο σχετικά με το Anti-Bullying από το Τμήμα Εκπαίδευσης της Νέας Νότιας Ουαλίας (Αυστραλία). Παρακαλώ δείτε το προσεκτικά, αναστοχαστείτε και απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις σε γραπτό κείμενο:

Ερωτήσεις

- Πώς ενισχύεται η δύναμη της ομάδας στο βίντεο από την κυβέρνηση της NSW;
- Ποιες στρατηγικές πιστεύετε ότι μπορούν να βελτιώσουν την ενότητα της ομάδας και να δημιουργήσουν θετικά συναισθήματα του ανήκειν σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα;
- Ποιες προκλήσεις εκκρεμούν ακόμη στον εντοπισμό και τον εντοπισμό μορφών διαδικτυακού εκφοβισμού;

Πρόσβαση στο βίντεο εδώ:

<https://www.youtube.com/watch?v=-kA1TOeqcgl>

Διαδικτυακή ρητορική μίσους

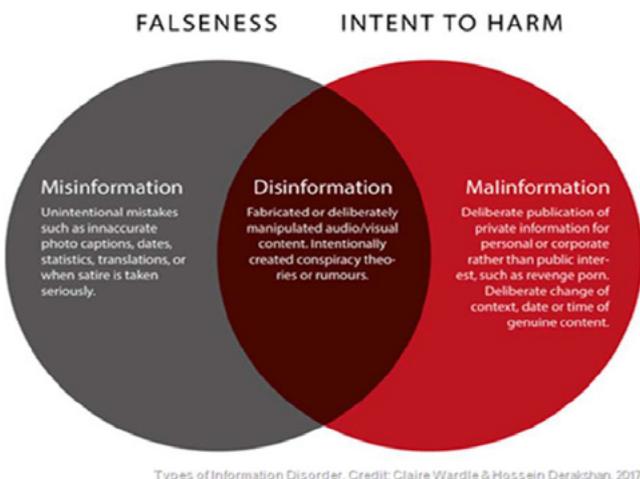
«Ο όρος “ρητορική μίσους” θα πρέπει να νοείται ότι περιλαμβάνει όλες τις μορφές έκφρασης που στοχεύουν στη διάδοση, υποκίνηση, προώθηση ή δικαιολογία φυλετικού μίσους, ξενοφοβίας, αντισημιτισμού ή άλλων μορφών μίσους που βασίζονται στη μισαλλοδοξία, συμπεριλαμβανομένης της μισαλλοδοξίας που εκφράζεται με τη μορφή επιθετικού εθνικισμού και τον εθνοκεντρισμό, τις διακρίσεις και την εχθρότητα προς τις μειονότητες, τους μετανάστες και τους μετανάστες.» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 1997).

Η διαδικτυακή ρητορική μίσους είναι **μια προσπάθεια περιθωριοποίησης των ατόμων με βάση τη συμμετοχή τους σε μια ομάδα**. Χρησιμοποιώντας έκφραση που εκθέτει την ομάδα στο μίσος, επιδιώκει να απονομιμοποιήσει τα μέλη της ομάδας στα μάτια της πλειοψηφίας, μειώνοντας την κοινωνική τους θέση και αποδοχή μέσα στην κοινωνία. Όπως σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες διακρίνονται, έτσι και στην περίπτωση αυτή η πιο χρήσιμη στρατηγική για την καταπολέμησή της είναι η πληροφόρηση και η επίγνωση ότι ο «σεβασμός» είναι αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμα. Για να δοθεί συνέχεια σε αυτόν τον λόγο, είναι σημαντικό να αναφερθεί μια πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που περιλαμβάνει το πρόβλημα της ρητορικής μίσους (και κατά συνέπεια της διαδικτυακής ρητορικής μίσους) στο πολύπλοκο πρόβλημα της διαταραχής πληροφόρησης (Εικόνα 2).

Το σύγχρονο πρόβλημα **παραπληροφόρησης** παρουσιάζει, στην πραγματικότητα, μια **σαφή απειλή για τα οικοσυστήματα πληροφόρησης και την υγεία των δημοκρατικών αξιών**. Είναι μια πολύ επικίνδυνη αλυσιδωτή αντίδραση. Η παραπληροφόρηση ενισχύει τη ρητορική μίσους και το ψηφιακό περιβάλλον ενισχύει τη διάδοση αυτού του κύματος μίσους που ταξιδεύει στο διαδίκτυο. Η ελεύθερη ροή σχολίων και απόψεων είναι, σίγουρα, απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Συχνά υπάρχει δυσκολία στην κατανόηση ότι όταν η ελευθερία έκφρασης ενός ατόμου είναι στην πραγματικότητα ρητορική μίσους δεν αποτελεί προστατευμένο ανθρώπινο δικαίωμα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ο νόμος εξετάζει την πιθανότητα μια ομιλία ή μια έκφραση να έχει τη δυνατότητα να υποκινήσει βία κατά ομάδων ή κοινοτήτων ή ατόμων και θεωρεί αυτό το είδος ομιλίας ως έγκλημα μίσους. Αυτές οι ομιλίες, στην πραγματικότητα, είναι προσβλητικές εκφράσεις για τις οποίες ορισμένα άτομα υφίστανται διακρίσεις λόγω της εθνικής ή εθνικής τους καταγωγής, του φύλου, της αναπηρίας, της κοινωνικής θέσης, της θρησκείας ή του σεξουαλικού προσανατολισμού. Μερικές φορές, μπορεί κάποιος/κάποια έχοντας θυμό ή αγανάκτηση, ή πεπεισμένος/πεπεισμένη για τις δικές του ιδέες, να αποφασίσει να σχολιάσει ή να δημοσιεύσει λόγια μίσους προς κάποιον. Θυμηθείτε ότι σε περίπτωση διαδικτυακού εκφοβισμού ή ρητορικής μίσους δεν υπάρχουν μόνο ο εκφοβιστής και το θύμα. Υπάρχει επίσης ένα τρίτο θεμελιώδες στοιχείο: **Οι παρευρισκόμενοι**. Άτομα που γίνονται μάρτυρες του διαδικτυακού εκφοβισμού, είτε το βλέπουν, το διαβάζουν ή/και το ακούν. Μπορούμε να τα ομαδοποιήσουμε σε δύο κατηγορίες:

TYPES OF INFORMATION DISORDER

Εικόνα 2 - Τύποι προβληματικών πληροφοριών. Πηγή: <https://shorensteincenter.org/information-disorder-framework-for-research-and-policy-making>

Βλαβεροί παρευρισκόμενοι

Ένας βλαβερός παρευρισκόμενος είναι ένα άτομο που ενθαρρύνει την πράξη γελώντας, επευφημώντας, κάνοντας σχόλια ή ακόμη και συμμετέχοντας, ενθαρρύνοντας έτσι τον εκφοβιστή. Μπορείτε επίσης να γίνετε ένας βλαβερός θεατής επιλέγοντας να μην κάνετε τίποτα.

Βοηθητικοί (ενεργοί) αντιστασιακοί

Τα άτομα που **λαμβάνουν θετική δράση όταν βλέπουν ή ακούνε περιστατικά εκφοβισμού στον κυβερνοχώρο**. Με αυτήν την ενέργεια, ο διαδικτυακός εκφοβισμός μπορεί να σταματήσει ή ακόμη και να αποτραπεί. Η υπεράσπιση του θύματος προσεγγίζοντας τον εκφοβιστή ή δίνοντας βοήθεια και υποστήριξη στο θύμα, μπορεί να διευκολύνει το πρόβλημα και να το θέσει υπό έλεγχο.

Πώς να κάνετε κάτι από την πλευρά σας;

Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του ΛΟΑΤΚΙ+ διαδικτυακού εκφοβισμού.

Το CDC (Centers for Diseases Control & Prevention) School Health Profiles 2018 αναφέρει λεπτομερώς πόσα σχολεία υποστηρίζουν τους νέους ΛΟΑΤΚΙ+ με διάφορους τρόπους. Μερικά από τα βασικά σημεία που εξετάστηκαν είναι:

- Προσδιορισμός ενός ασφαλούς χώρου, για παράδειγμα, ενός γραφείου συμβούλων ή μιας μαθητικής οργάνωσης όπου οι νέοι ΛΟΑΤΚΙ+ μπορούν να αναμένουν υποστήριξη από το καθορισμένο προσωπικό του σχολείου.
- Να τεθούν σε ισχύ **πολιτικές που απαγορεύουν την παρενόχληση** που βασίζεται στην πραγματική ή αντιληπτή ταυτότητα φύλου, έκφραση ή σεξουαλικό προσανατολισμό των μαθητών.
- Ενθάρρυνση προγραμμάτων με τα οποία **το προσωπικό συμμετέχει σε προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης** για να μάθουν για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και ασφαλούς περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές.
- Βοηθά στη διευκόλυνση της **πρόσβασης σε παρόχους υπηρεσιών υγείας** εκτός σχολικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένων των εξετάσεων και συμβουλών για τον ιό HIV και άλλα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, και των κοινωνικών και ψυχολογικών υπηρεσιών.

- Έχοντας ένα **γκη/στρεητ club συμμαχίας** ή άλλες ομάδες με παρόμοιους στόχους.

Αναφορά σε διαδικτυακές πλατφόρμες

Οι περισσότερες πλατφόρμες κοινωνικών μέσων έχουν κάποιους κανόνες που αντιμετωπίζουν το διαδικτυακό εκφοβισμό σε κάποιο βαθμό. Πολλά σας επιτρέπουν να αναφέρετε συγκεκριμένο περιεχόμενο ή άλλους χρήστες. Ακολουθούν ορισμένες σχετικές σελίδες που εξηγούν τον τρόπο αναφοράς κατάχρησης σε δημοφιλείς πλατφόρμες:

- Twitter
- Facebook
- Instagram
- TikTok

Συμβουλές για το πώς να αντιδράσετε στην ψυχολογική βία

Πώς μπορούν οι άνθρωποι να κάνουν κάτι από την πλευρά τους;

- Μην ξεχάσετε ποτέ ότι το άτομο που διαβάζει την αλληλογραφία σας ή δημοσιεύει είναι ένα πραγματικό πρόσωπο, **με συναισθήματα που μπορεί να πληγωθούν**.
- Να θυμάστε ότι όλοι είμαστε **άνθρωποι**.
- Πράξτε **με τον ίδιο τρόπο στο διαδίκτυο** όπως θα κάνατε στην πραγματική ζωή.
- **Να είστε ηθικοί** και να κοιτάτε πριν στείλετε. Είναι εντάξει να πιστεύετε ότι αυτό που κάνετε αυτήν τη στιγμή είναι το πιο σημαντικό πράγμα στον κόσμο, αλλά μην περιμένετε ότι όλοι θα συμφωνήσουν μαζί σας.
- Ελέγξτε πρώτα τη συζήτηση για να δείτε αν δημοσιεύετε στην ομάδα που θέλετε. Σε περίπτωση ιδιωτικού περιεχομένου, **στείλτε το στο άτομο με προσωπικό μήνυμα/ e-mail**.
- Σεβαστείτε **τον χρόνο και τον χώρο των άλλων**.
- Κατά την αποστολή μηνυμάτων ή e-mail: **προσδιορίστε τον εαυτό σας καταλήγοντας στο**

όνομά σας. προσπαθήστε να συμπεριλάβετε έναν τίτλο θέματος στην κεφαλίδα του μηνύματος. Στείλτε το μήνυμα μόνο σε σχετικά άτομα.

■ Χρησιμοποιήστε τα **σωστά emoticons και ακρωνύμια** όπου και όταν είναι κατάλληλο στο μήνυμά σας.

■ Επιλέξτε τις **λέξεις σας προσεκτικά** όσον αφορά τη γλώσσα σας.

■ Μην βρίζετε ή χρησιμοποιείτε σαρκασμό, εκτός εάν γνωρίζετε με βεβαιότητα ότι το άτομο δεν θα ενοχληθεί.

■ Εάν βλέπετε κάτι λάθος, να είστε **χρήσιμος ενεργός** παρευρισκόμενος για να απορρίψετε οριστικά το μίσος!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οδηγίες

Αφιερώστε λίγο χρόνο για να διαβάσετε την ακόλουθη περίπτωση και συμβουλές για να αλλάξετε και να αποτρέψετε συμπεριφορές διαδικτυακού εκφοβισμού. Στη συνέχεια, αφιερώστε λίγο χρόνο για να αναστοχαστείτε και να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

Εισαγωγή

Ο Αλεξ είναι ένας δεκαεννιάχρονος νεαρός άνδρας που μετακόμισε σε άλλη πόλη για να ξεκινήσει το πανεπιστήμιο με την ελπίδα να είναι, τελικά, ελεύθερος να εκφραστεί. Μπήκε για πρώτη φορά σε μια εφαρμογή γνωριμιών κοινωνικής δικτύωσης. Είναι ενθουσιασμένος με την προοπτική να συναντήσει κάποιον. Σύντομα, ο Αλεξ λαμβάνει το πρώτο του μήνυμα και αρχίζει να απαντά. Καθώς η συζήτηση εξελίσσεται, ο Αλεξ καλείται να στείλει μια εικόνα του σώματός του. Αποφασίζει να στείλει την εικόνα που ζητήθηκε, ωστόσο ξαφνικά τα μηνύματα σταματούν. Την επόμενη μέρα στο πανεπιστήμιο, ο Αλεξ παρατηρεί ότι οι άνθρωποι γελούν και του δείχνουν. Νιώθοντας μπερδεμένος

και χωρίς να ξέρει τι συμβαίνει, τρέχει στο μπάνιο. Εκεί προς έκπληξή του, η εικόνα που έστειλε χθες κρέμεται τώρα στους τοίχους του μπάνιου. Η εικόνα έχει επεξεργαστεί και τώρα περιέχει τη φράση "Ο Αλεξ είναι αδερφή". Δεν ξέρει τι να κάνει!

Τι θα έκανες αν ήσουν ο Αλεξ;

Τι θα κάνατε αν είχατε δει την εικόνα στο μπάνιο; Έχετε ποτέ αντιμετωπίσει ή μαρτυρήσει κάποια από αυτές τις ψυχολογικές παρενοχλήσεις; Τι κάνατε;

Σας προσφέρουμε μερικές συμβουλές που θα μπορούσαν να σας βοηθήσουν να αλλάξετε ή να αποτρέψετε τη συμπεριφορά σας σε κάθε περίπτωση και σε οποιαδήποτε θέση μπορεί να βρεθείτε:

■ Σταματήστε και **σκεφτείτε** πριν πείτε κάτι που θα μπορούσε να βλάψει κάποιον.

■ Μιλήστε με κάποιον που **εμπιστεύεστε**. Μπορούν να σας **βοηθήσουν** να βρείτε τρόπους για να είστε πιο καλοί με τους άλλους.

■ Σεβαστείτε τους άλλους ανθρώπους έχοντας κατά νου ότι ο καθένας είναι διαφορετικός. Ούτε καλύτερος ούτε χειρότερος. **Απλά διαφορετικός**.

■ Εάν νομίζετε ότι κάνατε διαδικτυακό εκφοβισμό σε κάποιον, **το πρώτο βήμα θα ήταν να ζητήσετε συγγνώμη** και στη συνέχεια να λάβετε μέτρα για την αφαίρεση οποιουδήποτε σχετικού περιεχομένου. Όλοι θα νιώσουν καλύτερα.

■ Αναλάβετε την ευθύνη και **δείξτε ενσυνείδηση**. Αντιμετωπίστε τους άλλους με τον ίδιο τρόπο που θα θέλατε να σας συμπεριφέρονται.

■ Αν έχετε καυγά ή διαφωνία με κάποιον, **σκεφτείτε πριν δημοσιεύσετε κάτι κακό στο διαδίκτυο**. Θα ήταν πιο σοφό να πάρετε βαθιές ανάσες πριν κάνετε κάτι για το οποίο θα μετανιώσετε ή να προκαλέσετε κακό σε αυτό το άτομο.

- Να θυμάστε ότι **μπορείτε πάντα να αλλάξετε τη συμπεριφορά σας**.
- **Μην απαντάτε** και μην προωθείτε μηνύματα ηλεκτρονικού εκφοβισμού.
- **Κρατήστε στοιχεία** για διαδικτυακό εκφοβισμό. Καταγράψτε τις ημερομηνίες, τις ώρες και τις περιγραφές των περιπτώσεων που έχει συμβεί διαδικτυακός εκφοβισμός. Αποθηκεύστε και εκτυπώστε στιγμιότυπα οθόνης, μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και μηνύματα κειμένου. Χρησιμοποιήστε αυτά τα στοιχεία για να αναφέρετε τον διαδικτυακό εκφοβισμό σε παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου και κινητών τηλεφώνων.
- **Αποκλείστε** το άτομο που κάνει διαδικτυακό εκφοβισμό.

Ερωτήσεις

- Πώς πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και το διαδίκτυο καθορίζουν και επηρεάζουν τις συμπεριφορές διάκρισεων και βίας;
- Πιστεύετε ότι οι ΛΟΑΤΚΙ+ φοβικές συμπεριφορές είναι παρούσες και επιδεινώνονται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τους διαδικτυακούς χώρους; Θα μπορούσατε παρακαλώ να επεκτείνετε την απάντησή σας;

4.4. Στοιχεία και κοινωνικός συμβιβασμός στην επικοινωνία: παρέμβαση στην εποχή της παραπληροφόρησης

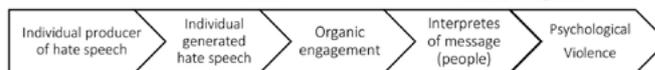
Οι πληροφορίες βασίζονται στην πραγματικότητα, η **παραπληροφόρηση και η εσφαλμένη πληροφόρηση** είναι και οι δύο, στον πυρήνα τους, εσφαλμένες πληροφορίες. Ωστόσο, το κίνητρο για την κοινή χρήση του περιεχομένου και οι δρώντες που το μοιράζονται είναι πολύ διαφορετικά. Η εσφαλμένη πληροφόρηση μερικές φορές αναφέρεται σε ένα «ελικρινές λάθος» - για παράδειγμα όταν ένα άρθρο που γράφτηκε από μια γενικά αξιόπιστη ιδιότητα μέσω περιλαμβάνει ένα σφάλμα και εξαπλώνεται οργανικά. Αντίθετα, η παραπληροφόρηση είναι σκόπιμα λανθασμένη και διαδίδεται τακτικά. αποσκοπεί ρητά να προκαλέσει σύγχυση ή να οδηγήσει το κοινό -στόχο να πιστέψει ένα ψέμα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση μας, όταν μιλάμε για παραπληροφόρηση που σχετίζεται με τον εν λόγω στόχο, την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα, **μιλάμε για καθαρή παραπληροφόρηση, η οποία συχνά υλοποιεί πολιτικές προπαγανδιστικές εκστρατείες που γίνονται για να απαξιώνουν τους ανθρώπους με βάση την ταυτότητά τους πρώτα και στη συνέχεια τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό**. Όλα αυτά έχουν διπλό αντίκτυπο, γιατί ενώ γκετοποιεί τα θύματα και τα καθιστά ευάλωτα, διεγείρει επίσης το μίσος. Όπως αναφέρθηκε ήδη στην προηγούμενη παράγραφο, η ρητορική μίσους έχει βρίσκει εκθετικό αντηχείο στον ψηφιοποιημένο κόσμο μας. Μιλήσαμε προηγουμένως για μια αλυσιδωτή αντίδραση σύμφωνα με την οποία η παραπληροφόρηση ενισχύει τη ρητορική μίσους και η ψηφιοποίηση ενισχύει τη διάδοση του μίσους που ταξιδεύει στο διαδίκτυο. Η παρακάτω εικόνα μπορεί να ληφθεί υπόψη για να εξηγηθεί καλύτερα η διαδικασία:

Παραπληροφόρηση

Online ρητορική μίσους

Εικόνα 3 - Εκστρατείες παραπληροφόρησης και ρητορική μίσους. Πηγή: https://www.ifes.org/sites/default/files/2019_ifes_disinformation_campaigns_and_hate_speech_briefing_paper.pdf

Ποιοι είναι οι δράστες: οι δράστες εκστρατειών παραπληροφόρησης μπορεί να είναι **μοναχικά άτομα με κίνητρο την ιδεολογία, αλλά και συντονισμένοι παράγοντες που σκοπεύουν να καταστείλουν την πολιτική συμμετοχή, να δημιουργήσουν σύγχυση και δυσπιστία και να διαδώσουν περιεχόμενο ευρέως.**

Μη αυθεντικό περιεχόμενο: η δημιουργία περιεχομένου που αποσκοπεί στην εξαπάτηση του κοινού ενισχύει και ενδυναμώνει την αφήγηση που ήδη κυκλοφορεί. Αυτά τα μηνύματα δημιουργούνται για να λαμβάνουν τη μέγιστη ορατότητα και υπολογίζονται με τρόπο που παίζουν με τις γνωστικές προκαταλήψεις όσων ασχολούνται με αυτά.

Τι κάνουν οι διάφοροι τρόποι διάδοσης: μέσω πληρωμένης αλληλεπίδρασης και δικτύων συντονισμένων λογαριασμών κοινωνικών μέσων ενημέρωσης, μη αυθεντικό περιεχόμενο εξαπολύεται για να κατακλύσει τον χώρο πληροφοριών. Καθώς αυτό το περιεχόμενο αποκτά την εμφάνιση αξιοπιστίας μέσω υψηλών επιπέδων αλληλεπίδρασης, οι χρήστες γίνονται όλο και πιο πιθανό να μοιραστούν ξανά περιεχόμενο.

Ποιοι είναι οι διερμηνείς: η κατασκευασμένη ενίσχυση μπορεί να κάνει τα μηνύματα ρητορικής μίσους να φαίνονται πιο διαδεδομένα και να ενθαρρύνουν τους κανονικά παθητικούς πολίτες;

Ποια είναι τα ρίσκα: τα ρίσκα πολλαπλασιάζονται καθώς μειώνεται η ικανότητα των πολιτών να διακρίνουν αληθινές και ψευδείς αφηγήσεις και αυξάνεται η αίσθηση αστάθειας.

Με αυτό το σχήμα, εξηγείται πόση παραπληροφόρηση μπορεί να χωρέσει στη δημιουργία διαδικτυακής ρητορικής μίσους και πώς μπορεί να ενισχύσει τις επιπτώσεις της. Όσοι παράγουν ρητορική μίσους το κάνουν αυτό με την πεποίθηση ότι οι ιδέες τους είναι καλύτερες από αυτές των άλλων. Μόλις ενεργοποιηθεί αυτός ο μηχανισμός, **τα μαζικά μέσα επιτρέπουν σε αυτές τις ομιλίες να προσεγγίσουν όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους, οι οποίοι**

αντιλαμβάνονται αυτό το μήνυμα μίσους και μπορεί να το υιοθετήσουν. Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες, το αποτέλεσμα αυτής της ρητορικής μίσους είναι η απομόνωση μιας ομάδας και η έκθεση των θυμάτων σε πράξεις σωματικής/ψυχολογικής βίας.

Αφενός, η παραπληροφόρηση δημιουργεί τον κίνδυνο της ρητορικής μίσους και, χρησιμοποιώντας τα ίδια μέσα διάδοσης, μπορεί να φτάσει σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Αφετέρου, οι άνθρωποι που ερμηνεύουν το μήνυμα, βομβαρδίζονται κυριολεκτικά με πολλές πληροφορίες από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και δεν είναι πλέον σε θέση να διακρίνουν τις πραγματικές ειδήσεις από τις ψεύτικες. Ο κίνδυνος είναι τεράστιος, γιατί όπως αναφέρθηκε, **εκτός από την κατηγοριοποίηση και τη γκετοποίηση μιας ομάδας, υπάρχει ο κίνδυνος να προσφερθούν τα συλλογικά μηνύματα τόσο λάθος που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή των ανθρώπων.**

Το ακόλουθο παράδειγμα είναι χρήσιμο για να καταλάβετε πώς ένα ψεύτικο νέο μπορεί **να θέσει σε κίνδυνο μια ζωή.** όπως αναφέρεται στο άρθρο του NHS, στο Ηνωμένο Βασίλειο για πολλά χρόνια υπήρχε μια κοινή παρανόηση ότι οι λεσβίες δεν θα είχαν ποτέ καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Δεδομένου ότι κάνουν σεξ με άλλες γυναίκες, δεν χρειάζεται να υποβληθούν σε έλεγχο για να αποτραπεί αυτή η πιθανότητα, παρόλο που ο ιός που προκαλεί καρκίνο του τραχήλου της μήτρας μεταδίδεται μέσω κάθε είδους σεξουαλικής δραστηριότητας. Αυτό το παράδειγμα παραπληροφόρησης μας επιτρέπει να συνειδητοποιήσουμε, καθώς η παραπληροφόρηση θα μπορούσε να είναι επικίνδυνη όχι μόνο για τη συναισθηματική σφαίρα αλλά και για τη ζωή των ανθρώπων.

Υπάρχουν διάφορα είδη παραπλανητικών ειδήσεων. Αυτό το infographic που δημιουργήθηκε από το **EAVI - Media Literacy for Citizenship** δείχνει τους δέκα πιο κοινούς τύπους παραπληροφόρησης και πώς να τους αναγνωρίσετε:

Εικόνα 4 Πέρα από την παραπληροφόρηση: 10 είδη παραπληρητικών ειδήσεων. Πηγή: <https://eavi.eu/beyond-fake-news-10-types-misleading-info/>.

Figure 5 - Example of fake new spread on Facebook

Ένα άλλο παράδειγμα παραπληροφόρησης σχετικά με την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Η εικόνα (Εικόνα 5) δείχνει μια ανάρτηση που μοιράστηκε στον ιστό χιλιάδες φορές με σαφή αλλά ψευδή επικεφαλίδα: “Γκέι πάρτι στην Ιταλία λίγες εβδομάδες πριν από τον COVID-19”. Αυτή η εικόνα δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια εικόνα που τραβήχτηκε από ένα καρναβάλι στη Βραζιλία τον Φεβρουάριο του 2018, δύο χρόνια πριν το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα COVID-19 στην Ιταλία το 2020. Αυτή η μορφή παραπληροφόρησης έχει σκοπό να δικαιολογήσει και να ενισχύσει τον φόβο προς τους ομοφυλόφιλους, να αναπαράγει το στερεότυπο ότι είναι ανεύθυνοι και ο λόγος που εξαπλώνεται ο COVID-19.

Ενα άλλο παράδειγμα που σχετίζεται με την προπαγάνδα που εισάγει διακρίσεις, προέρχεται από την Πολωνία, όπου οι τοπικοί διοικητές έλαβαν οδηγίες να απέχουν από την ενθάρρυνση οποιασδήποτε πολιτικής που εγγυάται το σεβασμό της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας μέσω των δικαιωμάτων που τους παραχωρούνται. Ο στόχος ήταν να μπλοκάρουν κεφάλαια για όλους εκείνους τους οργανισμούς που εργάζονται για την προώθηση ίσων δικαιωμάτων.

Οι δήμοι στο ένα τρίτο της Πολωνίας έχουν υιοθετήσει ψηφίσματα «κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ προπαγάνδας» ή

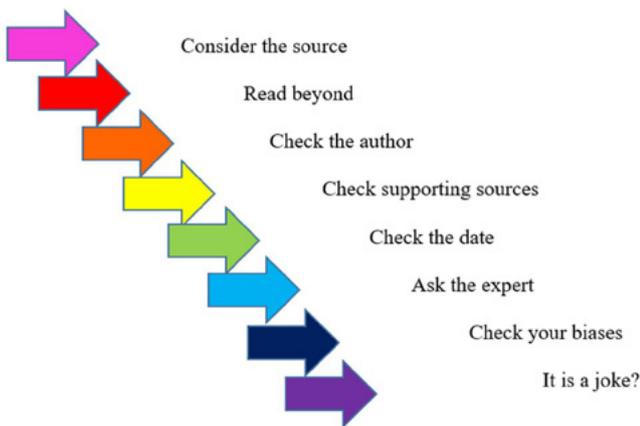
«υπέρ της οικογένειας», διακρίνοντας εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Πολλές τοπικές κυβερνήσεις και δημοτικά συμβούλια έχουν υιοθετήσει τα ψηφίσματα που εισάγουν διακρίσεις δημιουργώντας τις λεγόμενες «ζώνες χωρίς ΛΟΑΤΙ». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την πρόεδρό της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, έχει ήδη εκφράσει την άποψή της, λέγοντας ότι **“οι ζώνες χωρίς ΛΟΑΤΙ είναι ζώνες χωρίς ανθρωπότητα και δεν έχουν θέση στην Ένωση μας”**.

Figure 6. A sign indicating the LGBT free zone in Poland

Πώς θα σωθούμε από την παραπληροφόρηση;

Ο καλύτερος τρόπος για να αποφύγετε την εξαπάτηση που βασίζεται στην παραπληροφόρηση είναι να μάθετε να χρησιμοποιείτε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να διακρίνετε τα καλά νέα από τα ψεύτικα.

Εικόνα 7 - Τι πρέπει να κάνετε για να αποφύγετε την παραπληροφόρηση

Να θυμάστε:

Μάθετε σχετικά με την κατάταξη των μηχανών αναζήτησης

Όταν αναζητούμε πληροφορίες, χρησιμοποιούμε συχνά μια μηχανή αναζήτησης και ο όγκος των πληροφοριών που ανακτώνται είναι πάντα συντριπτικός. Αλλά συχνά δεν κοιτάμε συνδέσμους πέρα από την πρώτη σελίδα αποτελεσμάτων και οι περισσότεροι άνθρωποι δεν ξεπερνούν ποτέ τον δεύτερο σύνδεσμο στην πρώτη σελίδα. Αυτό καθιστά τους χρήστες πολύ ευάλωτους στη λήψη και αποδοχή παραπλανητικών ή ακόμη και πλαστών πληροφοριών.

Η εκμάθηση του τρόπου με τον οποίο επιτυγχάνεται η κατάταξη των ιστότοπων μπορεί τουλάχιστον να προειδοποιήσει τους χρήστες για το τι πρέπει να αναζητήσουν. Υπό αυτή την έννοια, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι η κατάταξη πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τη στόχευση λέξεων -κλειδιών, ετικέτες τίτλου και κεφαλίδας, μετα -περιγραφή, εικόνες, καθώς και άλλα ζητήματα ανάλογα με τη συγκεκριμένη μηχανή αναζήτησης που μπορεί να υπόκειται σε συμβάσεις, προνόμια και ιδιωτικά πτυχές.

Διαβάστε πριν να μοιραστείτε

Οι τίτλοι χρησιμοποιούνται για να τραβήξουν την

προσοχή και συχνά γράφονται για να προκαλέσουν έντονη αντίδραση.

Το μίρασμα ενός συνδέσμου με άλλους χωρίς να κοιτάξετε την συνημμένη ιστορία μπορεί να οδηγήσει στη διάδοση παραπληροφόρησης. Διαβάστε το περιεχόμενο ενός συνδέσμου πριν το μοιραστείτε.

Να είστε κριτικοί με τους δωρεάν ιστότοπους "ειδήσεων" και να είστε πάντα κριτικοί!

Το διαδίκτυο έδωσε τη δυνατότητα σε όλους να είναι εκδότης. Και ενώ αυτό μας έφερε πολλά εκπληκτικά πράγματα, δημιουργήθηκε επίσης ένα περιβάλλον όπου η παραπληροφόρηση είναι ένα πραγματικό και συνεπές πρόβλημα.

Αλλά, θυμηθείτε, έχουμε την ευκαιρία να επαληθεύσουμε κάθε ιστορία που μοιάζει ύποπτη.

Αρα ας το κάνουμε!!

Διαβάζετε πάντα μια ποικιλία πηγών

Δείτε τι λένε διαφορετικές πηγές για το ίδιο θέμα. Σε αυτό το σημείο, είναι δύσκολο να υποστηρίξουμε ότι ακόμη και οι παλαιότερες πηγές ειδήσεων είναι πραγματικά αμερόληπτες, αλλά διαβάζοντας πολλαπλές πηγές, μπορείτε να καταλάβετε τι είναι γεγονός και τι προκατάληψη.

Έλεγχος στοιχείων

Υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός ιστότοπων ελέγχου γεγονότων που έχουν στόχο να μάθουν αν μια ιστορία, λεζάντα ή επικεφαλίδα είναι αληθινή ή ψευδής. Αντί να μοιραστείτε την ψεύτικη ιστορία με άλλους, θα μπορούσε να είναι καλή πρακτική να ελέγξετε πρώτα έναν ιστότοπο ελέγχου γεγονότων για να δείτε τι έχει να πει για την ιστορία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οδηγίες

Αφού εργαστείτε στα υλικά των προηγούμενων υπομημάτων, αφιερώστε λίγο χρόνο για να ρίξετε μια ματιά στο TEDxTalk στο Πανεπιστήμιο

της Νεβάδα από τον Sharyl Attkisson του 2018. Παρακαλώ δείτε το προσεκτικά, αναστοχαστείτε και απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις σε γραπτό κείμενο:

Ερωτήσεις

■ Πώς εκδηλώθηκαν τα φαινόμενα παραπληροφόρησης στο πλαίσιο σας πρόσφατα;

■ Από πότε υπάρχει η παραπληροφόρηση ή πότε δημιουργήθηκε; Θα μπορούσατε παρακαλώ να επεκτείνετε την απάντησή σας;

■ Πώς πιστεύετε ότι η παραπληροφόρηση έχει επηρεάσει τη συλλογική μνήμη σε σημαντικά γεγονότα ή ορόσημα;

■ Αφού επεξεργαστήκατε τα παρεχόμενα υλικά για παραπληροφόρηση και κοινωνικά μέσα, πώς πιστεύετε ότι αυτό το φαινόμενο συμβάλλει σε δομικές μορφές μίσους και διακρίσεων;

■ Έχετε δει ποτέ ή διαβάσετε οποιαδήποτε μορφή ΛΟΑΤΚΙ+φοβικής παραπληροφόρησης; Θα μπορούσατε να μοιραστείτε τα παραδείγματά σας;

Πηγή:

https://www.youtube.com/watch?v=UQcClzjz9_s

Σχετικά links:

■ <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/types-of-gender-based-violence>

■ <https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666>

■ https://www.ifes.org/sites/default/files/2019_ifes_disinformation_campaigns_and_hate_speech_briefing_paper.pdf

■ <https://www.england.nhs.uk/2019/06/fake-news-putting-50000-lesbian-gay-and-bisexual-women-at-risk-of-cancer/>

■ <https://factcheck.afp.com/video-shows-brazil-carnival-2018-not-party-italy>

■ <https://www.dw.com/en/how-the-eu-can-stop-polands-lgbt-free-zones/a-55042896https://opentextbc.ca/socialpsychology/chapter/social-categorization-and-stereotyping/>

■ <https://www.gale.info/doc/unesco/INT-2016-UNESCO-OutInTheOpen.pdf>

■ <https://www.unil.ch/help/en/home/menuinst/Etudiant%20b7e%20b7s/Psychological%20harassment.html>

■ <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/how-to-report>

■ <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/hate-speech#:~:text=According%20to%20the%20Committee%20of,speech%20has%20been%20brought%20about>

■ [https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666?ct=t\(\)](https://rm.coe.int/information-disorder-report-november-2017/1680764666?ct=t())

■ https://www.linc.ie/wp-content/uploads/2019/08/Towards-Anti-Cyberbullying_LGBT.pdf

■ <https://www.stopbullying.gov/cyberbullying/how-to-report>

■ <https://www.journals.ala.org/index.php/ltr/issue/viewFile/662/423>

Βιβλιογραφία

■ Bird, S (2003). The audience in everyday life: living in a media world. Routledge, New York

■ Steiner, L., Fejes, F., Petrich, K. (1993). Invisibility, homophobia and heterosexism: Lesbians, gays and the media. Critical Studies in Mass Communication. 10 (4), 395–422. doi:10.1080/15295039309366878

- Harari Y. N. (2018). 21 Lessons for the 21st Century. Penguin Books. London
- Gross, L. (2001). Up From Invisibility: Lesbians, Gay men, And The Media in America,. Columbia. University Press.

- Madrid, A., Joanpere, M., de Botton, L., & Campdepadrós, R. (2020). Media Manipulation Against Social Justice Researchers: Second-Order Sexual Harassment. Qualitative Inquiry, 26 (8-9), 983-988. <https://doi.org/10.1177/1077800420938853>

- O' Regan, C. (2018). Hate speech regulation on social media: An intractable contemporary challenge. Current Legal Problems. 71, 403-429. Retrieved from <https://researchoutreach.org/articles/hate-speech-regulation-social-media-intractable-contemporary-challenge/>

- UNESCO. (2015). Countering Online Hate Speech. París. UNESCO

ΕΝΟΤΗΤΑ 5.

Προκλήσεις προληψης και απαντησης στη βία εναντια των ΛΟΑΤΚΙ+

Στα αι

5.1. Πλαίσιο τοποθετημένο μέσα στους στόχους της Ευρωπαϊκή Επιτροπής

Απο το 1999 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ) έχει προσεγγίσει μια σειρά διαφορετικών πολιτικών και οδηγιών που αφορούν τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+. Πρώτον, σε αυτήν την ενότητα θα παρουσιάσουμε εν συντομία μια περίληψη των πιο σχετικών βημάτων που έχουν πραγματοποιηθεί από τα κοινοτικά και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για θέματα ΛΟΑΤΚΙ+. Δεύτερον, θα δώσουμε προσοχή στις προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν τα τελευταία 5 χρόνια και στη στρατηγική που αναπτύχθηκε για τα επόμενα χρόνια, έως το 2025.

Οπώς παρουσιάζονται στο **Σχήμα 1 - Πολιτικά βήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, η ΕΚ έχει λάβει διάφορα και κλιμακωτά βήματα για την αντιμετώπιση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ και για την καταπολέμηση της βίας κατά αυτής της κοινότητας. Το **1999 η Συνθήκη του Άμστερνταμ** αποτέλεσε προηγούμενο στο ευρωπαϊκό πλαίσιο όσον αφορά το πρόβλημα βίας και διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού καθώς και άλλων. Αυτό το πρώτο στάδιο επισήμανσης και καταγγελίας αυτής της μορφής βίας δημιούργησε ένα πλαίσιο για την επικείμενη **οδηγία 2000/78/ΕΚ που εγκρίθηκε το 2000** για την αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού

στους τομείς της απασχόλησης και του επαγγέλματος. Δεδομένου ότι πολλά πεδία δεν εξετάστηκαν σε αυτόν τον αγώνα κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ φοβίας, **το 2008 το COM (2008) 426 τελικό** πρότεινε οδηγία του Συμβουλίου για τη διασφάλιση της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ατόμων ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού και άλλων θεμάτων, παρόλο που δεν έχει γίνει ακόμα εγκεκριμένο. Η ΕΕ συνέχισε το έργο της το **2010**, δημιουργώντας μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή και κοινοποίηση εμπειριών και καλών πρακτικών που ονομάζεται **Πλατφόρμα της ΕΕ για τους χαρακτήρες της διαφορετικότητας**. Η ΕΚ όρισε το **2015** έναν **Κατάλογο Δράσεων** που χαρακτηρίζει όλους τους σχετικούς τομείς που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εργασία σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+. Τέλος, το 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την πρώτη **Στρατηγική Ισότητας ΛΟΑΤΚΙ+ της ΕΕ**, η οποία στοχεύει να τερματίσει τη βία και τις διακρίσεις κατά της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+ μέσω των ακόλουθων πυλώνων: αντιμετώπιση των διακρίσεων, διασφάλιση της ασφάλειας και οικοδόμηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς.

Figure 5 - European Commission Political Steps

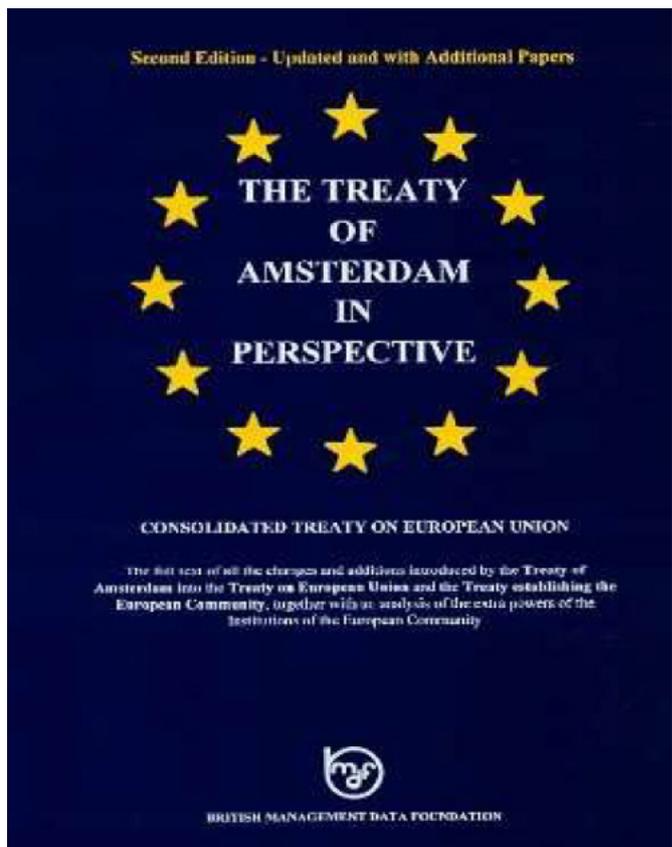
ΛΟΑΤΚΙ+ στην Ευρώπη: βήμα με βήμα

1999 - Η συνθήκη του Αμστερνταμ

Από το 1999, η Ευρωπαϊκή Ένωση εντόπισε συγκεκριμένους φορείς **με αρμοδιότητες να ενεργούν**

σε περιπτώσεις διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού. Έκτοτε, η ευρωπαϊκή νομοθεσία έχει αναπτύξει μέτρα για τη διασφάλιση της νομικής και κοινωνικής προστασίας των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις ή υπέστησαν βία λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού.

Η ΕΕ είχε για πρώτη φορά τη δυνατότητα να παρέμβει και να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Rys. 6 - Traktat z Amsterdamu w perspektywie

2000 - Οδηγία 2000/78/ΕΚ

Από το έτος 2000, οι διακρίσεις λόγω - μεταξύ άλλων - σεξουαλικού προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και του επαγγέλματος απαγορεύονται σύμφωνα με την **Οδηγία 2000/78/ΕΚ**. Αυτό σημαίνει ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

- Οι άνθρωποι προστατεύονται από το νόμο εάν, για παράδειγμα, **πιστεύουν ότι αντιμετωπίζονται άδικα** όταν κάνουν αίτηση για εργασία λόγω του σεξουαλικού

προσανατολισμού.

■ Όλοι προστατεύονται από το νόμο εάν, για παράδειγμα, **σε ένα εργασιακό περιβάλλον οι συνάδελφοι κάνουν διακρίσεις στους συναδέλφους τους-όπως** λέγοντας τους ονόματα ή αστεία σε βάρος τους λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού.

■ Οι άνθρωποι προστατεύονται από το νόμο εάν, για παράδειγμα, **το αφεντικό τους αρνείται την προαγωγή ή την κατάρτισή τους** λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού.

Αυτή η νέα νομική βάση για την καταπολέμηση των διακρίσεων και της βίας λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και του επαγγέλματος δημιουργεί ένα σημαντικό προηγούμενο στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Αυτή η πρώτη οδηγία για τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού είχε σημαντικό αντίκτυπο στην καταπολέμηση μιας πολύ άορατης μορφής διάκρισης και βίας που συμβαίνει σε έναν τομέα που έχει μεγάλη σημασία για τον προσδιορισμό της ποιότητας ζωής και των μελλοντικών προοπτικών των ανθρώπων, δηλαδή της επαγγελματικής ανάπτυξης και των ίσων ευκαιριών στον εργασιακό χώρο.

2003 - Οδηγία 2000/78/ΕΚ εφαρμογή στα εθνικά δίκαιο

Μετά την έγκριση της οδηγίας το 2000 από το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μεταφέρθηκε στις εθνικές νομοθεσίες των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό έγινε από τα τότε κράτη μέλη της ΕΕ (Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο) στις 2 Δεκεμβρίου 2003. Κύπρος, Η Τσεχία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σλοβενία το έκαναν την 1η Μαΐου 2004), ενώ η Ρουμανία και η Βουλγαρία ενέκριναν την οδηγία την 1η Ιανουαρίου 2007.

2008 - COM(2008)426 τελικό

Το 2008 η ΕΚ δημοσίευσε πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης

μεταχείρισης μεταξύ ατόμων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, με στόχο την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρούσα πρόταση ορίζει την ίση μεταχείριση ως απουσία άμεσης ή έμμεσης διάκρισης για οποιονδήποτε λόγο. Η οδηγία προβλέπει για πρώτη φορά διαφορετικές μορφές διακρίσεων και βίας για να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση όλων ως εξής:

■ Πρώτον, εισάγει την έννοια της **άμεσης διάκρισης** ως μορφή άμεσης μεταχείρισης σε κάποιον όταν αντιμετωπίζεται λιγότερο ευνοϊκά από άλλους για τους προαναφερθέντες λόγους.

■ Δεύτερον, η έμμεση διάκριση ορίζεται ως, σε μια φαινομενικά ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική, **μειονέκτημα που υφίσταται κάποιος από συγκεκριμένη θρησκεία ή πεποίθηση, αναπηρία, ηλικία ή σεξουαλικό προσανατολισμό.**

■ Τρίτον, η παρενόχληση ορίζεται επίσης ως μια μορφή βίας που **παραβιάζει την αξιοπρέπεια του ατόμου και δημιουργεί εχθρικά περιβάλλοντα** μέσω εκφοβισμού, εξευτελισμού ή προσβολής.

Αυτή η προτεινόμενη οδηγία στοχεύει στην απαγόρευση των διακρίσεων σε όλα τα άτομα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα και με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική προστασία (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλισης και

υγειονομικής περίθαλψης), της κοινωνικής ένταξης και της εκπαίδευσης. Αυτή η στρατηγική εφαρμόστηκε στις διάφορες χώρες της ΕΕ μέσω της δημιουργίας συγκεκριμένων φορέων ισότητας. Αυτοί οι φορείς θα μπορούσαν να είναι μέγιστων Εθνικών Φορέων και είχαν στόχο την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων.

2010 - Η Πλατφόρμα της ΕΕ για τους Χάρτες της Διαφορετικότητας

Η Πλατφόρμα της ΕΕ για τους Χάρτες της Διαφορετικότητας δημιουργήθηκε το 2010 με πρωτοβουλία και με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Πλατφόρμα προσφέρει χώρο για τους υφιστάμενους Ευρωπαϊκούς Χάρτες Διαφορετικότητας (επί του παρόντος 26) για ανταλλαγή και κοινοποίηση εμπειριών και καλών πρακτικών ευκολότερα μέσω συναντήσεων της πλατφόρμας, σεμιναρίων εμπειρογνομόνων και ετήσιων φόρουμ υψηλού επιπέδου.

Οι Χάρτες Διαφορετικότητας ενθαρρύνουν οργανισμούς (ΜΚΟ, δημόσιους φορείς, ιδιωτικές εταιρείες) να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν πολιτικές διαφορετικότητας και ένταξης. Με την υπογραφή ενός χάρτη, ο οργανισμός δεσμεύεται εθελοντικά να προωθήσει τη διαφορετικότητα και τις ίσες ευκαιρίες στο χώρο εργασίας, ανεξάρτητα από την ηλικία, την αναπηρία, το φύλο, τη φυλή ή την εθνική καταγωγή, τη θρησκεία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό. Το να γίνει κάποιος υπογράφων του Χάρτη της Διαφορετικότητας παρέχει για παράδειγμα πρόσβαση σε τεράστιο δίκτυο ομοτίμων, δημοσιεύσεις και υποστηρικτικά εργαλεία για συγκριτική αξιολόγηση, μέτρηση και παρακολούθηση. Μέσω της πλατφόρμας, οι υποστηρικτές θα μπορούσαν να συναντιούνται τακτικά, να μοιράζονται την εμπειρία τους και να αναπτύσσουν κοινά εργαλεία και πρακτικές.

2015 - Κατάλογος Δράσεων

Το 2015, ο Κατάλογος Δράσεων για τη βελτίωση των δικαιωμάτων και τη διασφάλιση της νομικής προστασίας των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων αναπτύχθηκε σε διάφορους βασικούς τομείς αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Αυτή η νέα στρατηγική αποσκοπούσε στην κάλυψη της ίσης μεταχείρισης όλων των ΛΟΑΤΚΙ+ατόμων και των

οικογενειών τους προτείνοντας καλές πρακτικές και την εφαρμογή τους στη λήψη αποφάσεων, τη συμβουλευτική λειτουργία των φορέων Ισότητας και την προώθηση της παρακολούθησης στα κράτη μέλη της ΕΕ. Δεδομένου ότι τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έδειξαν επαρκή εξοικείωση με την εφαρμογή του κανονισμού, συνιστάται περαιτέρω εκπαίδευση των αρχών σε εθνικό επίπεδο για την καλύτερη εφαρμογή των δράσεων. Μία από τις πιο ορατές αλλαγές που εφαρμόστηκαν αφορούσε τους κανονισμούς σχετικά με τα καθεστώτα ιδιοκτησίας των διεθνών ζευγαριών, τους γάμους και τις καταχωρημένες συμβιώσεις, οι οποίοι ήταν ουδέτεροι ως προς το φύλο και περιελάμβαναν επίσης ζευγάρια του ίδιου φύλου. Αυτοί οι νέοι κανονισμοί εγκρίθηκαν από όλα σχεδόν τα κράτη μέλη το 2019.

Αυτή η στρατηγική αποσκοπούσε επίσης στην παρακολούθηση και την επιβολή των υφιστάμενων δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και των οικογενειών τους σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ. Υπό αυτή την έννοια, η ανάπτυξη της Οδηγίας για τα Δικαιώματα των Θυμάτων περιέχει γενικούς κανόνες που διασφαλίζουν ότι όλα τα θύματα αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. Δεδομένου ότι η περίπτωση των ΛΟΑΤΚΙ+ είναι ιδιαίτερα ευάλωτη όταν υφίστανται εγκλήματα, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό των αναγκών τους, και την λήψη έγκαιρης και ατομικής αξιολόγησης για συγκεκριμένη προστασία. Επίσης, αυτή η δράση επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο η έννοια των «μελών της οικογένειας» διατυπώνεται στους εθνικούς νόμους όσον αφορά την ένταξη των ομόφυλων ζευγαριών. Γι' αυτό, η παρούσα οδηγία απαιτεί την αναγνώριση του δικαιώματος στήριξης και προστασίας συντρόφων του ίδιου φύλου και την συμπερίληψη των ανύπαντρων συντρόφων.

Η διάδοση και η προσέγγιση σε ολόκληρη την κοινωνία είναι ένας άλλος βασικός τομέας της ένταξης της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και της πρόληψης των διακρίσεων τους από την ΕΕ. Η ΕΕ δημιούργησε διαφορετικά εργαλεία για να καταστήσει αυτήν την πραγματικότητα ορατή, τη σημασία της υποστήριξης και της προώθησης της διαφορετικότητας και της προοπτικής εργασίας χωρίς διακρίσεις. Προκειμένου να επιτευχθεί ο υψηλότερος

αντίκτυπος στην πρόληψη των διακρίσεων και στην προώθηση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στην ΕΕ, είναι κάποιοι τομείς που έχουν προωθηθεί για να υποστηρίξουν τους βασικούς παράγοντες και φορείς που είναι υπεύθυνοι για αυτόν τον μετασχηματισμό. Η υπόθεση του εγκλήματος μίσους και της ρητορικής μίσους έχει στοχοποιηθεί από την πολιτική της ΕΕ προκειμένου να καταπολεμηθούν ορισμένες μορφές διακρίσεων και μίσους όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία και άλλες μορφές μισαλλοδοξίας. Για το σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάστηκε για τη βελτίωση των προσπαθειών των Εθνικών Αρχών και τη συμμετοχή των ιδιωτικών εταιρειών για τη βελτίωση των απαντήσεων σε αυτές τις εικονικές μορφές μισαλλοδοξίας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου και την έκφραση φύλου.

Τέλος, η ΕΕ συνδύασε όλους τους ήδη αναφερόμενους τομείς εργασίας μαζί με σχέδια για τη συλλογή δεδομένων και την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων που επηρεάζουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στις ΛΟΑΤΚΙ+ προκλήσεις. Οι πιο γνωστές πρακτικές σύμφωνα με αυτό το σχέδιο παρατίθενται παρακάτω:

■ **Ευρωβαρόμετρο:** Πρόκειται για μια σειρά ερευνών που στοχεύουν στην παρακολούθηση της εξέλιξης της κοινής γνώμης σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Στόχος του είναι να αξιολογήσει την ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των πολιτών της ΕΕ για τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις 23 Σεπτεμβρίου 2019, κατά τη διάρκεια του συνεδρίου «Προώθηση της ισότητας των ΛΟΑΤΙ στην ΕΕ: από το 2020 και μετά», η Επιτροπή παρουσίασε τα αποτελέσματα του Ειδικού Ευρωβαρόμετρου «Διακρίσεις στην ΕΕ».

■ **Έρευνα FRA ΛΟΑΤΙ:** Είναι ένα έργο που πραγματοποιεί μια ετήσια έρευνα για τις διακρίσεις και τη θυματοποίηση των ΛΟΑΤΙ ατόμων σε ολόκληρη την ΕΕ.

■ **Διαφυλικά άτομα στην ΕΕ:** Το 2019, η Επιτροπή διέταξε μελέτη σχετικά με την κατάσταση των τρανς ατόμων στην ΕΕ18. Η μελέτη επικεντρώθηκε στη δημογραφική και κοινωνικοοικονομική θέση των τρανς ατόμων στην ΕΕ και στον τρόπο με τον οποίο

συμπεριλαμβάνονται τα μέτρα και οι πρακτικές νομικής πολιτικής για την αναγνώριση του φύλου χωρίς αποκλεισμούς.

2020 - Στρατηγική ισότητας ΛΟΑΤΚΙ+

Για πρώτη φορά η στρατηγική ΛΟΑΤΚΙ+ που παρουσίασε η Επιτροπή βασίζεται σε βασικές δράσεις και στόχους για τα επόμενα πέντε χρόνια και σε τέσσερις πυλώνες. Αυτή η στρατηγική προβλέπει την ενίσχυση του ρόλου των φορέων ισότητας, **διασφαλίζει ότι η ισότητα των φύλων εφαρμόζεται σωστά όσον αφορά τον επαναπροσδιορισμό φύλου, καλύπτοντας όλους τους τομείς της ζωής και αντιμετωπίζοντας κάθε μορφή διάκρισης, εκφοβισμού και στερεοτύπων** μέσω χάραξης πολιτικής και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Σύμφωνα με τους πυλώνες αυτής της ΛΟΑΤΚΙ+ στρατηγικής, θα παρουσιάσουμε τους τέσσερις άξονες για να καταλάβουμε πώς η ΕΕ σκοπεύει να ανταποκριθεί και να μεταμορφώσει τις ευρωπαϊκές κοινωνίες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία και την υποστήριξη των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων:

■ **Καταπολέμηση των διακρίσεων:** Στοχεύει στη διασφάλιση της νομικής προστασίας από τις διακρίσεις ως κλειδί για την πρόοδο προς την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+. Για το σκοπό αυτό, μια έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την ισότητα στην απασχόληση θα δημοσιευθεί έως το 2022 και στη συνέχεια η Επιτροπή θα υποβάλει νέα νομοθεσία, συγκεκριμένα για την ενίσχυση του ρόλου των φορέων ισότητας. Η Επιτροπή θα προτείνει επίσης ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα αντιμετωπίζει συγκεκριμένα τον κίνδυνο μεροληψίας και εγγενών διακρίσεων στα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης (AI).

■ **Διασφάλιση της ασφάλειας:** Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα υποφέρουν δυσανάλογα από εγκλήματα μίσους, ρητορική μίσους και βία, ενώ η υπο-αναφορά εγκλημάτων μίσους παραμένει σοβαρό πρόβλημα. Για την εναρμόνιση της προστασίας από τα εγκλήματα μίσους κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και τη ρητορική μίσους, η Επιτροπή θα παρουσιάσει μια πρωτοβουλία το 2021 για την επέκταση του καταλόγου των εγκλημάτων

μίσους και των εγκλημάτων ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένων όταν απευθύνονται σε ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Επιπλέον, η Επιτροπή θα παράσχει ευκαιρίες χρηματοδότησης για πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην καταπολέμηση του εγκλήματος μίσους, της ρητορικής μίσους και της βίας κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.

■ **Προστασία των δικαιωμάτων των οικογενειών ουράνιου τόξου:** λόγω διαφορών στις εθνικές νομοθεσίες μεταξύ των κρατών μελών, οι οικογενειακοί δεσμοί ενδέχεται να μην αναγνωρίζονται πάντα όταν οι οικογένειες ουράνιων τόξων διασχίζουν τα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ. Η Επιτροπή είχε ως στόχο να προωθήσει μια νομοθετική πρωτοβουλία σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση της γονικής μέριμνας, προκειμένου να συμβάλει στη διερεύνηση πιθανών μέτρων για την υποστήριξη της αμοιβαίας αναγνώρισης της συντροφικής σχέσης μεταξύ των κρατών μελών.

■ **ΛΟΑΤΚΙ+ Ισότητα σε όλο τον κόσμο:** δίνοντας την εξαιρετικά επισφαλή κατάσταση της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας σε διάφορα μέρη του κόσμου, η ΕΚ θα δεσμευτεί να τις προστατεύσει και να διεκδικήσει τα δικαιώματά τους. Αυτό θα επιτευχθεί με τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου και της υποστήριξης της ΕΕ, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία και τους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους. Στη συνέχεια, η ΕΕ θα διεξάγει πολιτικούς διαλόγους με άλλες χώρες για την αντιμετώπιση διακρίσεων, νόμων, πολιτικών και πρακτικών που επηρεάζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.

Πολιτικές για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τις διακρίσεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εμπλακεί σε πολλές προκλήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ και έχει δημιουργήσει αλλαγές στο δίκτυό της για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ένταξη όλων των μαθητών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα. Οι πιο σχετικές πολιτικές για την καταπολέμηση των διακρίσεων στα ΑΕΙ που αναπτύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρατίθενται παρακάτω:

■ Μέσω του πλαισίου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η ΕΚ είναι σε θέση να παρακολουθεί όλες τις προκλήσεις που σχετίζονται με τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

■ Λαμβάνοντας υπόψη τους νέους συμβιβασμούς της ΕΕ με τα ΑΕΙ, στο πλαίσιο της ανανεωμένης ατζέντας της ΕΕ, βρίσκουμε διάφορες στρατηγικές για την ενσωμάτωση της ένταξης και της ισότητας των φύλων μέσω του προγράμματος Erasmus+ και των στρατηγικών τους εταιρικών σχέσεων.

■ Προκειμένου να δημιουργηθούν δεδομένα σχετικά με την κοινωνική διάσταση, η ΕΚ συνέβαλε επίσης στο φοιτητικό πρόγραμμα Euro. Το έργο στοχεύει να χαρτογραφήσει τον αντίκτυπο των συστημάτων εισαγωγής στα αποτελέσματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τις πολιτικές και τις στρατηγικές των χωρών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την αυτονομία των ΑΕΙ.

■ Η εφαρμογή σε βάθος μελετών περιπτώσεων μαθητών από οκτώ χώρες εταίρους υποστήριξε τη διαδικασία αναθεώρησης και παροχής συστάσεων σε σχολεία και ΑΕΙ για τη βελτίωση των συνδέσεων τους και την πρόσβαση των μαθητών.

■ Τον Απρίλιο του 2019, πραγματοποιήθηκε μια δραστηριότητα εκμάθησης από ομοτίμους για την κοινωνική ένταξη στα κράτη μέλη της ΕΕ από την ομάδα εργασίας ET2020 στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σε αυτή τη δραστηριότητα, οι ομάδες αναθεώρησαν τις εθνικές στρατηγικές και τις ολοκληρωμένες προσεγγίσεις με μακροπρόθεσμη δέσμευση πολιτικής για την κοινωνική ένταξη στα ΑΕΙ. Εν κατακλείδι, οι πολιτικές του ΑΕΙ πρέπει να συμπεριληφθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο εγκάρσιων πολιτικών, οι οποίες ενισχύουν, αναπτύσσουν και διευρύνουν τους δεσμούς των ΑΕΙ με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα για τη βελτίωση της συμμετοχής.

Προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη ένταξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της ΕΕ, απαιτείται μια σειρά από πολιτικές βασισμένες σε αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και η επένδυση στον εντοπισμό μειονεκτουσών ομάδων και ομάδων στόχων και η εκ των υστέρων παρακολούθηση των επιπτώσεων των νέων πολιτικών ένταξης. Επιπλέον, η περιεκτική εκπαίδευση του προσωπικού του ΑΕΙ για την ενίσχυση και την προσαρμογή των πρακτικών μάθησης και διδασκαλίας σε ευάλωτους και μειονεκτούντες φοιτητές είναι

απαραίτητη για την επίτευξη πραγματικού αντίκτυπου στο πανεπιστημιακό περιβάλλον.

την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ στα ΑΕΙ τους κύριους τομείς εργασίας σχετικά με την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ σε ΑΕΙ στους οποίους εργάζονται επί του παρόντος χώρες μέλη της ΕΕ και δημιουργούν αντίκτυπο:

Βρείτε στο Σχήμα 3 - Κύριοι τομείς εργασίας σχετικά με

Figure 7 – Main working areas regarding LGBTI+ inclusion in HEI's

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οδηγίες

Σύμφωνα με τις τελευταίες προόδους της ΕΚ και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+, υπάρχει σχετική στρατηγική για το θέμα αυτό για τα επόμενα έτη 2020-2025. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να διαβάσετε το υλικό και να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

■ Λαμβάνοντας υπόψη τις αποτελεσματικές πρακτικές που περιγράφονται στις προηγούμενες ενότητες, ποιες αδυναμίες πιστεύετε ότι έχουν τα μέτρα των Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων; Και ποια είναι τα δυνατά τους σημεία; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα και με τα δύο στοιχεία:

Αδυναμίες

Δυνατά σημεία

■ Σε αυτήν τη δραστηριότητα, θα πρέπει να ενεργείτε ως υπεύθυνος χάραξης πολιτικής στο πανεπιστήμιο του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη χώρα σας. Με βάση όλα τα βήματα που επιτεύχθηκαν από την ΕΚ, θα πρέπει να προτείνετε και να συντάξετε, όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα, μια σειρά πέντε προτεραιοτήτων για τα επόμενα 4 χρόνια:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

5.2. Ανήκειν στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Νομικά προηγούμενα στα Ηνωμένα Έθνη

Όπως εισήχθη στην ενότητα 1 αυτού του μαθήματος, τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) έχουν σταθεί ιστορικά ενάντια στις συστηματικές μορφές βίας και διακρίσεων και για έναν πιο ισότιμο και βιώσιμο κόσμο. Ο καθορισμός των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης που περιλαμβάνονται στην Ατζέντα 2030 έχει προηγηθεί από σημαντικές προσπάθειες για τον εντοπισμό, την πρόταση και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων και δράσεων από το Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων του ΟΗΕ.

Ξεκινώντας το 1992 στο Ρίο ντε Τζανέιρο (Βραζιλία), ο ΟΗΕ συγκέντρωσε περισσότερες από 178 χώρες και υιοθέτησε ένα σχέδιο δράσης για τη δημιουργία μιας παγκόσμιας σύμπραξης για τη βιώσιμη ανάπτυξη που ονομάζεται Agenda 21, με στόχο τη βελτίωση της ανθρώπινης ζωής και τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος. Το 2000, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη αποφάσισαν να καθορίσουν ορισμένα ελάχιστα πρότυπα για τη μείωση των ανισοτήτων και της φτώχειας έως το 2015: Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ) [the Millennium Development Goals (MDGs)]. Ενώ οι ΑΣΧ ήταν ακόμη σε εφαρμογή, ο ΟΗΕ υιοθέτησε την Παγκόσμια Σύνοδο Κορυφής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Νότια Αφρική) το 2002, η οποία επιβεβαίωσε την ανάγκη παγκόσμιων και κοινοτικών δεσμεύσεων για την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία του περιβάλλοντος. Όλα αυτά τα μέτρα εκπονήθηκαν στην Ατζέντα 21 και τη Διακήρυξη της Χιλιετίας, περιλαμβάνοντας νέους στόχους και δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις στρατηγικές συμπράξεις και

τη διεθνή συνεργασία περιλαμβάνοντας νέους στόχους και δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις στρατηγικές συνεργασίες και τη διεθνή συνεργασία.

Το 2012 πραγματοποιήθηκε στο Ρίο ντε Τζανέιρο η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ρίο+20) και οδήγησε στην υιοθέτηση ενός **εγγράφου αποτελεσμάτων, «Το μέλλον που θέλουμε», ένα σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**. Ένα χρόνο μετά, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ δημιούργησε μια 30μελή Ανοικτή Ομάδα Εργασίας για την ανάπτυξη της πρότασης για τους ΣΒΑ. Κατά συνέπεια, η Γενική Συνέλευση ξεκίνησε το 2015 τη διαδικασία διαπραγματεύσεων για την ατζέντα μετά το 2015 με όλα τα κράτη μέλη. Το αποτέλεσμα αυτών των διαπραγματεύσεων ολοκληρώθηκε με μια νέα πρόταση δράσης για την ανάπτυξη, που ονομάζεται Ατζέντα 2030 για Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αυτό το αποτέλεσμα παρουσίασε το πιο πρόσφατο μέτρο για τη βιωσιμότητα από τον ΟΗΕ, καθιερώνοντας 17 ΣΒΑ ως πυρήνα του το 2015. Συγκεντρώνοντας μια τόσο πολυμερή και διεθνή χάραξη πολιτικής, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ κατέληξαν σε μερικές από τις πιο σχετικές συμφωνίες όσον αφορά τα δικαιώματα, την ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή:

- Πλαίσιο Sendai για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών.
- Ατζέντα δράσης της Αντίς Αμπέμπα για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης.
- Μεταμορφώνοντας τον κόσμο μας: Η ατζέντα 2030 για.
- Συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή.

Ατζέντα 2015 - Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας

Οι οκτώ Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας (ΑΣΧ) δημιούργησαν ένα κοινό σχέδιο από ορισμένες χώρες του κόσμου και κορυφαία ιδρύματα ανάπτυξης για να στοχεύσουν όλες τις προκλήσεις που βλάπτουν τον κόσμο και την κοινωνία μας. Από την ακραία φτώχεια έως τη μόλυνση από τον ιό HIV/AIDS και την καθολική πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μια τέτοια ατζέντα επέκτεινε όλες τις μοναδικές και εθνικές προσπάθειες για την

παγκόσμια βιωσιμότητα σε μια παγκόσμια στρατηγική για την εξάλειψη των μεγάλων απειλών για την παγκόσμια ισορροπία. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι ΑΣΧ που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη βία κατά ευάλωτων ομάδων, όπως τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+.

Ο τρίτος ΑΣΧ επικεντρώνεται στην ισότητα των φύλων και στην ενδυνάμωση των γυναικών, αντιμετωπίζοντας μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις του κόσμου: τη διασφάλιση των ίδιων καθολικών δικαιωμάτων για όλους, γυναίκες και άνδρες. Αυτό γίνεται επίσης μέσω της μείωσης των ανισοτήτων στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς η τελευταία είναι πράγματι πρωταρχικής σημασίας για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Η εκπαίδευση αντιμετωπίστηκε τότε και ως πηγή κοινωνικο-πολιτισμικών διακρίσεων και ως κύριο εργαλείο για τη μετατροπή και την αντιμετώπιση αυτού του παγκόσμιου προβλήματος. Για το λόγο αυτό, το στρατηγικό σχέδιο δράσης που έχει προγραμματιστεί για αυτόν τον ΑΣΧ επικεντρώθηκε στον μετασχηματισμό όλων των σταδίων της εκπαίδευσης, δημιουργώντας κοινωνικό αντίκτυπο σε όλα τα επίπεδα πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στην αγορά εργασίας.

Μέσα από όλα αυτά τα σημεία δράσης, ο ΟΗΕ έθεσε τη βάση για να οικοδομήσει έναν πιο ισότιμο και ασφαλέστερο κόσμο στον οποίο οι κύριες εκδηλώσεις διακρίσεων λόγω φύλου θα εξαφανιστούν:

- Βία κατά κοριτσιών και γυναικών.
- Ανισομερείς ευκαιρίες και επιτυχία ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας.

- Διάκριση λόγω φύλου στη νομοθεσία και την πρακτική.
- Ο άνισος καταμερισμός της απλήρωτης φροντίδας και της οικιακής εργασίας.
- Ο περιορισμένος έλεγχος των γυναικών στα οικονομικά μέσα και περιουσιακά στοιχεία.
- Η άνιση εκπροσώπηση των γυναικών στα δημόσια και ιδιωτικά φόρουμ λήψης αποφάσεων.

Σε αυτούς τους τομείς δράσης, εξετάζεται επίσης η κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Στην πραγματικότητα, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός δεδομένων που απεικονίζει την άνιση κατάσταση που αντιμετωπίζουν οι τρανς γυναίκες στην αγορά εργασίας, ή το υψηλό ποσοστό εκφοβισμού που δέχονται οι ομοφυλόφιλοι άνδρες, καθώς και επεισόδια σεξουαλικής παρενόχλησης που υφίστανται τα τρανς άτομα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Οδηγίες
Αφού διαβάσετε το υλικό των προηγούμενων υπομημάτων, αφιερώστε λίγο χρόνο για να περιηγηθείτε στους σχετικούς συνδέσμους.

Ερωτήσεις
Θα θέλαμε να αναστοχαστείτε και να μοιραστείτε τις σκέψεις σας για τις ακόλουθες ερωτήσεις

- Μπορείτε να ονομάσετε τρεις εθνικούς νόμους που υιοθετήθηκαν με την Ατζέντα του ΟΗΕ;

■ Γνωρίζετε κάποιο εθνικό πρόγραμμα εργασίας ή στρατηγική που έχει εισαχθεί στη χώρα σας σύμφωνα με την υιοθέτηση των ατζέντων του ΟΗΕ;

■ Γιατί πιστεύετε ότι η ρητή αναφορά των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ και της βίας που αφορά σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα φύλου και έκφραση φύλου έλειπε στις διεθνείς ατζέντες μέχρι πολύ πρόσφατα;

εναλλακτικές στρατηγικές για τη βελτίωση της υγείας, της εκπαίδευσης, τη μείωση των ανισοτήτων, την οικονομική ανάπτυξη και την κλιματική αλλαγή.

Το επόμενο βήμα στον κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό μετασχηματισμό έγινε για την αντιμετώπιση διαφορετικών πληγών που πλήττουν τον κόσμο: **φτώχεια, πείνα και ασθένειες, μεταξύ άλλων**. Από τους 17 στόχους, η υγεία και η προώθηση της ποιότητας μεταξύ όλων των ανθρώπων βρίσκεται στον πυρήνα της ατζέντας, οργανώνοντας όλους τους στόχους και τους τομείς δράσης γύρω από αυτούς τους στόχους για βιωσιμότητα. Σε αυτό το κεντρικό μέρος, ο ΣΒΑ 3 «Εξασφαλίστε υγιή ζωή και προωθήστε την ευημερία για όλους σε όλες τις ηλικίες» που υποστηρίζεται από 13 στόχους που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πραγματικότητας και περιστάσεων που απειλούν την υγεία και τη βιωσιμότητα των ανθρώπων σε διάφορα μέρη του κόσμου. Όλες αυτές οι δράσεις, στόχοι και τομείς εργασίας στοχεύουν στην προώθηση της ευημερίας και της προστασίας του περιβάλλοντος ταυτόχρονα με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, με ιδιαίτερη έμφαση στη **βελτίωση της ισότητας για την κάλυψη των αναγκών όλων των ανθρώπων όπου “κανείς δεν μένει πίσω”**.

Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών

Μετά τον επιτυχή σχεδιασμό της Ατζέντας 2015, τα κράτη μέλη του ΟΗΕ εργάστηκαν για ένα άλλο σχέδιο χάραξης πολιτικής προκειμένου να εργαστούν προς ένα ειρηνικό και ευημερούμενο μέλλον για τον πλανήτη και την ανθρωπότητα. Το 2015 όλα τα κράτη μέλη υιοθέτησαν την Ατζέντα 2030 για Βιώσιμη Ανάπτυξη [2030 Agenda for Sustainable Development], η οποία βασίζεται σε 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και 169 στόχους που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030. Το Ατζέντα 2030 προχωράει από έναν στενό ορισμό της ανάπτυξης που χρησιμοποιείται στους ΑΣΧ σε έναν μετασχηματιστικό όραμα επικεντρωμένο στα λεγόμενα «5 Ps», άνθρωποι, πλανήτης, ευημερία, ειρήνη και συνεργασία, (people, planet, prosperity, peace and partnership). Ένα τέτοιο σχέδιο είχε μια επείγουσα εφαρμογή και είχε σκοπό να συνδυαστεί με

Καθώς ο στόχος μας είναι η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο ΟΗΕ προσεγγίζει και αντιμετωπίζει τη βία και τις διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου και έκφρασης φύλου στην ατζέντα 2030 για βιώσιμη ανάπτυξη, θα πρέπει να ριξουμε μια ματιά στις διατομεακές ενέργειες που στοχεύουν να διασφαλίσουν ισότητα, υγεία και εκπαίδευση για όλους μεταξύ πολλών ΣΒΑ. Συγκεκριμένα, πρέπει να αναθεωρήσουμε τρεις ΣΒΑ: Στόχος 4, 5 και 10.

Στόχος 4 - Ποιοτική Εκπαίδευση

Ο τέταρτος στόχος της Ατζέντας 2030, η ποιοτική εκπαίδευση περιγράφεται από τον ΟΗΕ ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα. **Η ποιοτική εκπαίδευση και οι ευκαιρίες δια βίου μάθησης** για όλους είναι κεντρικοί σε αυτόν τον στόχο για τη διασφάλιση μιας **πλήρους και παραγωγικής ζωής σε όλα τα άτομα ανεξάρτητα από την καταγωγή, τη χώρα, την οικονομική κατάσταση, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις τους, το βιολογικό φύλο, το κοινωνικό φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό κλπ.** Παρά τις τελευταίες αλλαγές στις καθολικές εκπαιδευτικές ευκαιρίες σε όλο τον κόσμο, η εκπαίδευση δεν αποτελεί ακόμη θεμελιώδες δικαίωμα για τα παιδιά και πολλοί πληθυσμοί εξακολουθούν να αγωνίζονται να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Εκτός από την ένδειξη για τη μελλοντική ποιότητα ζωής, η εκπαίδευση επηρεάζει τις τρέχουσες και μελλοντικές εργασιακές ευκαιρίες, αποκαλύπτει επίσης τρωτά σημεία, δομικά προβλήματα και ιδιαιτερότητες, όπως οι διακρίσεις λόγω φύλου. Αυτά τα κοινωνικά και πολιτιστικά προβλήματα μπορούν να λυθούν με την εκπαίδευση, αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ποιότητα της Εκπαίδευσης είναι τόσο σημαντική για τα Διεθνή Θέματα και τις πολιτικές. Για έναν τέτοιο μετασχηματισμό είναι υψίστης σημασίας **να εργαστούν όλα τα έθνη για να διασφαλίσουν το καθολικό δικαίωμα στην εκπαίδευση εξίσου σε όλους τους πολίτες.**

Όσον αφορά την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, υπάρχουν σημαντικά στοιχεία, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως σε αυτό το μάθημα, για τη δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζει συνήθως αυτή η κοινότητα στο σχολείο, αποτελώντας έναν από τους κύριους στόχους παρενόχλησης. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται στην έκθεση της Stonewall International Association [Stonewall International association's report,], **η μηδενική ανοχή στη βία και το ασφαλές εκπαιδευτικό περιβάλλον θα πρέπει να είναι προτεραιότητες σε όλο τον κόσμο.**

Στόχος 5 - Ισότητα των φύλων

Η επίτευξη της ισότητας των φύλων και η εργασία για την ενδυνάμωση των φύλων είναι η καινοτόμος δράση που περιλαμβάνεται στην τρέχουσα ατζέντα

του ΟΗΕ. Εκτός από την αναγνώριση ως ανθρώπινα όντα, οι άνθρωποι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ως προς την ποικιλομορφία των φύλων. Ως εκ τούτου, **η ισότητα των φύλων καθιερώνεται σε αυτήν την Ατζέντα ως επείγουσα ανάγκη για μια βιώσιμη και υγιή παγκόσμια ανάπτυξη.** Αυτός ο στόχος στοχεύει να σταματήσει τις πιο εμφανείς και δομικές μορφές διακρίσεων και βίας λόγω φύλου:

- Διακρίσεις λόγω φύλου στην αγορά εργασίας.
- Ανισομερής κατανομή της απλήρωτης εργασίας: οικιακή εργασία και φροντίδα.
- Σεξουαλική εκμετάλλευση και βία.
- Διακρίσεις στη λήψη αποφάσεων.

Όλοι αυτοί οι τομείς σκοπεύουν όχι μόνο να αντιμετωπίσουν το κοινωνικό πρόβλημα της ανισότητας των φύλων και όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών, **αλλά και να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής όσων πλήττονται από δομικές και συστηματικές μορφές διακρίσεων που τους εμποδίζουν να απολαύσουν πλήρως τα θεμελιώδη δικαιώματά τους.** Από αυτή την άποψη, αξίζει να τονιστεί η **εκστρατεία που υποστηρίζεται από το UNDP “κανείς δεν μένει πίσω” [leave no one behind], όπου επισημαίνονται διάφορες στρατηγικές για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης για την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα.**

Ο Στόχος 10 - Μειωμένες ανισότητες

Η μείωση των ανισοτήτων είναι ένα κρίσιμο επίτευγμα για να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω. Η ανισότητα αποτελεί πηγή δυσφορίας μεταξύ των κυβερνήσεων. Παρά τις θετικές ερμηνείες για τη μείωση της ανισότητας, τα εισοδηματικά κενά βαθαίνουν για τους ευάλωτους πληθυσμούς και ο COVID-19 αύξησε τα ήδη υπάρχοντα, πλήττοντας περισσότερο τις φτωχότερες και τις πιο ευάλωτες κοινότητες.

Μεταξύ των στόχων του στόχου 10, βρίσκουμε:

- Ενδυνάμωση και **προώθηση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων,**

ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης,

■ διασφάλιση **ίσων ευκαιριών και μείωση των ανισοτήτων, εξαλείφοντας νόμους**, πολιτικές και πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις

Το «άλλο καθεστώς» είναι μια ταξινόμηση που συνήθως ερμηνεύεται ως συμπεριλαμβανόμενη των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Ενώ συχνά αμφισβητείται, **η υποτιθέμενη συμπερίληψη ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ στην κατηγορία «άλλης κατάστασης» έγινε κατά την εφαρμογή βασικών διεθνών συνθηκών** και αποσκοπεί να αποτυπώσει την εμπειρία των κοινωνικών ομάδων που έχουν υποστεί και εξακολουθούν να υφίστανται περιθωριοποίηση.

Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα φαίνεται να είναι γενικά πιο ευάλωτα στην αντιμετώπιση οικονομικών αναγκών από τα ετεροφυλόφιλα άτομα λόγω στίγματος, διακρίσεων και αποκλεισμού. Σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα μπορούν να αποκλειστούν από την πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους, γη και άλλες μορφές κοινωνικής προστασίας και δεν μπορούν να εξασφαλίσουν εισόδημα. Επιπλέον, οι **διακρίσεις εναντίον των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ σε οικείο πλαίσιο, τοπικές κοινότητες και άλλα κοινωνικά δίκτυα τα εμποδίζουν να έχουν πρόσβαση σε οικονομικές ευκαιρίες, αλλά και την χρήση τους ως δίκτυα ασφαλείας** κατά τη διάρκεια οικονομικών δυσκολιών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Οδηγίες

Αφού μελετήσετε τις πιο πρόσφατες προκλήσεις που εντοπίστηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη στην Ατζέντα 2030 για Βιώσιμη Ανάπτυξη, προσπαθήστε να σχεδιάσετε μια πολιτική στρατηγική βασισμένη στο πλαίσιο αυτής της ατζέντας με στόχο τη βελτίωση της πραγματικότητας της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+ στη χώρα σας.

Τα κριτήρια για τον σχεδιασμό αυτής της στρατηγικής θα είναι:

- Εξετάστε τουλάχιστον έναν από τους ΣΒΑ που παρουσιάζονται σε αυτήν την ενότητα
- Συμπληρώστε τους λόγους για τους οποίους αυτή η στρατηγική είναι απαραίτητη στη χώρα μας.
- Αναπτύξτε ένα σύνολο δεικτών που πρέπει να επιτύχει η στρατηγική.
- Αναφέρετε τις ομάδες -στόχους που θα δώσει προτεραιότητα σε αυτήν τη στρατηγική.
- Εξηγήστε ποιοι τομείς (υγεία, απασχόληση) θα εξετάσει αυτή η στρατηγική.
- Προτείνετε ένα εργαλείο αξιολόγησης με στόχο τη μέτρηση του αντίκτυπου που επιτυγχάνεται με τη στρατηγική.

Σχετικά links:

- https://ec.europa.eu/info/site/files/report_list_of_actions_2015-19.pdf
- https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/diversity-management/eu-platform-diversity-charters_en
- [https://eur-lex.europa.eu/legal-https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637950/EPRS_BRI\(2019\)637950_EN.pdf](https://eur-lex.europa.eu/legal-https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637950/EPRS_BRI(2019)637950_EN.pdf)
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2068
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/lgbtiq_factsheet_2020-2025_en.pdf
- https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_of_amsterdam_en.pdf
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0078>

- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_08_69
- https://ec.europa.eu/education/policies/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education_en
- https://ec.europa.eu/education/study-in-europe/news/lgbt-europe_en
- <https://sdgs.un.org/es/goals>
- <https://sustainabledevelopment.un.org/globalreport/>
- [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/millennium-development-goals-\(mdgs\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/millennium-development-goals-(mdgs))
- [https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20\(July%201\).pdf](https://www.un.org/millenniumgoals/2015_MDG_Report/pdf/MDG%202015%20rev%20(July%201).pdf)
- <https://www.mdgmonitor.org/mdg-3-promote-gender-equality-and-empower-women/>

References:

- European Court of Human Rights. (2011). Handbook on European non-discrimination law.
- Lesbian, gay, bi, trans and intersex equality. (2020). [Text]. European Commission - European Commission. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/lesbian-gay-bi-trans-and-intersex-equality_en
- Setting the EU's political agenda. (2020). <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/role-setting-eu-political-agenda/>
- Tackling discrimination. (2020). [Text]. European Commission - European Commission. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination_en

Cofinanciado por
la Unión Europea

Metodología de Recerca Educativa amb Impacte Social